

Ermenice Öğrenim Kitabı

Հայերենի ուսումնական ձեռնարկ

Manual of the Armenian Language

Raffi Kortosyan

Ermenice Öğrenim Kitabı

Հայերենի ուսումնական ձեռնարկ

Manual of the Armenian Language

İkinci baskı

Yerevan 2015

Ermenice dilbilgisi ve tashih Hasmik Hovhannisyan
Son okuma Astġik Daġlyan
Kitap sayfalandırma-cilt Armen Gevorgyan

ISBN: 978-5-8080-0688-1

© Raffi Kortoshian

© Research on Armenian Architecture

İçindekiler

Önsöz.....	5
Başlarken	6
Birinci bölüm: Dilbilgisi	7
Alfabe	7
Harflerin doğru yazılışı ve okunuşu	9
Hece.....	14
Kelime	20
Söz bölümleri	23
İsim	24
Sıfat	35
Sayı sıfatı.....	37
Zamir.....	39
Fiil	46
Zarf.....	74
Edat	77
Bağlaç	82
<i>Veraberagan</i>	84
Ünlem.....	87
Cümle	87
İkinci bölüm: Türkçe-Ermenice konuşma kılavuzu	91
Rakamlar	91
Spor	94
Hava durumu	95
Telefon	98
Para	99
Saat	100
Selamlaşma.....	101
Ticaret	104
Bankada.....	106
Oyunlar	108
Şehirde.....	109
Gümrük	111
Uçak ile yolculuk.....	112
Vize	113
Tanışma.....	114
Lokanta	116
Otelde	119
Ev işleri	122

Ev aramak.....	124
Taksi	125
Araba	127
Erkek elbiseleri.....	130
Fotoğrafçı	133
Kütüphane	134
Postahane.....	136
Sohbet.....	137
Akrabalara ve arkadaşlara ziyaret	140
Sağlık.....	144
Kadın elbiseleri.....	147
Tiyatro, sinema.....	149
Dükkan	151
Randevu.....	154
Üçüncü bölüm: Türkçe-Ermenice sözlük.....	157
Çeşitli kelimeler	157
Zamanla ilgili kelimeler	176
Akrabalar	177
İnsan organları	178
İsimler.....	179
Mastarlar.....	180
Meyve, sebze ve bitkiler	182

Önsöz

Elinizdeki kitap üç temel bölümden oluşmaktadır. Birinci bölüm Ermenice dilbilgisi, ikinci bölüm Türkçe-Ermenice konuşma kılavuzu, üçüncü bölüm Türkçe-Ermenice sözlük. Ermenice çok zengin bir dil olduğu için, kitabın dilbilgisi bölümünde, kuralların kısa ve açık bir şekilde anlatılmasına ve daima örneklerle açıklanmasına çalıştım. Türkçe-Ermenice konuşma kılavuzunda günlük hayatta çok kullanılan cümleleri, Türkçe-Ermenice ve Türk alfabesi ile Ermenice olarak aktardım. Türkçe-Ermenice sözlükte ise çok kullanılan yaklaşık sekizyüz kelime, Türkçe-Ermenice ve Türk alfabesi ile Ermenice olarak bulunmaktadır.

Başlarken

Ermenice Hint-Avrupa dil ailesindedir. G.B. Cahugyana göre Ermenice Hint-Avrupa ana dilden M.Ö. III bin yılında ayrılmıştır. Ermeni alfabesi M.S. 405-406 yılında papaz Mesrob Maşdots tarafından 36 harften oluşturularak meydana getirilmiştir ve daha sonra alfabeye O, yev ve F harfleri eklenmiştir. Papaz Mesrob Maşdots M.S. 362 senesinde Muş (Daron) iline bağlı Güven (Hasig, Hatsegats) Köyü'nde dünyaya gelmiş ve M.S. 17/2/440 senesinde vefat etmiş, mezarı Ermenistan'ın Oşagan Köyü'nde bulunmaktadır.

Birinci Bölüm: Dilbilgisi

A. Alfabe

A/1. Ermeni alfabesinde 39 harf vardır.

b.harf	k.haef	mukabil türkçe harfler	b.harf	k.haef	mukabil türkçe harfler
Ա	ա	A a	Մ	մ	M m
Բ	բ	B b	ԅ	յ	Y y
Գ	գ	G g	Ն	ն	N n
Դ	դ	D d	Շ	շ	Ş ş
Ե	ե	e-ye	Ո	ո	o-vo
Զ	զ	Z z	Չ	չ	Ç ç
Է	է	E e	Պ	պ	B b
Ը	ը	I ı	Ջ	ջ	C c
Թ	թ	T t	Ռ	ր	R r
Ժ	ժ	J j	Ս	ս	S s
Ի	ի	İ i	Վ	վ	V v
Լ	լ	L l	Տ	տ	D d
Խ	խ	ğh	Ր	ր	R r
Ծ	ծ	dz	Յ	յ	ts
Կ	կ	G g	ՈՒ	ու	U u
Հ	հ	H h	Փ	փ	P p
Ձ	ձ	dz	Ք	ք	K k
Ղ	ղ	Ğ ğ	ԵՎ	և	ev-yev
Ճ	ճ	C c	Օ	օ	O o
			Ֆ	ֆ	F f

Görüldüğü gibi Ermeni alfabesindeki bazı harflerin Türkçede mukabilleri yok.

Ե, է harfinin Türkçede mukabili [E, e] veya [ye].

Ո, ո harfinin Türkçede mukabili [O, o] veya [vo].

Խ, խ harfinin Türkçede en yakın mukabili [ğh].

Տ, տ harfinin Türkçede en yakın mukabili [ts].

Չ, չ harfinin Türkçede en yakın mukabili [dz].

ժ, ծ harfinin Türkçede en yakın mukabili, güçlü söylenen [dz] harfleri.

Կ, կ harfinin Türkçede en yakın mukabili, güçlü söylenen [G g] harfi.

Ճ, ճ harfinin Türkçede en yakın mukabili, güçlü söylenen [C c] harfi.

Պ, պ harfinin Türkçede en yakın mukabili, güçlü söylenen [B b] harfi.

Ր, ռ harfinin Türkçede en yakın mukabili, güçlü söylenen [R r] harfi.

Տ, տ harfinin Türkçede en yakın mukabili, güçlü söylenen [D d] harfi.

A/2. Sesli, sessiz harfler

Alfabemizin 39 harfinden, bazıları kendi başlarına söylenebilen sesleri, bazıları da yalnız başlarına söylenemeyen sesleri gösterirler. Kendi başlarına söylenebilen harflere sesli harfler denir. Kendi başlarına söylenemeyip sesliler yardımıyla söylenebilen harflere de sessiz harfler denir.

-8 sesli harf vardır:

Ա ա [A a], Ե է [ye], Է է [E e], Ը ը [I ı], Ի ի [İ i], Ո ո [vo], Ռ ռ [U u], Օ օ [O o]

-30 sessiz harf vardır:

Բ բ [B b], Գ գ [G g], Դ դ [D d], Զ զ [Z z], Թ թ [T t], Ժ ժ [J j], Լ լ [L l], Խ խ [ǰh], Ծ ծ [**dz**], Կ կ [**G g**], Հ հ [H h], Ձ ձ [**dz**], Դ դ [ǰ ğ], Ծ ծ [**C c**], Մ մ [M m], Ն ն [N n], Շ շ [Ş ş], Չ չ [Ç ç], Պ պ [**B b**], Ջ յ [C c], Ռ ռ [**R r**], Ս ս [S s], Վ վ [V v], Տ տ [**D d**], Ր ը [R r], Յ չ [ts], Փ փ [P p], Է բ [K k], Լ [**yev**], Ֆ ֆ [F f]

-1 yarı sesli harf:

Յ յ [Y y]

B.

[a u, i h, u m], e t, ye t, o o, vo n, l n, y j, yev l] harflerin doğru yazılışı ve okunuşu.

B/1.

Ermenicede [a u], [i h], [u m] sesli harfler kelimelerde çıkardıkları sesler gibi yazılırlar.

Örnekler:

ուրախ	<i>uraǰh</i>	mutlu
տղա	<i>dǰa</i>	erkek
սիրտ	<i>sird</i>	kalb
արի	<i>ari</i>	gel
միասին	<i>miasin</i>	beraber

B/2. [Է, է - E, e], [Ե, ե - ye]

a) Kelimenin başında duyulan [Է E] sesi, [Է E] olarak yazılır.

Örnekler:

էջ	<i>ec</i>	sayfa
էկրան	<i>egran</i>	ekran

b) Kelimenin içinde veya sonunda duyulan [t e] sesi, [t ye] olarak yazılır fakat [e] olarak söylenir.

Örnekler:

ցորեն	<i>tsoren</i>	tahıl
լեզու	<i>lezu</i>	dil

c) İki kökten oluşan kelimelerde eğer [t e] harfi kelimeyi oluşturan köklerin ikincisinin başındaki harf ise, kelimenin içinde duyulan [t e] sesi [t e] olarak yazılır.

Örnek:

լայնէկրան	<i>laynegran</i>	geniş ekran
լայն-էկրան	<i>layn-egran</i>	

kelime iki kelimedenden oluşmuş

ç) Kelimenin başında duyulan [jt ye] sesi, [t] olarak yazılır.

Örnekler:

երկար	<i>yer^ugar</i>	uzun
երկիր	<i>yer^ugir</i>	vatan
երազ	<i>yer^uraz</i>	düş

d) İki kelimedenden oluşan kelimelerde eğer kelimenin ortasında bulunan [t_uye] harfi, ikinci kelimenin başındaki harf ise ve sesli harften sonra yazılmış ise [t] olarak yazılır.

Örnekler:

ամենաերկար	<i>amenayer^ugar</i>	en uzun
ամեն-ա-երկար	<i>amen-a-yer^ugar</i>	

kelime iki kelimedenden oluşmuş ve [u a] sesli bir harf.

ամենաերջանիկ	<i>amenayer^ucanig</i>	en mutlu
ամեն-ա-երջանիկ	<i>amen-a-yer^ucanig</i>	

kelime iki kelimedenden oluşmuş ve [u a] sesli bir harf .

e) Yardımcı zamirlerin şimdiki zamanı hep [ʈ ye] ile yazılır fakat [ʈ e] söylenir.

ʈı	em	ʈıp	enk
ʈu	es	ʈp	ek
ʈ	e	ʈı	en

B/3. [O, o-O, o], [ʌ, n-vo]

a) Kelimenin başında duyulan [O O] sesi, [O O] olarak yazılır.

Örnekler:

oɲ	or	gün
oqnuɲ	ogud	fayda
oqnuɲnu	ogod	ağustos
oɲʈıp	orenk	kanun

b) Kelimenin içinde veya sonunda duyulan [o o] sesi, [n vo] olarak yazılır, fakat [o] olarak okunur.

Örnekler:

qɲɲɔ	gordz	iş
unɲɲɔ	sovorel	öğrenmek

c) İki kökten oluşan kelimelerde, eğer [o o] harfi, kelimeyi oluşturan köklerin ikincisinin başındaki harf ise, kelimenin içinde duyulan [o o] sesi, [o o] olarak yazılır.

Örnekler:

uɲuɲ aysor bugün
kelime iki kelimedenden oluşmuş uɲu-ɲ

ç) Kelimenin başında duyulan [ʌn vo] sesi, [n] olarak yazılır.

Örnekler:

ɲɲɲnu	vorosum	karar
-------	----------------	-------

satır sonunda kelime bölündüğünde l ortaya çıkar ve yazılır.
աննը-կաստելի annl-**g**adeli

կրկնել	<i>grgnel</i>	tekrar etmek
կրրկ-նել	<i>grrg-nel</i>	

c) İki kökten oluşan kelimelerde eğer [ɾ ɪ] harfi, kelimeyi oluşturan köklerin ikincisinin başındaki harf ise ve [ŋ ğ], [ú m] ve [ú n] sessiz harflerinin önünde duyulmuş ise yazılır.

Örnekler:

դասընկեր	<i>dasinger</i>	okul arkadaşı
դաս-ընկեր	<i>das-inger</i>	ders-arkadaşı

ç) Kelimenin sonunda duyulan [ɽ ɪ] sesi yazılır.

B/5. [ʒ, j - Y,y]

Ermenicede genellikle bir kelimenin içinde ardarda yazılan iki sesli harf arasında [j y] yarı sesli harf duyulur, fakat sadece [u a] ve [n vo] sesli harflerinden sonra yazılır.

Örnekler:

հայելի	<i>hayeli</i>	ayna
նայել	<i>nayel</i>	bakmaks

B/6. [ԵՎ, ւ - yev]

a) Kelimenin başında [ԵՎ] yazılır ve [yev] olarak okunur.

Örnek:

Եվրոպա	<i>yevroba</i>	Avrupa
--------	----------------	--------

b) Kelimenin içinde veya sonunda [ւ] yazılır ve [ev] olarak okunur.

Örnek:

հարևան *harevan* komşu

c) İki kökten oluşan kelimelerde kelimeyi oluşturan ikinci kök B/6/1'deki kurala uyar.

Örnek:

արևմտատվրոպական երկրներ

arevmdayevrobagan yergner

Batı Avrupa ülkeleri.

ç) Satır sonunda kelime bölününce, [u] harfi iki harfe bölünür [t e] ve [v v].

Örnekler:

կարևոր *garevor* önemli

satır sonunda kelime bölününce

կարե-վոր *gare-vor*

հարևան *harevan* komşu

satır sonunda kelime bölününce

հարե-վան *hare-van*

C. Hece

Վանկ (*vang*)

Ağzın bir hareketiyle çıkan sese veya ses topluluğuna hece վանկ (*vang*) denir.

Örnek:

բանակ *banag* ordu

բա-նակ *ba-nag*

bu harf iki heceden oluşur

-İki çeşit hece vardır.

a) Sesli ile biten heceye açık puug (*bats*) hece denir.

Örnek:

unnı aru dere

u-nnı [a u] sesli harf, [u nı] sesli harf.

b) Sessiz ile biten heceye kapalı puu (*pag*) hece denir.

Örnek:

qı[uuuu] *glğharg* şapka

q(u)-[uuuu] [ı ı] sessiz harf, [g ı] sessiz harf.

C/1.

Kelimenin içinde ne kadar sesli harf var ise o kadar da hece puu (*vang*) olur. Sesli harfler tek olarak veya birlikte hece oluşturmazlar bu sebeple yardımcı olarak, duyulan fakat yazılmayan [ı u] harfi gelir.

Örnek:

quuu *grel* yazmak

kelime iki heceden oluşur q(u)-uu *gl-rel*

duyulan fakat yazılmayan [ı u] harfi yardımcı.

C/2.

Kelime, yazılırken, satırda yer kalmadığı için sığdırılma-mazsa hece bölünür ve bu heceden sonra küçük çizgi [-] işareti kullanılır.

C/3.

Gizli harf [ı u] satır sonunda kelime bölününce ortaya çıkar ve yazılır {bak:B/4-b}.

C/4.

Birden fazla heceye sahip olan kelimelerde, her hece aynı vurguda söylenmez, her kelimenin içinde sadece son hece ve hecenin sesli harfi öteki hecelerden daha vurgulu söylenir, buna vurgu 2ı2u (*şışd*) denir.

Örnek:

բանակ	<i>banag</i>	ordu
բա-նակ	<i>ba-na'g</i>	

C/4/1.

Herhangi bir kelimededen bir başka kelime türettiğimizde, ya da cümlede kullanılan isimler, zamirler eklerle şekillendirildiği zaman, esas kelimenin sonuna, bir ya da daha fazla hece eklenir. Böylece esas kelimenin son hecesinin, sesli harfi üstüne olan vurgu շեշտ (*şeşd*) yer değiştirerek yeni kelimenin son hecesinin sesli harfinin üstüne konulur.

Örnek:

գետ	<i>ge'd</i>	nehir
գետեր	<i>geder</i>	nehirler
գետակ	<i>geda'g</i>	küçük nehir

C/4/2.

Ses değişimi

Հնչյունափոխություն

(*hnçyunapoğhutyun*):

Bazı kelimelerde vurgu շեշտ (*şeşd*) yer değiştirirken, esas kelimenin son sesli harfi düşer yada bir başka sesli harfe dönüşür.

Örnek:

թուղթ	<i>tu'ğt</i>	kağıt
թղթադրակ	<i>t[ɪ]ğtadram</i>	kağıt para

[nı u] sesli harfi, yazılmayan [ɲ ɪ] {bak B/4/b} sesli harfe dönüşmüş.

a) [t e], [t ye] sesli harflerinin, ses değişim kuralı: Ses değişimine uğrayan [t e] ve [t ye] , [ɲ i] harfine dönüşür.

[h i] sesli harfi, yazılmayan [ɲ i] {bak:B/4/b} sesli harfine dönüşmüş.

[h i] >>>>> []

Örnek:

պատիւ	<i>badiv</i>	şeref
պատվավոր	<i>badvavor</i>	şerefli

[h i] sesli harfi düşmüş.

4-[h i] sesli harfle biten çok heceli kelimenin sonuna, sesli harfle başlayan kelime ya da bir hece eklenirse [h i] harfi düşer.

[h i] >>>>> []

Örnek:

փռշի	<i>poşi</i>	toz
փռշոն	<i>poşod</i>	tozlu

5-[h i] sesli harfle biten çok heceli kelimenin sonuna, [uɫ ag] eklenirse, [h i] harfi, [j y] harfine dönüşür.

[h i] >>>>> [j y]

Örnek:

որի	<i>vordi</i>	oğul
որիսլու	<i>vordyags</i>	oğulum

6-[h i] sesli harfle biten, çok heceli kelimelere, [u a] harf ile başlayan kelime yada bir hece eklenirse, [h i] harfi [u a] harfle birleşerek [t̥ e] harfine dönüşür.

[h i]+[u a] >>>>> [t̥ e]

Örnek:

գարի	<i>gari</i>	arpa
գարի-ս-ջուր	<i>gari-a-cur</i>	arpa-a-su
գարեջուր	<i>garecur</i>	bira

c) [nı u] sesli harfinin, ses değişim kuralları:

1-Tek ve kapalı heceden {bak:C-b} oluşan kelimelerde, [nı u] harfi yazılmayan [ɾ ɪ] harfine dönüşür.

[nı u] >>>>> [ɾ ɪ]

Örnek:

թուղթ	<i>tuğt</i>	kağıt
թ[ɾ]ղթաղրաս	<i>t[ɪ]ğtadram</i>	kağıt para

2-Çok heceli kelimelerde, kelimenin sonunda bulunan kapalı hecedeki [nı u] harfi yazılmayan [ɾ ɪ] harfine dönüşür ya da düşer.

Örnekler:

[nı u] >>>>> [ɾ ɪ]

աղմուկ	<i>ağmug</i>	gürültü
աղմ[ɾ]կոտ	<i>ağm[ɪ]god</i>	gürültülü

[nı u] sesli harf, yazılmayan [ɾ ɪ] {bak:B/4-b} sesli harfine dönüşmüştür.

[nı u] >>>>> []

ամուր	<i>amur</i>	sert
ամրություն	<i>amrutyun</i>	sertlik

[nı u] sesli harfi düşmüştür.

3-[nı u] sesli ile biten tek ya da çok heceli kelimelerde, [nı,u] sesli harfi, [ɥ v] harfine dönüşmüştür.

[nı u] >>>>>[ɥ v]

Örnek:

մեղու	<i>meğü</i>	arlı
մեղվասպահ	<i>meğvabah</i>	arlıcı

Ç. Kelime

Բառ (*bar*)

Konuşmada, yazmada kullanılan, anlamlı sese veya ses topluluğuna kelime բառ (*bar*) denir. Ermenicede, yaklaşık olarak 150000 kelime vardır.

-Ermenicede kelime çeşitleri:

Basit սարք (*barz*) kelimeler, bileşik բարդ (*bard*) kelimeler ve ածանցավոր (*adzantsavor*) kelimeler.

a) Bir kökten սրմասոյց (*armad*-dan) oluşmuş kelimeye Basit սարք (*barz*) kelime denir.

Kök Արմասո (*armad*): Kelimenin esas manasını veren kısımdır.

Örnekler:

ազոսվ	<i>agrav</i>	karga
ադամանդ	<i>adamand</i>	elmas
ազատ	<i>azad</i>	özgür
ախոռ	<i>ağhor</i>	ahır
ածուխ	<i>adzuğh</i>	kömür
աղբ	<i>ağb</i>	çöp
աշխարհ	<i>aşğharh</i>	dünya
բանակ	<i>banag</i>	ordu
բանտ	<i>band</i>	hapisane
բերդ	<i>berd</i>	kale
գիր	<i>gir</i>	yazı
գլուխ	<i>gluğh</i>	kafa
գործ	<i>gordz</i>	iş
դաս	<i>das</i>	ders
դեղ	<i>değ</i>	ilaç
դուռ	<i>dur</i>	kapı
երազ	<i>yeraz</i>	rüya

երակ	<i><u>y</u>erag</i>	damar
երգ	<i><u>y</u>erg</i>	şarkı
երկաթ	<i><u>y</u>ergat</i>	demir
ընկեր	<i><u>l</u>nger</i>	arkadaş
ընկույզ	<i><u>l</u>nguyz</i>	ceviz
թագ	<i><u>t</u>ag</i>	taç
թարմ	<i><u>t</u>arm</i>	taze
թշնամի	<i><u>t</u>şnami</i>	düşman
ժառանգ	<i><u>j</u>arang</i>	miras
խաղ	<i><u>ğ</u>hağ</i>	oyun
ծանր	<i><u>d</u>zanr</i>	ağır
ծեծ	<i><u>d</u>zedz</i>	dayak
կատակ	<i><u>g</u>adag</i>	şaka
կռիվ	<i><u>g</u>riv</i>	kavga
հող	<i><u>h</u>oğ</i>	toprak
ձայն	<i><u>d</u>zayn</i>	ses
մազ	<i>maz</i>	saç
մեղր	<i><u>m</u>eğr</i>	bal
ներկ	<i><u>n</u>erg</i>	boya
նոր	<i><u>n</u>or</i>	yeni
նսկի	<i><u>v</u>osgi</i>	altın
որբ	<i><u>v</u>orb</i>	yetim
որս	<i><u>v</u>ors</i>	av
սև	<i><u>s</u>ev</i>	siyah
տուն	<i><u>d</u>un</i>	ev
տխտր	<i><u>d</u>ğhur</i>	üzgün
քաղաք	<i><u>k</u>ağak</i>	şehir

b) Birden fazla kökten oluşan kelimeye bileşik pırpı (bard) kelime denir.

- Kökler birbiriyle [u a, lı yev, nı u] vasıtası ile ya da vasitesiz birleşirler.

Örnekler:

դասագիրք	<i>dasagirk</i>	ders kitabı
դաս-ա-գիրք	<i>das-a-girk</i>	ders-a-kitab
սևահող	<i>sevahog</i>	siyah toprak
սև-ա-հող	<i>sev-a-hog</i>	siyah-a-toprak
առևտուր	<i>arevdur</i>	<i>alışveriş</i>
առ-և-տուր	<i>ar-ev-dur</i>	<i>alış-ev-veriş</i>
կերուխում	<i>geruğhum</i>	ziyafet
կեր-ու-խում	<i>ger-u-ğhum</i>	yemek-ve-içmek
լայնէկրան	<i>laynegran</i>	genişekran
լայն-էկրան	<i>layn-egran</i>	geniş-ekran

c) *Adzants* ile kök birleşiminden oluşan kelimeye türemiş *ածանցավոր* (*adzantsavor*) kelime denir.

-Kökün önüne veya arkasına konulan ve kökten farklı bir anlam taşıyan kelime üreten eke, *ածանց* (*adzants*) denir.

1. Kökün önüne konulan *adzants*-a *նախածանց* (*nağhadzants*) denir.

Örnek:

տուն	<i>dun</i>	ev
անտուն	<i>andun</i>	evsiz
ան-տուն	<i>an-dun</i>	

Bazı kelimelerde *nağhadzants*, kendisinden sonra gelen kökle [a u] harf vasıtası ile birleşir.

Örnek:

սահման	<i>sahman</i>	sınırlar
արտասահման	<i>ardasahman</i>	sınırların dışı
արտ-ս-սահման	<i>ard-a-sahman</i>	

2. Kökün sonuna konulan *adzants*-a վերջածանց (*vercadzants*) denir.

Örnek:

ընկեր	<i>inger</i>	arkadaş
ընկերություն	<i>ingerutyun</i>	arkadaşlık
ընկեր-ություն	<i>inger-utyun</i>	

Bazı kelimelerde *vercadzants*, kendisinden önce gelen kökle [a u] harfi vasıtası ile birleşir.

Örnek:

ծառ-ս-ստան	<i><u>dzar</u>-a-sdan</i>	ağaçlı
------------	---------------------------	--------

D. Söz bölümleri

Խոսքի մասեր

ğhoski maser

Taşıdıkları anlam bakımından kelimeler bölümlere ayrılır.

Örnek:

Eşya belirten kelimeler

սեղան	<i>seğan</i>	masa
ծառ	<i><u>dzar</u></i>	ağaç

Eylem gösteren kelimeler

խաղալ	<i>ğhağal</i>	oyunmak
վազել	<i>vazel</i>	koşmak

Sıfat gösteren kelimeler

կարմիր	<i>garmir</i>	kırmızı
մեծ	<i>medz</i>	büyük

Değişik anlamlar taşıyan kelimelerin oluşturduğu, farklı bölümler topluluğuna, Ermenicede söz bölümleri խոսքի մասեր (*ghoski maser*) denir.

Ermenicede 10 çeşit *ghoski mas* vardır.

D/1. İsim Գոյական անուն (*goyagan anun*).

Cümlede n^oվ (*o^ov*) kim, ուրբե՞ր (*ovke^or*) kimler veya ի՞նչ (*i^onç*) ne ինչե՞ր (*inçe^or*) neler, sorularından birine cevap veren kelimeye isim գոյական (*goyagan*) denir. Kişi gösteren isimler cümlede n^oվ (*o^ov*) kim, ուրբե՞ր (*ovke^or*) kimler sorularına cevap verirler. Eşya gösteren isimler ise cümlede ի՞նչ (*i^onç*) ne, ինչե՞ր (*inçe^or*) neler sorularına cevap verirler. Ermenicede eşya, kişi, hayvan, durum, his, düşünce, insani ilişkileri, gösteren kelimelere isim denir.

-Elle tutulan, gözle görülen varlıklara ad olan isimlere բանձրացական գոյական (*tandzratsagan goyagan*) denir.

Örnek:

աշակերտ	<i>aşagerd</i>	öğrenci
կատու	<i>gadu</i>	kedi

-Gözle görülemeyip zihinde canlandırılan, duygu, durum anlatan isimlere վերացական գոյական (*veratsagan goyagan*) denir.

Örnek:

ուրախություն	<i>urağhutyun</i>	mutluluk
չարիք	<i>çarik</i>	kötülük
երազ	<i>yeraz</i>	rüya

D/1/1. İsim oluşturan adzants-lar

Գոյականաւորն ածանցներ

Goyaganagerd adzantsner.

Kelimeye eklenerek, kelimedен isim oluşturan adzants-a Գոյականաւորն ածանցներ (*goyaganagerd adzants*) isim yapan adzants denir.

İsim yapan adzants-ların bazıları.

-Աղ (*ag*): Kelimenin manasını küçültür.

Örnek:

(kök) գետ	<i>ged</i>	nehir
գետակ	<i>ged(ag)</i>	küçük nehir

-Ածն (*adzo*): Bir eylemin mahsülünü gösteren isim oluşturur.

Örnek:

պահածն	<i>bah(adzo)</i>	konserve
պահ (<i>bah</i>)	kökünden	türemiştir.

-Ան (*an*): Bir eylem yapan kişiyi gösteren isim oluşturur.

Örnek:

իշխան	<i>işğh(an)</i>	emir
իշխ (<i>işğh</i>)	kökünden	türemiştir.

-Անք (*ank*): Bir eylem gösteren isim oluşturur.

Örnek:

(kök) երազ	<i>yeraz</i>	rüya
երազանք	<i>yeraz(ank)</i>	hayal etmek

-Անակ (*anag*): Alet, eşya veya bir eylemin neticesini gösteren isim oluşturur.

Örnek:

(kök) գանձ	<i>gandz</i>	hazine
գանձանակ	<i>gandz(anag)</i>	kumbara
հաղթանակ	<i>hağtanag</i>	zafer

հաղթ (*hağt*) kökünden türemiştir.

-Անց (*anots*): Bir yer gösteren isim oluşturur.

Örnek:

(kök) հիվանդ	<i>hivand</i>	hasta
հիվանդանոց	<i>hivand(anots)</i>	hastane

-Արան (*aran*): Bir yer gösteren isim oluşturur.

Örnek:

(kök) դաս	<i>das</i>	ders
դասարան	<i>das(aran)</i>	sınıf

-Արք (*ark*): Bir eylem gösteren isim oluşturur.

Örnek:

(kök) գործ	<i>gordz</i>	iş
գործարք	<i>gordz(ark)</i>	iş anlaşması

-Եղեն (*eğen*): Bir eşyanın, farklı çeşitlerinin (renk, şekil, hacim), toplu ismini gösteren isim oluşturur.

Örnek:

(kök) աման	<i>aman</i>	tabak
ամանեղեն	<i>aman(eğen)</i>	farklı renge, şekle, hacme sahip tabakların toplu hali.

-Երք (*enk*): Akrabalık bağımlı gösteren isim oluşturur.

Örnek:

Մարգար	<i>Margar</i>	<i>erkek ismi</i>
Մարգարենք	<i>Margar(enk)</i>	Margar ile ailesi.

-Իկ (*ig*): Kelimenin manasını küçültür.

Örnek:

(kök) քույր	<i>kuyr</i>	kız kardeş
քույրիկ	<i>kuyr(ig)</i>	küçük kız kardeş

-Իչ (iç):

a) Bir meslek gösteren isim oluşturur.

Örnek:

(kök) Երգ	<u>verg</u>	şarkı
Երգիչ	<u>verg(iç)</u>	şarkıcı

b) Bir alet gösteren isim oluşturur.

Örnek:

բրիչ *briç* kazma
բիր (*bir*) kökünden türemiştir ve ses değişimine uğramış
{bak:C/4/2-b-2-}.

-Իք (ik): *Veratsagan* isim oluşturur {bak:D/1}.

Örnek:

(kök) շար	<i>çar</i>	kötü
շարիք	<i>çar(ik)</i>	kötülük

-Յունի (*yun*): Bir eylem ve o eylem neticesi olarak çıkan sesi gösteren isim oluşturur.

örnek

պայթյունի *bayt(yun)* patlama
պայթ (*bayt*) kökünden türemiştir

-Ոնք (onk):

a) Bir eylem gösteren isim oluşturur.

Örnek:

զարթոնք *zart(onk)* rönesans
արթ (*art*) kökünden türemiştir.

b) Akrabalık bağınlı gösteren isim oluşturur.

Örnek:

մերոնք *mer(onk)* bizimkiler
մեր (*mer*) bizim kelimeden türemiştir.

-Որդ (*ord*): Bir kişi gösteren isim oluşturur.

Örnek:

(kök) լրդ	<i>log</i>	yüzme
լրդրդ	<i>log(ord)</i>	yüzme yarışçısı

-Ոց (*ots*):

a) Bir yer gösteren isim oluşturur.

Örnek:

դպրոց	<i>db(ots)</i>	okul
-------	----------------	------

դպր (*dbir*) kökünden türemiştir ve ses değişimine uğramış {bak:C/4/2-b-3}.

b) Bir alet gösteren isim oluşturur.

Örnek:

սղոց	<i>agn(ots)</i>	gözlük
------	-----------------	--------

սղ (*agn*) kökünden türemiştir.

-Պսւ (*ban*): Bir şey ile ilgilenen kişiyi gösteren isim oluşturur.

Örnek:

(kök) ձի	<i>dzi</i>	at
ձիսսսսւ	<i>dzi-a-(ban)</i>	at bakıcısı

adzants ve kök, [a u] harf vasıtası ile birleşmiş {bak:Ç-c-2}.

-Սսսւ (*sdan*):Herhangi birşey ile meşhur yer gösteren isim oluşturur.

Örnek:

(kök) ծառ	<i>dzar</i>	ağaç
ծառսսսսւ	<i>dzar-a-(sdan)</i>	ağaçlı

adzants ve kök, [a u] vasıtası ile birleşmiş {bak:Ç-c-2}.

-Վաժ (vadz): Bir eylemin mahsülünü gösteren isim oluşturur.

Örnek:

հարվաժ har(vadz) yumruk
հար (har) kökünden türemiştir.

-Վոր (vor): Bir eylem yapan kişiyi gösteren isim oluşturur.

Örnek:

զինվոր zin(vor) asker
զնն (zen) kökünden türemiştir ve ses değişimine uğramış {bak:C/4/2-b}.

-Ու (u): Bir eylem yapan kişiyi gösteren isim oluşturur.

Örnek:

վրիժառու vřjar(u) öç alan
kelime iki kökten oluşmuş, birinci kök
վրեժ vřej öç
ses değişimine uğramış {bak:C/4/2-a}
ikinci kök ise
առ ar al

-Ուրբյուն (utyun): Bir özellik gösteren isim oluşturur.

Örnekler:

(kök) քաջ kac korkusuz
քաջուրբյուն kac(utyun) korkusuzluk

-Ուղ (ug): Kelimenin manasını küçültür.

Örnek:

(kök) մարդ mard insan
մարդուղ mard(ug) insancık

-Ուհի (*uhi*): Kadın cinsiyetini belirleyici isim oluşturur.

Örnek:

(kök) ընկեր *Inger* arkadaş
ընկերուհի *Inger(uhi)* kız arkadaş

-Ում (*um*): Bir eylem gösteren isim oluşturur.

Örnek:

շարժում *şarj(um)* hareket
շարժ (*şarj*) kökünden türemiştir.

-Ույթ (*uyt*): Bir eylem ya da bir eylemin mahsülünü gösteren isim oluşturur.

Örnek:

շահույթ *şah(uyt)* kazanç
շահ (*şah*) kökünden türemiştir.

-Ույք (*uyk*): Bir durum gösteren isim oluşturur.

Örnek:

հաճույք *hac(uyk)* zevk
հաճ (*hac*) kökünden türemiştir.

-Ուտ (*ud*): Herhangi birşeyi ile meşhur yer gösteren isim oluşturur.

Örnek:

(kök) սաւնձ *dandz* armut
սաւնձուտ *dandz(ud)* armutlu

-Տի (*tsi*): Birisinin nereli olduğunu gösteren isim oluşturur.

Örnek:

սասունցի *sasun(tsi)* sasunlu

D/1/2. Özel isim ve cins isim
Հատուկ և հասարակ գոյականներ
(*hadug yev hasarag goyaganner*).

Bir cinsten olan varlıkların isimlerine cins isim հասարակ սնուն (hasarag anun) denir.

Örnek:

քաղաք	<i>kağak</i>	şehir
մարդ	<i>mard</i>	insan

Bir cinsin içinden belli bir varlığı gösteren isimlere özel isim հատուկ սնուն (*hadug anun*) denir.

Örnek:

Բաղէշ	<i>Bağeş</i>	Bitlis
Արա	<i>Ara</i>	erkek ismi
Կարին	<i>Garin</i>	Erzurum
Տիգրան	<i>Digran</i>	erkek ismi
Երզնկա	<i>Yerznka</i>	Erzincan
Նաիրի	<i>Nayri</i>	kadın ismi
Տիգրանակերտ	<i>Digranagerd</i>	Diyarbakır

Özel ismin ilk harfi büyük yazılır.

D/1/3. İsmın sayıs
Գոյականի թիվը
(*goyagani tivl*).

İsimlerin tek veya birden fazla varlığı bildirmesine ismin sayıs գոյականի թիվը (*goyagani tivl*) denir. İsimler, sayı bakımından tekil եզակի (*yezagi*) veya çoğul հոգնակի (*hognagi*) olurlar.

a) Tek varlıkları bildiren isimlere tekil isim եզակի (*yezagi*) denir.

Örnek:

գիրք	<i>girk</i>	kitap
աշակերտ	<i>aşagerd</i>	öğrenci
դպրոց	<i>dbrots</i>	okul

b) Birden fazla varlığı bildiren isimlere çoğul isim hոոգնակի (*hognagi*) denir. Tekil isimlerin sonuna [եր er] ve [ներ ner] eklenerek çoğul isimlere dönüştürülürler.

-Tek heceli kelimelere [եր er] eklenir.

Örnek:

ծառ	<i><u>dzar</u></i>	аğaç
ծառեր	<i><u>dzar</u>-er</i>	аğaçlar

- Birden fazla heceye sahip olan kelimelere [ներ ner] eklenir

Örnek:

սեղան	<i>seĝan</i>	masa
սեղաններ	<i>seĝan-ner</i>	masalar

-մարդ (*mard*) insan, kelimesine, [իկ ig] eklenerek çoğul isme dönüştürülür.

մարդ	<i>mard</i>	insan
մարդիկ	<i>mard(ig)</i>	insanlar

D/1/4. Topluluk ismi Հավաքական գոյականներ (*havakagan goyaganner*).

Varlıkların meydana getirdiği topluluklara ad olan isimlere topluluk ismi հավաքական անուն (*havakagan anun*) denir.

Örnek:

ազգ	<i>azg</i>	millet
ժողովուրդ	<i>joĝovurd</i>	halk

-Ermenicede topluluk isimleri, tekil isimlerdir ve {D/1/3-b} kuralına uyarlar.

Örnek:

ազգեր azg-er milletler

D/1/5. Belli ve belirsiz isimler

Գոյականի որոշյալ և անորոշ առումները (Goyagani voroşyal yev anoroş arumneri).

Herhangi bir cümlenin içinde belli yada belirsiz isimler kullanılabilir. Belli isimler, ismin gösterdiği varlığın konuşmacı tarafından tam olarak bilindiğini gösterirler. Belirsiz isimler ise, varlığın konuşmacı tarafından tam olarak bilinmediğini gösterirler.

-Ermenicede, isimleri belirten harfler şunlardır: [ɾ ɿ] ve [ŭ n].

a) Sessiz harf ile biten kelimelerin sonuna [ɾ ɿ] harfi eklenir.

Örnek:

գիրք girk kitap
գիրքը girk-ɿ

b) Sesli harf ile biten kelimelerin sonuna [ŭ n] harfi eklenir.

Örnek:

արու aru dere
արուն aru-n

D/1/5. İsim çekimi

Գոյականի հոլովները (Goyagani holovneri).

İsimler cümlede kullanılırken, başka kelimelerle olan ilgilerine göre eklerle şekillenebilirler. Kelimelerin ek almış şekillerinden her birine hոլով (holov) denir.

-Ermenicede ismin halleri altı türdür.

a) yalın hal Ռղղական (*uğğagan*) ve հայցական (*haytsagan*):

-[n ũ] ve [ı ɹ] çek ekleri alırlar.

երեխան	<i>yereğhan</i>	çocuk
գիրքը	<i>girkı</i>	kitap

b) -e hali Սեռական (*seragan*): değişik çekim ekleri alırlar:

-En yaygın çekim eki [i ħ]:

երեխայի	<i>yereğhayi</i>	çocuğın
---------	------------------	---------

-Son harfi [i ħ] olan kelimeler sonlarına [u nı] harfini alırlar:

որդի	<i>vordi</i>	oğul
որդու	<i>vordu</i>	oğulun

-Bazı kelimeler [an uŋ] çekimi alırlar:

լեռ	<i>ler</i>	dağ
լեռան	<i>leran</i>	dağın

-Zaman gösteren kelimeler [va ɥa] çekimi alırlar:

ժամ	<i>jam</i>	zaman
ժամվա	<i>jamva</i>	zamanın

առավոտ	<i>aravod</i>	sabah
առավոտվա	<i>aravodva</i>	sabahın

-Akraba gösteren kelimeler [oc nɔ] sonu alırlar:

կին	<i>gin</i>	kadın
կնոջ	<i>ginoc</i>	kadının

c) -i hali Տրական (*dragan*):

-En yaygın çek ekleri [in ħı]:

երեխային	<i>yereğhayin</i>	çocuğa
----------	-------------------	--------

ç) -den hali Բացասական (*batsaragan*):

-En yaygın çekim ekleri [*its hɟ*] ve [*uts mɟ*]:

երեխայից	<i>yereğhayits</i>	çocuktan
որդուց	<i>vorduts</i>	oğuldan

d) Գործիական (*gordziagan*):

-En yaygın çekim ekleri [*ov nɟ*] ve [*amb aʋp*]:

երեխայով	<i>yereğhayov</i>	çocuk ile
որախորթաւք	<i>urağhutymb</i>	mutlulukla

e) -de hali Ներդրական (*nergoyagan*):

-En yaygın çekim ekleri [*i mec ɫ ʋtɔ*] ve [*um nuʋ*]:

երեխայի մեջ	<i>yereğhayi mec</i>	çocukta
քաղաքում	<i>kağakum</i>	şehirde

D/2. Sifat

Ածական անուն

(*adzagan anun*).

Cümlede ինչպիսի՞ (inç**bisi**՞) nasıl, n՞ր (*vo*՞r) hangi veya որպիսի (*vor**bisi***՞) ne, sorularından birine cevap olan kelimeye sıfat Ածական (*adzagan*) denir.

D/2/1. Ածականակերտ ածանցներ

Adzaganagerd adzantsner.

Köke veya kelimeye eklenerek kökten veya kelimeden sıfat Ածական (*adzagan*) oluşturan *adzants*-a, sıfat yapan *adzants* (*adzaganagerd adzants*) denir.

Sıfat yapan *adzants*-ların bazıları.

-Ան (*an*): Olumsuz sıfat oluşturlar.

(kök) անուն	<i>dun</i>	ev
անանուն	(<i>an</i>) <i>dun</i>	evsiz

-Ասյ (**ab**): Olumsuz sıfat oluştururlar.

(kök) բախտ *bağhd* şans

ասպախտ (**ab**)-a-*bağhd* şanssız

adzants ve kök, [a u] vasıtası ile birleşmiş {bak:Ç-c-2}

-Դժ (**dj**): Olumsuz sıfat oluştururlar.

(kök) գոհ *goh* memnun

դժգոհ (**dj**)*goh* memnun olmayan

-Տ (**d**): Olumsuz sıfat oluştururlar.

տգեղ (**d**)*geğ* çirkin

գեղ (geğ) kökünden türemiştir.

-Չ (**ç**): Olumsuz sıfat oluştururlar.

(kök) տես *des* görmek

չտես (**ç**)*des* görmemiş

-Անի (**ani**):

երկերես *vergyeres* iki yüz

երկերեսանի *vergyeres(ani)* ikiyüzlü

-Աս (**ad**):

սոչ *boç* kuyruk

սոչաս *boçad* kuyuksuz

-Ավետ (**aved**):

հարմար *harmar* uygun

հարմարավետ *harmar(aved)* çok uygun

-Ավոր (**avor**):

հրացան *hratsan* silah

հրացանավոր *hratsan(avor)* silah sahibi

-Ե (e):

երկաթ	<i>vergat</i>	demir
երկաթե	<i>vergat(e)</i>	demirden

-Եղ (eğ):

համ	<i>ham</i>	tat
համեղ	<i>ham(eğ)</i>	lezzetli

-Ի (i):

աղ	<i>ağ</i>	tuz
աղի	<i>ağ(i)</i>	tuzlu

-Կոս (god):

վախ	<i>vağh</i>	korku
վախկոս	<i>vağh(god)</i>	korkak

-Ոս (od):

մազ	<i>maz</i>	saç
մազոս	<i>maz(od)</i>	saçlı

* Bazı sıfatların önüne aşağıdaki kelimeleri koyabiliriz.

- (ավելի) մազոս (*aveli*) *mazod* (*daha*) saçlı
- (ամենա)համեղ (*amena*)*hameğ* (*en*) lezzetli
- (ամենից) աղի (*amenits*) *ağ* (*hepsinden*) tuzlu
- (քիչ) աղի (*kiç*) *ağ* (*az*) tuzlu

D/3. Sayı sıfatı Թվական անուն (*tvagan anun*).

Sayı, sıra bildirerek eşyaları belirten kelimelere sayı sıfatları *թվական անուն* (*tvagan anun*) denir. Ermenicede sayı sıfatları şunlardır.

Քանակական (*kanagagan*).
Բաշխական (*başǵhagan*).
Կոտորակային (*godoragayin*).
Դասական (*dasagan*).

a) Varlıkların kaç tane olduğunu bildiren sayılara asıl sayılar քանակական (*kanagagan*) ya da բացարձակ (*batsardzag*) denir.

Örnek:

վեց տարի *vets dari* altı sene

b) Varlıkların eşit olarak bölünmüş parçalarını gösteren sayılara üleştirme sayıları բաշխական (*başǵhagan*) denir. Üleştirme sayıları asıl sayılara [ական *agan*] eki getirilerek yapılır.

Örnekler:

վեցական *vets(agan)* altışar
վեց-վեց *vets-vets* altı-altı

c) Bir bütünün parçalarını göstermek maksadıyla kullanılan sayılara kesir sayıları Կոտորակային (*godoragayin*) denir.

Örnek:

մեկ չորրորդ *meg çorrord* dörtte bir

ç) Varlıkların sırasını bildirmek amacıyla kullanılan sayılara sıra sayıları դասական (*dasagan*) denir. Sıra sayıları asıl sayılara [րորդ *rord*] ya da [երրորդ *erord*] eki getirilerek yapılır. İki Երկու (*vergu*), üç երեք (*verek*), dört չորս (*çors*) sayılara [րորդ *rord*] eki getirilir, bütün diğer sayılara [երրորդ *erord*] eki getirilir.

Örnek:

չորս	չորս	dört	
չորրորդ	չոր(rord)	dördüncü	
հինգ	հինգ	beş	
հինգերորդ	հինգ(erord)	beşinci	

**D/4. Zamir
Ղերանուն
(*deranun*).**

İsimlerin, sıfatların, sayı sıfatlarının yerini tutarak onların anlattıklarını bildiren kelimelere zamir ղերանուն (*deranun*) denir.

**D/4/1. Şahıs zamirleri
Անձնական ղերանուններ
(*andznagan deranunner*).**

Söz söyleyen, kendisine söz söylenen veya kendisinden bahsedilen kişilerin, adlarının yerini tutan kelimelere *անձնական ղերանուններ (andznagan deranunner)* şahıs zamirleri denir. Her şahıs, tekil tıkalı (*yezagi*) ve çoğul hıqıkalı (*hognagi*) olmak üzere iki şekli vardır.

-Söz söyleyenin adının yerini tutan zamire birinci şahıs *առաջին դեմք (aracin demk)* denir.

-Kendisine söz söylenenin adı yerine kullanılan zamire ikinci şahıs *երկրորդ դեմք (yerrord demk)* denir.

-Kendinden bahsedilenin adı yerine kullanılan zamire de üçüncü şahıstır *երրորդ դեմք (yerrord demk)* denir.

Tekil şahıslar

եզակի

(*yezagi*)

ես *yes* ben

իմ *im* benim

ինձ *indz* bana

ինձնից *indznits* benden

ինձնով *indznov* benle

իմ մեջ *im mec* bende

դու *du* sen

քո *ko* senin

քեզ *kez* sana

քեզնից *keznits* senden

քեզնով *keznov* senle

քո մեջ *ko mec* sende

նա *na* o

նրա *nra* onun

նրան *nran* ona

նրանից *nranits* ondan

նրանով *nranov* onla

նրա մեջ *nra mec* onda

Çoğul şahıslar

հոգնակի

(*hognagi*)

I. şahıs

մենք *menk* biz

մեր *mer* bizim

մեզ *mez* bize

մեզնից *meznits* bizden

մեզնով *meznov* bizle

մեր մեջ *mer mec* bizde

II. şahıs

դուք *duk* siz

ձեր *dzer* sizin

ձեզ *dzez* size

ձեզնից *dzeznits* sizden

ձեզնով *dzeznov* sizle

ձեր մեջ *dzer mec* sizde

III. şahıs

նրանք *nrank* onlar

նրանց *nranits* onların

նրանց *nranits* onlara

նրանցից *nranitsits* onlardan

նրանցով *nranitsov* onlarla

նրանց մեջ *nranits mec* onlarda

**D/4/2. Իշարետ շարիրերի
Ցուցական դերանուններ
(*tsutsagan deranunner*).**

Իսիմերին րերին իշարետ րու իլե տուտան շարիրերե իշարետ շարիրերի ցուցական դերանուններ (*tsutsagan deranunner*) ճենր. Երմենիքե իշարետ շարիրերի շունլարժր:

a) Eşya, işaret eden zamirler:

<u>Tekil</u>	<u>Çoğul</u>
սա <i>sa</i> bu	սրանք <i>srank</i> bunlar
նա <i>da</i> şu	նրանք <i>drank</i> şunlar
նա <i>na</i> o	նրանք <i>nrank</i> onlar

b) Özellik işaret eden bazı zamirler:

այս	<i>ays</i>	bu
այդ	<i>ayd</i>	şu
այն	<i>ayn</i>	o
այսպիսի	<i>aysbisi</i>	bu şekil
այդպիսի	<i>aydbisi</i>	şu şekil
aynպիսի	<i>aynbisi</i>	o şekil

c) Sayı işaret eden bazı zamirler:

այսքան	<i>ayskan</i>	bu kadar
այդքան	<i>aydkan</i>	şu kadar
aynքան	<i>aynkan</i>	o kadar
այսչափ	<i>aysçap</i>	bu kadar
ayդչափ	<i>aydçap</i>	şu kadar
aynչափ	<i>aynçap</i>	o kadar

ç) Eylemin özelliğini ve yerini işaret eden bazı zamirler:

այսպես	<i>aysbes</i>	böyle
ayդպես	<i>aydbes</i>	şöyle
aynպես	<i>aynbes</i>	öyle
այստեղ	<i>aysdeg</i>	burada
ayդտեղ	<i>ayddeg</i>	şurada
aynտեղ	<i>ayndeg</i>	orada

D/4/3. Karşılıklı zamirler
Փոխադարձ դերանուններ
(*poğhadardz daranunner*).

Adlandırmaksızın, eylem ile birbirleriyle bağlı eşyaları ve kişileri işaret eder.

Ermenicede karşılıklı Փոխադարձ դերանուններ (*poğhadardz daranunner*) zamirler şunlardır:

իրար *irar*
միմյանց *mimyants*

Örnek:

Նայեցին իրար: *nayetsin irar.* birbirine baktılar.
Վիճեցին իրար հետ: *vicetsin irar hed.* birbiriyle tartışılar.
Գրկեցին միմյանց: *grgetsin mimyants.* birbirlerini kucakladılar.

D/4/4. Soru zamirleri
Հարցական դերանուններ
(*hartsagan daranunner*).

Soru bildirerek bir ismin yerini tutan zamirlere soru zamirleri հարցական դերանուններ (*hartsagan daranunner*) denir.

Örnek:

Ո՞վ էր այս մարդը:
o՞v er ays mardl.
Bu adam kimdi?

Soru zamirlerinin başlıcaları şunlardır.

ո՞վ ո՞՞վ kim

Örnek:

Ո՞վ եկավ:
o՞v yegav
Kim geldi?

-Bağlaç zamirleri, soru zamirlerinin aynısıdır, fakat soru bildirmediikleri için soru (°) işareti almazlar.

Örnek:

Ինչ ցանես, այն էլ կհնձես:
inç tsanes, ayn el ghndzes.
Ne ekersen onu biçersin.

D/4/6. Belgili zamirler Որոշյալ դերանուններ (*vorosyal deranunner*).

Belli olan eşya, kişi topluluğunu adlandırmaksızın, hep beraber ya da teker teker işaret eder.

Belgili zamirlerin başlıcaları şunlardır.

ամեն	<i>amen</i>	her
ամեն մի	<i>amen mi</i>	her bir
ամեն մեկը	<i>amen megl</i>	her biri
ամենքը	<i>amenkt</i>	hepsi
բոլոր(ը)	<i>bolor(l)</i>	hepsi
ամեն ինչ	<i>amen inç</i>	her şey

Örnek:

Ամեն մարդ իր էշն է քշում:
amen mard ir eşn e kşum.
Her insan kendine ait eşeği sürer.

D/4/7. Belgisiz zamirler Անորոշ դերանուններ (*anoros deranunner*).

Belli olmayan eşya, kişi yada eşyanın, kişinin belli olmayan özelliklerini, adlandırmaksızın işaret eder.

-Belgisiz zamirlerin başlıcaları şunlardır.

մեկը	<i>mevl</i>	birisi
------	-------------	--------

մի քանիսը	<i>mi kanisI</i>	birkaçı
ուրիշ	<i>uriş</i>	başka
որևէ	<i>voreve</i>	herhangi
երբևէ	<i>verbeve</i>	herhangi bir zaman

Örnek:

Ուրիշ են երազներս հիմա:
uriş en verazners hima.
 Düşlerim başkadır şimdi.

Որևէ հարց կա՞:
voreve harts ga.
 Herhangi bir sorun var mı?

D/4/8. Olumsuz zamirler Ժխտական դերանուններ (*jǧhdagan deranunner*).

Olmayan oluşları bildirmek amacıyla kullanılırlar.

Olumsuz zamirler şunlardır.

ոչ ոք	<i>voç vok</i>	hiç kimse
ոչինչ	<i>voçinç</i>	hiçbir şey
ոչ մի	<i>voç mi</i>	hiçbir
ոչ մեկը	<i>voç megi</i>	hiçbiri

Örnekler:

Ոչինչ չհասկացանք:
voçinç çasgatsank.
 hiçbir şey anlamadık.

Ոչ մեկը չէր եկել:
voç megi çer yegel.
 Hiç kimse gelmemişti.

D/4/9. Ek halindeki zamirler

Հոդեր (*hoder*).

Ermenicede [u s], [ɨ d], [û n] ya da [ɲ ɪ] ek halindeki zamirlerdir.

Bir şeyin hangi varlığa ait olduğunu bildiren ek halindeki zamirlere iyelik zamirleri ստացական հոդեր (*sdatsagan hoder*) denir.

Örnek:

իմ սիրտը	<i>im sirdl</i>	benim kalbim
սիրտս	<i>sirds</i>	kalbim

քո սիրտը	<i>ko sirdl</i>	senin kalbin
սիրտդ	<i>sirdd</i>	kalbin

Sessiz harf ile biten kelimeler [ɲ ɪ] eki alır.

որա սիրտը	<i>nra sirdl</i>	onun kalbi
սիրտը	<i>sirdl</i>	kalbi

sesli ile biten kelimeler [û n] eki alır.

որա կինը	<i>nra ginl</i>	onun karısı
կինը	<i>ginl</i>	karısı

D/5. Fiil

Բայ (*bay*).

Bir eylem bildiren kelime çeşitlerine fiil բայ (*bay*) denir.

Fiil mastarları her zaman [tɪ el] ya da [wɪ al] ile biter.

Örnekler: Daha fazla örnek için bkz. sayfa:180

խաղալ	<i>ǧhaǧal</i>	oynamak
սովորել	<i>sovorel</i>	öğrenmek

Eylem derken şunları anlarız:

a) Bir şey yapmak.

Örnek:

Գառնները արածում են:

garneri aradzum en.

Kuzular otlamakta.

Bir şey yapmayı gösteren fiiller, cümlede, *ի՞նչ անել (i՞nç anel)* ne yapmak, *ի՞նչ է անում (i՞nç e anum)* ne yapıyor, *ի՞նչ է արել (i՞nç e arel)* ne yapmış, *ի՞նչ արեց (i՞nç arets)* ne yaptı, *ի՞նչ է անելու (i՞nç e anelu)* ne yapacak, *ի՞նչ կանի (i՞nç gani)* ne yapar sorularından birine cevap olurlar.

b) Bir şey olmak.

Örnek:

Տերևները դեղնեցին:

derevneri degnetsin.

Sarardı yapraklar.

Bir şey olmayı gösteren fiiller, cümlede, *ի՞նչ լինել (i՞nç line)* ne olmak, *ի՞նչ է լինում (i՞nç e linum)* ne oluyor, *ի՞նչ է եղել (i՞nç e yeghel)* ne olmuş, *ի՞նչ եղավ (i՞nç yeghav)* ne oldu, *ի՞նչ է լինելու (i՞nç e line)* ne olacak sorularından birine cevap olurlar.

D/5/1. Fiilin yüzlü şekilleri

Բայի դիմավոր ձևեր

(*bayi dimavor dzever*).

Eylem hakkında bilgi veren fiillere, fiilin yüzlü şekilleri բայի դիմավոր ձևեր (*bayi dimavor dzever*) denir.

Eylem hakkındaki bilgiler şunlardır:

a) Fiilde şahıs Դեմք (*demk*): Fiilin bildirdiği işi, hareketi,

kimin, neyi yaptıđını veya oluşu kimin, neyin üzerine aldıđını bildirmesine fiilde şahıs denir.

I şahıs	ođnեցի	<i>ognetsi</i>	yardımlı ettim
II şahıs	ođnեցիր	<i>ognetsir</i>	yardımlı ettin
III şahıs	ođnեց	<i>ognets</i>	yardımlı etti

I şahıs	բերում եմ	<i>berum e</i>	getiriyorum
II şahıs	բերում ես	<i>berum es</i>	getiriyorsun
III şahıs	բերում է	<i>berum e</i>	getiriyor

b). Tekil, çođul Թիվ (tiv):

Tekil

I şahıs	պատմում եմ	<i>badmum em</i>	anlatıyorum
II şahıs	պատմում ես	<i>badmum es</i>	anlatıyorsun
III şahıs	պատմում է	<i>badmum e</i>	anlatıyor

Çođul

I şahıs	պատմում ենք	<i>badmum enk</i>	anlatıyoruz
II şahıs	պատմում եք	<i>badmum ek</i>	anlatıyorsunuz
III şahıs	պատմում են	<i>badmum en</i>	anlatıyorlar

c) Üç temel zaman Ժամանակ (*jamanag*):

Bir iş, bir hareket, bir oluş üç temel zamandan biri ile ilgili olarak anlatılabilir. Temel zamanlara, şimdiki zaman ներկա (*nerga*), geçmiş zaman սնցյալ (*antsyal*), gelecek zaman ապանի (*abarni*) denir.

Fiilin bildirdiđi işin, hareketin içinde geçtiđi veya geçeceđi, oluşun meydana geldiđi veya geleceđi zamana o fiilin zamanı denir.

- Şimdiki zaman Ытրկա ժամանակ (*nerga jamanag*): İşin, hareketin, oluşun içinde bulunduğumuz zamana göre bildirilmesine şimdiki zaman denir.

Örnek:

Կանչում է ինձ:

gançum e indz.

Beni çağırıyor

կանչում է (*gançum e*) çağırıyor: Şimdiki zaman.

- Geçmiş zaman Անցյալ ժամանակ (*antsyal jamanag*): İşin, hareketin, oluşun geçmişte olduğunu bildiren zamana geçmiş zaman անցյալ ժամանակ (*antsyal jamanag*) denir.

Örnek:

Սևակը եկել է:

Sevagi yegel e.

Sevag gelmiş.

եկավ (*yegav*) geldi: Geçmiş zaman.

- Gelecek zaman Ապանի ժամանակ (*abarni jamanag*): İşin, hareketin, oluşun ilerde olacağını bildiren zamana gelecek zaman denir.

Örnek:

Երեխան երգելու է:

yereğhan yergelu e.

Çocuk şarkı söyleyecek.

երգելու է (*yergelu e*) şarkı söyleyecek: Gelecek zaman.

ç) Fiil hâli (kip) Եղանակ (*yeganag*): Fiil halleri şunlardır:
1-Սահմանակա՛ն եղանակ (*sahmanagan yeganag*): Kesin olarak yapılmış, yapılmakta olan ya da yapılacak olan eylemi gösterir.

-*Sahmanagan* şimdiki zaman: Konuşma sırasında kesin olarak yapılmakta olan eylemi gösterir.

Örnek:

[aɫ al] ile biten mastarın *sahmanagan* şimdiki zamanı:

Tekil

խաղում եմ	<i>ğhağum em</i>	oynuyorum
խաղում ես	<i>ğhağum es</i>	oynuyorsun
խաղում է	<i>ğhağum e</i>	oynuyor

Çoğul

խաղում ենք	<i>ğhağum enk</i>	oynuyoruz
խաղում եք	<i>ğhağum ek</i>	oynuyorsunuz
խաղում են	<i>ğhağum en</i>	oynuyorlar

[tɫ el] ile biten mastarın *sahmanagan* şimdiki zamanı:

Tekil

սովորում եմ	<i>sovorum em</i>	öğreniyorum
սովորում ես	<i>sovorum es</i>	öğreniyorsun
սովորում է	<i>sovorum e</i>	öğreniyor

Çoğul

սովորում ենք	<i>sovorum enk</i>	öğreniyoruz
սովորում եք	<i>sovorum ek</i>	öğreniyorsunuz
սովորում են	<i>sovorum en</i>	öğreniyorlar

Olumsuz:

[aɫ al] ile biten mastarın olumsuz *sahmanagan* şimdiki zamanı:

Tekil

չեմ խաղում	<i>çem ğhağum</i>	oynamlıyorum
չես խաղում	<i>çes ğhağum</i>	oynamlıyorsun
չի խաղում	<i>çi ğhağum</i>	oynamlıyor

Çoğul

չենք խաղում	չենք <u>ghağum</u>	oynamıyoruz
չեք խաղում	չեք <u>ghağum</u>	oynamıyorsunuz
չեն խաղում	չեն <u>ghağum</u>	oynamıyorlar

[ել el] ile biten mastarın olumsuz *sahmanagan* şimdiki zamanı:

Tekil

չեմ սովորում	չեմ <i>sovorum</i>	öğrenmiyorum
չես սովորում	չես <i>sovorum</i>	öğrenmiyorsun
չի սովորում	չի <i>sovorum</i>	öğrenmiyor

Çoğul

չենք սովորում	չենք <i>sovorum</i>	öğrenmiyoruz
չեք սովորում	չեք <i>sovorum</i>	öğrenmiyorsunuz
չեն սովորում	չեն <i>sovorum</i>	öğrenmiyorlar

-*Sahmanagan* geçmiş zaman: Konuşmadan önce bitmiş eylemi gösterir.

Örnek:

[ալ al] ile biten mastarın *sahmanagan* geçmiş zamanı:

Tekil

խաղացել եմ	<u>ghağatsel em</u>	oynamışım
խաղացել ես	<u>ghağatsel es</u>	oynamışsın
խաղացել է	<u>ghağatsel e</u>	oynamış

Çoğul

խաղացել ենք	<u>ghağatsel enk</u>	oynamışız
խաղացել եք	<u>ghağatsel ek</u>	oynamışsınız
խաղացել են	<u>ghağatsel en</u>	oynamışlar

[ել el] ile biten mastarın *sahmanagan* geçmiş zamanı:

Tekil

սովորել եմ	<i>sovorel em</i>	öğrenmişim
սովորել ես	<i>sovorel es</i>	öğrenmişsin
սովորել է	<i>sovorel e</i>	öğrenmiş

Çoğul

սովորել ենք	<i>sovorel enk</i>	öğrenmişiz
սովորել եք	<i>sovorel ek</i>	öğrenmişsiniz
սովորել են	<i>sovorel en</i>	öğrenmişler

Olumsuz:

[ալ al] ile biten mastarın olumsuz *sahmanagan* geçmiş zamanı:

Tekil

չեմ խաղացել	<i>çem ğhağatsel</i>	oynamamışım
չես խաղացել	<i>çes ğhağatsel</i>	oynamamışsın
չի խաղացել	<i>çi ğhağatsel</i>	oynamamış

Çoğul

չենք խաղացել	<i>çenk ğhağatsel</i>	oynamamışız
չեք խաղացել	<i>çek ğhağatsel</i>	oynamamışsınız
չեն խաղացել	<i>çen ğhağatsel</i>	oynamamışlar

[ել el] ile biten mastarın olumsuz *sahmanagan* geçmiş zamanı:

Tekil

չեմ սովորել	<i>çem sovorel</i>	öğrenmemişim
չես սովորել	<i>çes sovorel</i>	öğrenmemişsin
չի սովորել	<i>çi sovorel</i>	öğrenmemiş

Çoğul

չենք սովորել	<i>çenk sovorel</i>	öğrenmemişiz
չեք սովորել	<i>çek sovorel</i>	öğrenmemişsiniz
չեն սովորել	<i>çen sovorel</i>	öğrenmemişler

-*Sahmanagan* gelecek zaman: Konuşmadan sonra kesin olarak yapılacak olan eylemi gösterir.

Örnek:

[ալ al] ile biten mastarın *sahmanagan* gelecek zamanı:

Tekil

խաղալու եմ	<i>ǰhaǰalu em</i>	oynayacağım
խաղալու ես	<i>ǰhaǰalu es</i>	oynayacaksın
խաղալու է	<i>ǰhaǰalu e</i>	oynayacak

Çoğul

խաղալու ենք	<i>ǰhaǰalu enk</i>	oynayacağız
խաղալու եք	<i>ǰhaǰalu ek</i>	oynayacaksınız
խաղալու են	<i>ǰhaǰalu en</i>	oynayacaklar

[ել el] ile biten mastarın *sahmanagan* gelecek zamanı:

Tekil

սովորելու եմ	<i>sovorelu em</i>	öğreneceğim
սովորելու ես	<i>sovorelu es</i>	öğreneceksin
սովորելու է	<i>sovorelu e</i>	öğrenecek

Çoğul

սովորելու ենք	<i>sovorelu enk</i>	öğreneceğiz
սովորելու եք	<i>sovorelu ek</i>	öğreneceksiniz
սովորելու են	<i>sovorelu en</i>	öğrenecekler

Olumsuz:

[ալ al] ile biten mastarın olumsuz *sahmanagan* gelecek zamanı:

Tekil

չեմ խաղալու	<i>çem ǰhaǰalu</i>	oynamayacağım
չես խաղալու	<i>çes ǰhaǰalu</i>	oynamayacaksın
չի խաղալու	<i>çi ǰhaǰalu</i>	oynamayacak

չենք խաղալու	<i>չenk ǵhaǵalu</i>	oynamayacaǵız
չեք խաղալու	<i>չek ǵhaǵalu</i>	oynamayacaksınız
չեն խաղալու	<i>չen ǵhaǵalu</i>	oynamayacaklar

[ել el] ile biten mastarın olumsuz *sahmanagan* gelecek zamanı:

	<u>Tekil</u>	
չեմ սովորելու	<i>չem sovorelu</i>	öğrenmeyeceğim
չես սովորելու	<i>չes sovorelu</i>	öğrenmeyeceksin
չի սովորելու	<i>չi sovorelu</i>	öğrenmeyecek

	<u>Çoğul</u>	
չենք սովորելու	<i>չenk sovorelu</i>	öğrenmeyeceğiz
չեք սովորելու	<i>չek sovorelu</i>	öğrenmeyeceksiniz
չեն սովորելու	<i>չen sovorelu</i>	öğrenmeyecekler

-*Sahmanagan* devam eden geçmiş zaman: Geçmişte başlayan ve devam eden eylemi gösterir.

Örnek:

[ալ al] ile biten mastarın *sahmanagan* devam eden geçmiş zamanı:

	<u>Tekil</u>	
խաղում էի	<i>ǵhaǵum ei</i>	oynuyordum
խաղում էիր	<i>ǵhaǵum eir</i>	oynuyordun
խաղում էր	<i>ǵhaǵum er</i>	oynuyordu

	<u>Çoğul</u>	
խաղում էինք	<i>ǵhaǵum eink</i>	oynuyorduk
խաղում էիք	<i>ǵhaǵum eik</i>	oynuyordunuz
խաղում էին	<i>ǵhaǵum ein</i>	oynuyorlardı

[ել el] ile biten mastarın *sahmanagan* devam eden geçmiş zamanı:

Tekil

սովորում էի	<i>sovorum ei</i>	օգրնիյորդւմ
սովորում էիր	<i>sovorum eir</i>	օգրնիյորդւն
սովորում էր	<i>sovorum er</i>	օգրնիյորդւ

Շօցւլ

սովորում էիմք	<i>sovorum eink</i>	օգրնիյորդւք
սովորում էիք	<i>sovorum eik</i>	օգրնիյորդւնւք
սովորում էին	<i>sovorum ein</i>	օգրնիյորլարժ

Օլւմսւք:

[ալ ալ] իլե իտեն մաստրժն օլւմսւք *sahmanagan* ժեւալ եժեն գեչմիշ շալալ:

Tekil

չէի խաղում	<i>çei ğhağum</i>	օյնալմիյորդւմ
չէիր խաղում	<i>çeir ğhağum</i>	օյնալմիյորդւն
չէր խաղում	<i>çer ğhağum</i>	օյնալմիյորդւ

Շօցւլ

չէիմք խաղում	<i>çeink ğhağum</i>	օյնալմիյորդւք
չէիք խաղում	<i>çeik ğhağum</i>	օյնալմիյորդւնւք
չէին խաղում	<i>çein ğhağum</i>	օյնալմիյորլարժ

[ել ել] իլե իտեն մաստրժն օլւմսւք *sahmanagan* ժեւալ եժեն գեչմիշ շալալ:

Tekil

չէի սովորում	<i>çei sovorum</i>	օգրնմիյորդւմ
չէիր սովորում	<i>çeir sovorum</i>	օգրնմիյորդւն
չէր սովորում	<i>çer sovorum</i>	օգրնմիյորդւ

Շօցւլ

չէիմք սովորում	<i>çeink sovorum</i>	օգրնմիյորդւք
չէիք սովորում	<i>çeik sovorum</i>	օգրնմիյորդւնւք
չէին սովորում	<i>çein sovorum</i>	օգրնմիյորլարժ

-*Sahmanagan* çok eski geçmiş zaman: Bir geçmiş zamandan önce kesin olarak yapılmış ve bitmiş eylemi gösterir.

Örnek:

[ալ al] ile biten mastarın *sahmanagan* çok eski geçmiş zamanı:

Tekil

խաղացել էի	<i>ǵhaǵatsel ei</i>	oynamıştım
խաղացել էիր	<i>ǵhaǵatsel eir</i>	oynamıştın
խաղացել էր	<i>ǵhaǵatsel er</i>	oynamıştı

Çoğul

խաղացել էինք	<i>ǵhaǵatsel eink</i>	oynamıştık
խաղացել էիք	<i>ǵhaǵatsel eik</i>	oynamıştınız
խաղացել էին	<i>ǵhaǵatsel ein</i>	oynamışlardı

[ել el] ile biten mastarın *sahmanagan* çok eski geçmiş zamanı:

Tekil

սովորել էի	<i>sovorel ei</i>	öğrenmiştim
սովորել էիր	<i>sovorel eir</i>	öğrenmiştin
սովորել էր	<i>sovorel er</i>	öğrenmişti

Çoğul

սովորել էինք	<i>sovorel eink</i>	öğrenmiştik
սովորել էիք	<i>sovorel eik</i>	öğrenmiştiniz
սովորել էին	<i>sovorel ein</i>	öğrenmişlerdi

Olumsuz:

[ալ al] ile biten mastarın olumsuz *sahmanagan* çok eski geçmiş zamanı:

Tekil

չէի խաղացել	<i>çei ǵhaǵatsel</i>	oynamamıştım
չէիր խաղացել	<i>çeir ǵhaǵatsel</i>	oynamamıştın
չէր խաղացել	<i>çer ǵhaǵatsel</i>	oynamamıştı

Çoğul

չէինք խաղացել	<i>çeink ğhağatsel</i>	oynamamıştık
չէիք խաղացել	<i>çeik ğhağatsel</i>	oynamamıştınız
չէին խաղացել	<i>çein ğhağatsel</i>	oynamamışlardı

[ել el] ile biten mastarın olumsuz *sahmanagan* çok eski geçmiş zamanı:

Tekil

չէի սովորել	<i>çei sovorel</i>	öğrenmemiştim
չէիր սովորել	<i>çeir sovorel</i>	öğrenmemiştin
չէր սովորել	<i>çer sovorel</i>	öğrenmemişti

Çoğul

չէինք սովորել	<i>çeink sovorel</i>	öğrenmemiştik
չէիք սովորել	<i>çeik sovorel</i>	öğrenmemiştiniz
չէին սովորել	<i>çein sovorel</i>	öğrenmemişlerdi

-*Sahmanagan* geçmişte gelecek zaman: Bir geçmiş zamandan sonra kesin olarak yapılacak olan eylemi gösterir.

Örnek:

[ալ al] ile biten mastarın *sahmanagan* geçmişte gelecek zamanı:

Tekil

խաղալու էի	<i>ğhağalu ei</i>	oynayacaktım
խաղալու էիր	<i>ğhağalu eir</i>	oynayacaktın
խաղալու էր	<i>ğhağalu er</i>	oynayacaktı

Çoğul

խաղալու էինք	<i>ğhağalu eink</i>	oynayacaktık
խաղալու էիք	<i>ğhağalu eik</i>	oynayacaktınız
խաղալու էին	<i>ğhağalu ein</i>	oynayacaklardı

[tɬ eɪ] ile biten mastarın *sahmanagan* geçmişte gelecek zamanı:

	<u>Tekil</u>	
սովորելու էի	<i>sovorelu ei</i>	öğrenecektim
սովորելու էիր	<i>sovorelu eir</i>	öğrenecektin
սովորելու էր	<i>sovorelu er</i>	öğrenecekti

	<u>Çoğul</u>	
սովորելու էինք	<i>sovorelu eink</i>	öğrenecektik
սովորելու էիք	<i>sovorelu eik</i>	öğrenecektiniz
սովորելու էին	<i>sovorelu ein</i>	öğreneceklerdi

Olumsuz:

[sɑɪ aɪ] ile biten mastarın olumsuz *sahmanagan* geçmişte gelecek zamanı:

	<u>Tekil</u>	
չէի խաղալու	<i>çei ğhağalu</i>	oynamayacaktım
չէիր խաղալու	<i>çeir ğhağalu</i>	oynamayacaktın
չէր խաղալու	<i>çer ğhağalu</i>	oynamayacaktı

	<u>Çoğul</u>	
չէինք խաղալու	<i>çeink ğhağalu</i>	oynamayacaktık
չէիք խաղալու	<i>çeik ğhağalu</i>	oynamayacaktınız
չէին խաղալու	<i>çein ğhağalu</i>	oynamayacaklardı

[tɬ eɪ] ile biten mastarın olumsuz *sahmanagan* geçmişte gelecek zamanı:

	<u>Tekil</u>	
չէի սովորելու	<i>çei sovorelu</i>	öğrenmeyecektim
չէիր սովորելու	<i>çeir sovorelu</i>	öğrenmeyecektin
չէր սովորելու	<i>çer sovorelu</i>	öğrenmeyecekti

	<u>Çoğul</u>	
չէինք սովորելու	<i>çeink sovorelu</i>	öğrenmeyecektik
չէիք սովորելու	<i>çeik sovorelu</i>	öğrenmeyecektiniz

չէիմ սովորելու չեւ սովորելու ուղրնմեյեքեքերդւ

-*Sahmanagan* տամլանն ցեմիշ շան: Գեմիշե եաղայնն եւ եւեն ւեյլեմւ ցեմերւ:

Օրնեք:

[ալ ալ] ւեյլ եւեն մաստրւն *sahmanagan* տամլանն ցեմիշ շանն:

Tekil

խաղացի	<i>ghagatsi</i>	ոյնադւմ
խաղացիք	<i>ghagatsir</i>	ոյնադւն
խաղաց	<i>ghagats</i>	ոյնադւ

Çogul

խաղացիմք	<i>ghagatsink</i>	ոյնադւք
խաղացիք	<i>ghagatsik</i>	ոյնադւնւշ
խաղացիմ	<i>ghagatsin</i>	ոյնադւլար

[ել ւլ] ւեյլ եւեն մաստրւն *sahmanagan* տամլանն ցեմիշ շանն:

Tekil

սովորեցի	<i>sovoretsi</i>	օղրեմ
սովորեցիք	<i>sovoretsir</i>	օղրեմն
սովորեց	<i>sovorets</i>	օղրեմ

Çogul

սովորեցիմք	<i>sovoretsink</i>	օղրեմք
սովորեցիք	<i>sovoretsik</i>	օղրեմնւշ
սովորեցիմ	<i>sovoretsin</i>	օղրեմլեր

Օլւմսսւշ:

[ալ ալ] ւեյլ եւեն մաստրւն օլւմսսւշ *sahmanagan* տամլանն ցեմիշ շանն:

Tekil

չխաղացի	<i>chghagatsi</i>	ոյնամադւմ
---------	-------------------	-----------

չխաղացիր	չ <u>gh</u> ag <u>atsir</u>	oynamadın
չխաղաց	չ <u>gh</u> ag <u>ats</u>	oynamadı
<u>Çoğul</u>		
չխաղացիրն	չ <u>gh</u> ag <u>atsink</u>	oynamadık
չխաղացիք	չ <u>gh</u> ag <u>atsik</u>	oynamadınız
չխաղացին	չ <u>gh</u> ag <u>atsin</u>	oynamadılar

[ել el] ile biten mastarın olumsuz *sahmanagan* tamamlanan geçmiş zamanı:

<u>Tekil</u>		
չսովորեցի	չ <u>sovoretsi</u>	öğrenmedim
չսովորեցիր	չ <u>sovoretsir</u>	öğrenmedin
չսովորեց	չ <u>sovorets</u>	öğrenmedi
<u>Çoğul</u>		
չսովորեցիրն	չ <u>sovoretsink</u>	öğrenmedik
չսովորեցիք	չ <u>sovoretsik</u>	öğrenmediniz
չսովորեցին	չ <u>sovoretsin</u>	öğrenmediler

2- Emir Հրամայական եղանակ (*hramayagan yeghagan*):
 Bir işin, bir hareketin, bir oluşun olması isteğini gösterir. Emir sadece ikinci şahıs ve gelecek zaman hâlinde olur. Emir bildiren kelimenin son sesli harfin üstüne emir işareti (´) konulur.

Örnek:

[ալ al] ile biten mastarın emir şekli:

<u>Tekil</u>		
խաղա՛	<u>gh</u> ag <u>á</u>	oyna
<u>Çoğul</u>		
խաղացե՛ք	<u>gh</u> ag <u>atsek</u>	oynayın

[tɫ el] ile biten mastarın emir şekli:

Tekil

խոսի՛ր	<i>ǵhosir</i>	konus
կանգնի՛ր	<i>ǵangnir</i>	dur

Çoğul

խոսեցե՛ք	<i>ǵhoseck</i>	konusun
կանգնեցե՛ք	<i>ǵangnetsek</i>	durun
կանգնե՛ք	<i>ǵangnek</i>	durun

Olumsuz:

[wɫ al] ile biten mastarın olumsuz emir şekli:

Tekil

մի՛ խաղա	<i>mi ǵhaǵa</i>	oynama
----------	-----------------	--------

Çoğul

մի՛ խաղացե՛ք	<i>mi ǵhaǵatsek</i>	oynamayın
--------------	---------------------	-----------

[tɫ el] ile biten mastarın olumsuz emir şekli:

Tekil

մի՛ խոսի՛ր	<i>mi ǵhosir</i>	konusma
մի՛ կանգնի՛ր	<i>mi ǵangnir</i>	durma

Çoğul

մի՛ խոսե՛ք	<i>mi ǵhosek</i>	konusmayın
մի՛ կանգնե՛ք	<i>mi ǵangnek</i>	durmayın

3- Dilek Ըղձական եղանակ (*İǵdzagan yeǵanag*): Bir eylemi gerçekleştirme dileğini gösterir. Dilek sadece gelecek ve geçmiş zaman halinde olur.

-*İǵdzagan* gelecek zaman: Konuşmadan sonra yapılması dilenen eylemi gösterir.

Örnek:

[ալ al] ile biten mastarın *lğdzagan* gelecek zamanı:

Tekil

խաղամ	<i>ğhağam</i>	oynasam
խաղաս	<i>ğhağas</i>	oynasan
խաղա	<i>ğhağa</i>	oynasa

Çoğul

խաղանք	<i>ğhağank</i>	oynasak
խաղաք	<i>ğhağak</i>	oynasanız
խաղան	<i>ğhağan</i>	oynasalar

[ել el] ile biten mastarın *lğdzagan* gelecek zamanı:

Tekil

սովորեմ	<i>sovorem</i>	öğrensem
սովորես	<i>sovores</i>	öğrensen
սովորի	<i>sovori</i>	öğrense

Çoğul

սովորենք	<i>sovorenk</i>	öğrensek
սովորեք	<i>sovorek</i>	öğrenseniz
սովորեն	<i>sovoren</i>	öğrenseler

Olumsuz:

[ալ al] ile biten mastarın olumsuz *lğdzagan* gelecek zamanı:

Tekil

չխաղամ	<i>çğhağam</i>	oynamasam
չխաղաս	<i>çğhağas</i>	oynamasan
չխաղա	<i>çğhağa</i>	oynamasa

Çoğul

չխաղանք	<i>çğhağank</i>	oynamasak
չխաղաք	<i>çğhağak</i>	oynamasanız

խաղան *çğhağan* oynamasalar

[ել el] ile biten mastarın olumsuz *լգձzagan* gelecek zamanı:

Tekil

չսովորեմ *çsovorem* öğrenmesem
չսովորես *çsovores* öğrenmesen
չսովորի *çsovori* öğrenmese

Çoğul

չսովորենք *çsovorenk* öğrenmesek
չսովորեք *çsovorek* öğrenmeseniz
չսովորեն *çsovoren* öğrenmeseler

-*լգձzagan* geçmiş zaman: Konuşmadan önce geçmişte yapılması dilenilen eylemi gösterir.

Örnek:

[ալ al] ile biten mastarın *լգձzagan* geçmiş zamanı:

Tekil

խաղայի *ğhağayi* oynasaydım
խաղայիր *ğhağayir* oynasaydın
խաղար *ğhağar* oynasaydı

Çoğul

խաղայինք *ğhağayink* oynasaydık
խաղայիք *ğhağayik* oynasaydınız
խաղային *ğhağayin* oynasaydılar

[ել el] ile biten mastarın *լգձzagan* geçmiş zamanı:

Tekil

սովորեի *sovorei* öğrenseydim
սովորեիր *sovoreir* öğrenseydin
սովորեր *sovorer* öğrenseydi

Çoğul

սովորեիմք	<i>sovoreink</i>	öğrenseydik
սովորեիք	<i>sovoreik</i>	öğrenseydiniz
սովորեին	<i>sovorein</i>	öğrenseydiler

Olumsuz:

[ալ al] ile biten mastarın olumsuz *igdzagan* geçmiş zamanı:

Tekil

չխաղայի	<i>çğhağayi</i>	oynamasaydım
չխաղայիր	<i>çğhağayir</i>	oynamasaydın
չխաղար	<i>çğhağar</i>	oynamasaydı

Çoğul

չխաղայիմք	<i>çğhağayink</i>	oynamasaydık
չխաղայիք	<i>çğhağayik</i>	oynamasaydınız
չխաղային	<i>çğhağayin</i>	oynamasaydılar

[ել el] ile biten mastarın olumsuz *igdzagan* geçmiş zamanı:

Tekil

չսովորեի	<i>çsovorei</i>	öğrenmeseydim
չսովորեիր	<i>çsovoreir</i>	öğrenmeseydin
չսովորեր	<i>çsovorer</i>	öğrenmeseydi

Çoğul

չսովորեիմք	<i>çsovoreink</i>	öğrenmeseydik
չսովորեիք	<i>çsovoreik</i>	öğrenmeseydiniz
չսովորեին	<i>çsovorein</i>	öğrenmeseydiler

4-Olasılık Ենթադրական եղանակ (*yentadragan yeğanag*): Gerçekleşme olasılığına sahip olan bir eylemi gösterir. Olasılık sadece gelecek ve geçmiş zaman halinde olur.

-*Yentadragan* gelecek zaman: Konuşmadan sonra, yapılması olası olan eylemi gösterir.

Örnek:

[ալ al] ile biten mastarın *yentadragan* gelecek zamanı:

Tekil

կխաղամ	<i>gǰhaǰam</i>	oynarım
կխաղաս	<i>gǰhaǰas</i>	oynarsın
կխաղա	<i>gǰhaǰa</i>	oynar

Çoğul

կխաղանք	<i>gǰhaǰank</i>	oynarız
կխաղաք	<i>gǰhaǰak</i>	oynarsınız
կխաղան	<i>gǰhaǰan</i>	oynarlar

[ել el] ile biten mastarın *yentadragan* gelecek zamanı:

Tekil

կսովորեմ	<i>gsovorem</i>	öğrenirim
կսովորես	<i>gsovores</i>	öğnirsin
կսովորի	<i>gsovori</i>	öğnir

Çoğul

կսովորենք	<i>gsovorenk</i>	öğniriz
կսովորեք	<i>gsovorek</i>	öğnirsiniz
կսովորեն	<i>gsovoren</i>	öğnirler

Olumsuz:

[ալ al] ile biten mastarın olumsuz *yentadragan* gelecek zamanı:

Tekil

չեմ խաղա	<i>çem ǰhaǰa</i>	oynamam
չես խաղա	<i>çes ǰhaǰa</i>	oynamazsın
չի խաղա	<i>çi ǰhaǰa</i>	oynamaz

Çoğul

չենք խաղա	<i>çenk ǰhaǰa</i>	oynamayız
չեք խաղա	<i>çek ǰhaǰa</i>	oynamazsınız
չեն խաղա	<i>çen ǰhaǰa</i>	oynamazlar

[tɫ eɫ] ile biten mastarın olumsuz *yentadragan* gelecek zamanı:

	<u>Tekil</u>	
չեն սովորի	<i>çem sovari</i>	öğrenmem
չես սովորի	<i>çes sovari</i>	öğrenmezsın
չի սովորի	<i>çi sovari</i>	öğrenmez

	<u>Çoğul</u>	
չենք սովորի	<i>çenk sovari</i>	öğrenmeyiz
չեք սովորի	<i>çek sovari</i>	öğrenmezsınız
չեն սովորի	<i>çen sovari</i>	öğrenmezler

-*yentadragan* geçmiş zaman: Geçmişte yapılması olası olmuş eylemi gösterir.

Örnek:

[aɫ aɫ] ile biten mastarın *yentadragan* geçmiş zamanı:

	<u>Tekil</u>	
կխաղայի	<i>gğhağayi</i>	oynardım
կխաղայիր	<i>gğhağayir</i>	oynardın
կխաղար	<i>gğhağar</i>	oynardı

	<u>Çoğul</u>	
կխաղայինք	<i>gğhağayink</i>	oynardık
կխաղայիրք	<i>gğhağayik</i>	oynardınız
կխաղային	<i>gğhağayin</i>	oynarlardı

[tɫ eɫ] ile biten mastarın *yentadragan* geçmiş zamanı:

	<u>Tekil</u>	
կսովորեի	<i>gsovorei</i>	öğrenirdim
կսովորեիր	<i>gsovoreir</i>	öğrenirdin
կսովորեր	<i>gsoverer</i>	öğrenirdi

	<u>Çoğul</u>	
կսովորեինք	<i>gsovoreink</i>	öğrenirdik

կսովորեիք	<i>gsovoreik</i>	öğrenirdiniz
կսովորեիմ	<i>gsovorein</i>	öğrenirlerdi

Olumsuz:

[ալ al] ile biten mastarın olumsuz *yentadragan* geçmiş zamanı:

Tekil

չէի խաղա	<i>çei ğhaġa</i>	oynamazdım
չէիր խաղա	<i>çeir ğhaġa</i>	oynamazdın
չէր խաղա	<i>çer ğhaġa</i>	oynamazdı

Çoğul

չէինք խաղա	<i>çeink ğhaġa</i>	oynamazdık
չէիք խաղա	<i>çeik ğhaġa</i>	oynamazdıntız
չէին խաղա	<i>çein ğhaġa</i>	oynamazlardı

[ել el] ile biten mastarın olumsuz *yentadragan* geçmiş zamanı

Tekil

չէի սովորի	<i>çei sovari</i>	öğrenmezdim
չէիր սովորի	<i>çeir sovari</i>	öğrenmezdin
չէր սովորի	<i>çer sovari</i>	öğrenmezdi

Çoğul

չէինք սովորի	<i>çeink sovari</i>	öğrenmezdik
չէիք սովորի	<i>çeik sovari</i>	öğrenmezdiniz
չէին սովորի	<i>çein sovari</i>	öğrenmezlerdi

5- Gereklik Հարկադրական եղանակ (*hargadragan yeġanag*): Bir eylemin gerekliliğini bildirir. Gereklik sadece gelecek ve geçmiş zaman halinde olur.

-*Hargadragan* gelecek zaman: Konuşmadan sonra, yapılması gerekli olan eylemi gösterir.

Örnek:

[ալ al] ile biten mastarın *hargadragan* gelecek zamanı:

Tekil

պիտի խաղամ	<i>bidī ǵhaǵam</i>	oynamalıym
պիտի խաղաս	<i>bidī ǵhaǵas</i>	oynamalısn
պիտի խաղա	<i>bidī ǵhaǵa</i>	oynamalı

Çoğul

պիտի խաղանք	<i>bidī ǵhaǵank</i>	oynamalıyz
պիտի խաղաք	<i>bidī ǵhaǵak</i>	oynamalısnlz
պիտի խաղան	<i>bidī ǵhaǵan</i>	oynamalılar

[ել el] ile biten mastarın *hargadragan* gelecek zamanı:

Tekil

պիտի սովորեմ	<i>bidī sovorem</i>	öğrenmeliyim
պիտի սովորես	<i>bidī sovores</i>	öğrenmelisin
պիտի սովորի	<i>bidī sovori</i>	öğrenmeli

Çoğul

պիտի սովորենք	<i>bidī sovorenk</i>	öğrenmeliyiz
պիտի սովորեք	<i>bidī sovorek</i>	öğrenmelisiniz
պիտի սովորեն	<i>bidī sovoren</i>	öğrenmeliler

Olumsuz:

[ալ al] ile biten mastarın olumsuz *hargadragan* gelecek zamanı:

Tekil

չպիտի խաղամ	<i>çbidī ǵhaǵam</i>	oynamamalıym
չպիտի խաղաս	<i>çbidī ǵhaǵas</i>	oynamamalısn
չպիտի խաղա	<i>çbidī ǵhaǵa</i>	oynamamalı

Çoğul

չպիտի խաղանք	<i>çbidī ǵhaǵank</i>	oynamamalıyz
չպիտի խաղաք	<i>çbidī ǵhaǵak</i>	oynamamalısnlz

չախտի խաղան *ժbidi ցhağan* oynamamallılar

[ել el] ile biten mastarın olumsuz *hargadragan* gelecek zamanı:

Tekil

չախտի սովորեմ *ժbidi sovorem* öğrenmemeliyim

չախտի սովորես *ժbidi sovores* öğrenmemelisin

չախտի սովորի *ժbidi sovori* öğrenmemeli

Çoğul

չախտի սովորենք *ժbidi sovorenk* öğrenmemeliyiz

չախտի սովորեք *ժbidi sovorek* öğrenmemelisiniz

չախտի սովորեն *ժbidi sovoren* öğrenmemeliler

-*Hargadragan* geçmiş zaman: Geçmişte yapılması gerekli olmuş eylemi gösterir.

Örnek:

[ալ al] ile biten mastarın *hargadragan* geçmiş zamanı:

Tekil

ախտի խաղայի *bidi ցhağayi* oynamalıydım

ախտի խաղայիր *bidi ցhağayir* oynamalıydın

ախտի խաղար *bidi ցhağar* oynamalıydı

Çoğul

ախտի խաղայիք *bidi ցhağayink* oynamalıydık

ախտի խաղայիք *bidi ցhağayik* oynamalıydınız

ախտի խաղային *bidi ցhağayin* oynamalıydılar

[ել el] ile biten mastarın *hargadragan* geçmiş zamanı:

Tekil

ախտի սովորեի *bidi sovorei* öğrenmeliydim

ախտի սովորեիր *bidi sovoreir* öğrenmeliydin

ախտի սովորեր *bidi sovorer* öğrenmeliydi

Çoğul

պիտի սովորեի՞նք	<i>bidī sovoreink</i>	öğrenmeliydik
պիտի սովորեի՞ք	<i>bidī sovoreik</i>	öğrenmeliydiniz
պիտի սովորեի՞ն	<i>bidī sovorein</i>	öğrenmeliydiler

Olumsuz:

[ալ al] ile biten mastarın olumsuz *hargadragan* geçmiş zamanı:

Tekil

չպիտի խաղայի	<i>çbidī ğhağayi</i>	oynamamalydım
չպիտի խաղայիր	<i>çbidī ğhağayir</i>	oynamamalydın
չպիտի խաղար	<i>çbidī ğhağar</i>	oynamamalydı

Çoğul

չպիտի խաղայի՞նք	<i>çbidī ğhağayink</i>	oynamamalydık
չպիտի խաղայի՞ք	<i>çbidī ğhağayik</i>	oynamamalydınız
չպիտի խաղայի՞ն	<i>çbidī ğhağayin</i>	oynamamalydılar

[ել el] ile biten mastarın olumsuz *hargadragan* geçmiş zamanı:

Tekil

չպիտի սովորեի	<i>çbidī sovorei</i>	öğrenmemeliydim
չպիտի սովորեիր	<i>çbidī sovoreir</i>	öğrenmemeliydin
չպիտի սովորեր	<i>çbidī sovorer</i>	öğrenmemeliydi

Çoğul

չպիտի սովորեի՞նք	<i>çbidī sovoreink</i>	öğrenmemeliydik
չպիտի սովորեի՞ք	<i>çbidī sovoreik</i>	öğrenmemeliydiniz
չպիտի սովորեի՞ն	<i>çbidī sovorein</i>	öğrenmemeliydiler

gerekliliği bildiren [պիտի **bidī**] kelimenin yerine [պետք է **bedk e**] kullanabiliriz.

D/5/2. Fiilin yüzsüz şekilleri

Բայի անդեմ ձևեր

(*bayi andem dzever*).

Eylem hakkında yukarıda belirtilen bilgileri vermeyen kelimelere, fiilin yüzsüz şekilleri բայի անդեմ ձևեր (*bayi andem dzever*) denir. Fiillerin yüzsüz şekillerine Ermenicede դերբայ (*derbay*) denir. Ermenicede sekiz çeşit *derbay* vardır, bunlardan dördü şunlardır.

a) Master Անորոշ դերբայ (*anoroş derbay*):

(D/5/2)-de belirtilen bilgileri vermeyerek,

Bir eylemi genel halde işaret eden master [tɫ el] ya da [ɯl al] ile biter.

Örnekler: Daha fazla örnekler için bkz. sayfa:180

խաղալ	<i>ğhağal</i>	oynamak
սովորել	<i>sovorel</i>	öğrenmek

Masterların çeşitleri:

- Fiil *adzants*-a {bak:Ç-c}, sahip olmayan masterlara, basit master Պարզ անորոշ դերբայ (*barz anoroş derbay*) denir.

Örnekler:

դելավարել	<i>ğegavarel</i>	yönetmek
-----------	------------------	----------

- Fiil *adzants*-a sahip olan masterlara, türemiş master ածանցավոր անորոշ դերբայ (*adzantsavor anoroş derbay*) denir.

Fiil *adzants*-lar şunlardır:

Ան (*an*):

Örnek:

ուրախ	<i>urağh</i>	mutlu
ուրախսանալ	<i>urağhanal</i>	sevinmek

Են (en):

Örnek:

մոտ	<i>mod</i>	yakın
մոտենալ	<i>modenal</i>	yaklaşmak

Ն (n):

Örnek:

տես	<i>des</i>	gör
տեսնել	<i>desnel</i>	görmek

Չ (ç):

Örnek:

սառ	<i>sar</i>	buz
սառչել	<i>sarçel</i>	buzlanmak

Ացն (*atsn*):

Örnek:

բարձր	<i>bardzr</i>	yüksek
բարձրացնել	<i>bardzratsnel</i>	yükseltmek

Եցն (*etsn*):

Örnek:

վախ	<i>vağh</i>	korku
վախեցնել	<i>vağhetsnel</i>	korkutmak

Յն (*tsn*):

Örnek:

փախցնել	<i>pağhtsnel</i>	kaçırmak
---------	------------------	----------

փախ (*pağh*) kökünden türemiştir.

Վ (v):

Örnek:

սեր	<i>sir</i>	sevgi
սիրվել	<i>sirvel</i>	sevilmek

Ան (*ad*):

Örnek:

կտրել	<i>gdrel</i>	kesmek
կտրաւտել	<i>gdradel</i>	kesmekle küçük parçalar haline getirmek

Ուն (*od*):

Örnek:

զարղել	<i>cardel</i>	kırmak
զարղաւտել	<i>cardode</i>	kırmakla küçük parçalar haline getirmek

b) Ենթակայական դերբայ (*yentagayagan derbay*): Bir eylem yapanı ya da eyleme maruz kalanı gösterir.

Örnekler:

[ալ al] ile biten mastarın sonuna [ւցոց atsoğ] eklenir.

խաղաւցոց *ğhağatsog* oynayan

[ել el] ile biten mastarın sonuna [ոց oğ] eklenir.

հավաքոց *havakog* toplayan

c) Հարակատար դերբայ *haragadar derbay*: (D/5/2)-de belirtilen bilgileri vermeyerek, sonuçlanan bir eylem sonucunda ismin halini gösterir.

Örnekler:

[ալ al] ile biten mastarın sonuna [ւցաււ atsadz] eklenir.

խաղաւցաււ *ğhağatsadz* oynanmış

[ել el] ile biten mastarın sonuna [ւււ adz] eklenir.

հավաքաււ *havakadz* toplanmış

ç). Համակատար դերբայ *hamagadar derbay*: (D/5/2)-de belirtilen bilgileri vermeyerek, bir başka eylem ile aynı zamanda yapılan eylemi gösterir

Örnekler:

[ալ al] ile biten mastarın sonuna [ալիս alis] eklenir.

խաղալիս *ğhağ^halis* oynarken

[ել el] ile biten mastarın sonuna [ելիս elis] eklenir.

հավաքելիս *havakelis* toplarken

D/6. Zarf

Մակբայ

(magbay)

Bir fiilin mânasını açıklayan kelimelere zarf denir. Zarflar kelime olarak basit պարզ (*barz*), zor բարդ (*bard*) ve ածանցավոր (*adzantsavor*) olurlar.

- Basit Պարզ (*barz*) zarflar: {bak:Ç-a}.

Örnekler:

արագ	<i>arag</i>	hızlı
դանդաղ	<i>dandağ</i>	yavaş
հետո	<i>hedo</i>	sonra
հիմա	<i>hima</i>	şimdi
միշտ	<i>mişd</i>	her zaman

-Zor Բարդ (*bard*) zarflar: {bak:Ç-b}.

Örnekler:

բարձրաձայն	<i>bardzradzayn</i>	yüksek sesle
գյուղից գյուղ	<i>gyuğits gyuğ</i>	köyden köye
գիշեր-ցերեկ	<i>gişer-tsereg</i>	gece gündüz

-Ածանցավոր (*adzantsavor*) {bak:Ç-c} zarflar: Köke veya kelimeye eklenerek kökden veya kelimedən zarf մակբայ (*magbay*) oluşturan *adzants*-a zarf yapan *adzants* (*magbayagerd adzants*) denir.

Zarf yapan adzants-lar:

Բար (bar):

Örnek:

(kök) հերոս	<i>heros</i>	kahraman
հերոսաբար	<i>herosabar</i>	kahramanlıkla

adzants ve kök [a u] vasıtası ile birleşmiş {bak:Ç-c-2}.

Պես (bes):

Örnek:

(kök) միշտ	<i>mişd</i>	her zaman
միշտապես	<i>mşdabes</i>	sürekli

Միշտ (*mişd*) kelimesi ses değişimine uğramış {bkz.:C/4/2-b-2-} ve adzants ve kök [a u] vasıtası ile birleşmiş {bkz.:Ç-c-2}.

Որեսն (oren):

Örnek:

(kök) համառ	<i>hamar</i>	inat
համառորեսն	<i>hamaroren</i>	inatla

Ովիսն (ovin):

Örnek:

(kök) ամբողջ	<i>amboğc</i>	hepsi
ամբողջովիսն	<i>amboğcovin</i>	bütünüyle

* Zarf lar anlam bakımından yer, zaman, hal, miktar bildirirler.

a) Yer zarfları: Fiilin yapıldığı yeri gösterir.

Cümlede, որտե՞ղ (vorde՞ղ) nerde sorusuna cevap olurlar.

Örnekler:

ամենուր	<i>amenur</i>	her yer
հեռու	<i>heru</i>	uzak

մեջտեղ	<i>mecdeğ</i>	orta
վեր	<i>ver</i>	yukarı
դեմ առ դեմ	<i>dem ar dem</i>	yüz yüze

b) Zaman zarfları: Fiilin yapıldığı zamanı gösterir. Cümlede, երբ (*ye^{rb}*) ne zaman sorusuna cevap olurlar.

Örnekler:

այլևս	<i>aylevs</i>	bundan sonra
այսօր	<i>aysor</i>	bugün
անայժմ	<i>arayjm</i>	şimdilik
անհավետ	<i>arhaved</i>	sonsuzca dek
երեկ	<i>yereg</i>	dün
հետո	<i>hedo</i>	sonra
վաղը	<i>vağl</i>	yarın
ուշ	<i>uş</i>	geç

c) Hal zarfları: Durum bildirirler.

Cümlede, ինչպե՞ս (*inçbe^s*) nasıl sorusuna cevap olurlar.

Örnekler:

արագ	<i>arag</i>	hızlı
դանդաղ	<i>dandağ</i>	yavaş
հանկարծ	<i>hangardz</i>	aniden
միասին	<i>miasin</i>	beraber

ç) Miktar zarfları: Azlık-çokluk bildirirler.

Cümlede, ինչքա՞ն (*inçkaⁿ*) ne kadar sorusuna cevap olurlar.

Örnekler:

ավելի	<i>aveli</i>	fazla
նորից	<i>norits</i>	yine
շատ	<i>şad</i>	çok
քիչ	<i>kiç</i>	az

D/7. Edat

Կապ (gab)

Cümle kurarken, çok defa, kelimeler arasında ilgi kurmak gerekir. Bunu, kendi başlarına anlamı olmayan fakat cümlede bir anlam kazanan kelimeler ile sağlarız. Kendi başlarına anlamları bulunmayan, fakat cümle içinde anlam kazanan ve başka kelimeler arasında ilgi sağlayan kelimelere edat կապ (*gab*) denir.

- Bağlanan kelimenin önüne konulan edata, նախադրյուն (nağhadrutyun) denir.

Örnek:

մինչև վաճ *minçev* Van Van'a **kadar**

- Bağlanan kelimenin arkasına konulan edata, հետադրյուն (*hedadrutyun*) denir.

Örnek:

հայրենիքի համար *hayreniki hama* vatan **için**

- Bazı edatlar bağlanan kelimenin önüne ve arkasına konulabilirler. Bu edatlar şunlardır: բացի *batsi*, փոխանակ *poğhanag*, շնորհիվ *şnorhiv*, ընդդեմ *Inddem*.

Örnek:

բացի նրանից *batsi nranits* ondan **başka**
նրանից բացի *nranits batsi* ondan **başka**

*Edatlar, yalın halde Ուղղական (*uğğagan*), -e halinde Սեռական (*seragan*), -i halinde Տրական (*dragan*), Բացանական (*batsaragan*), -den halinde ve Գործիական (*gordziagan*) hallerinde kullanılan kelimelerden sonra ya da önce gelir.

a) yalın haldeki Ուղղական (*uğğagan*) {bkz.:D/1/5-a} kelimelerden sonra ya da önce kullanılan edatların bazıları:

-ւո (*ar*):

Örnek:

Մտածում է *ւո* այսօր:
mdadzum e ar aysor.
Bugüne *kadar* düşünüyor.

-դեպի (*debi*):

Örnek:

Գնում է *դեպի* գյուղ:
gnum e debi gyug.
Köye *dogru* gidiyor.

-մինչև (*minçev*):

Örnek:

Քայլեցի *մինչև* տուն:
kayletsı minçev dun.
Eve *kadar* yürüdüm.

-անց (*ants*):

Örnek:

Եկավ երկու ժամ *անց*:
yegav yergu jam ants.
İki saat *geç* geldi.

b) -e halindeki Սեռական (*seragan*) {bkz.:D/1/5/b} kelimelerden sonra ya da önce kullanılan edatların bazıları:

-դիմաց (*dimats*):

Örnek:

արևի *դիմաց* նստողներ
arevi dimats nsdogner
Güneşe *karşı* oturanlar

-համար (*hamar*):

Örnek:

Ամուսնուս *համար* ամեն ինչ վերջացավ:
amusnus hamar amen inç vercatsav.

Kocama göre her şey bitti.

-հետ (*hed*):

Örnek:

Վարորդի *hetun* գնացի:
varorti hed gnatsi.

Şoförle gittim.

-մոտ (*mod*), քով (*kov*):

Örnek:

Վարորդի *mun* (*pnv*) գնացի:
varordi mod (kov) gnatsi.

Şoförün yanına gittim.

-նման (*nman*), պես (*bes*):

Örnek:

Չիու *nman* (*ypesu*) վազեցի:
dziu nman (bes) vazetsi.

At gibi koştum.

-չափ (*çap*):

Աշխարհի *çap* սիրում եմ:
aşğharhi çap sirumem.

Dünya kadar seviyorum.

-ըստ (*isd*):

Örnek:

pusun աշակերտի
isd aşagerdi

Öğrenciye göre

-անանց (*arants*):

Örnek:

Անանց ընկերոջ չգնաց:
arants Ingeroc çgnats.
Arkadaşı *olmadan* gitmedi.

-հանուն (*hanun*):

Örnek:

Նահատակվեց *hanun* հայրենիքի:
nahadagvets hanun hayreniki.
Vatan namına şehit oldu.

c) -i halindeki Տրական (*dragan*) {bak:D/1/5-c} kelimelerden sonra ya da önce kullanılan edatların bazıları:

-հախառնակ (*hagarag*):

Örnek:

հախառնակ ցանկություն
hagarag tsangutyán
dileğine *karşın*

ç) -den Բացառական (*batsaragan*) {bkz.:D/1/5-ç} haldeki kelimelerden sonra ya da önce kullanılan edatların bazıları:

-զան (*zad*):

Örnek:

քեզնից *zad*
keznits zad
Senden *başka*

-բացի (*batsi*):

Örnek:

բացի քեզնից
batsi keznits
Senden *başka*

-դուրս (*durs*):

Örnek:

տնից դուրս
dnits durs
Evden *dışarı*

-հետո (*hedo*):

Örnek:

Մտածելուց *henn* որոշի՛ր:
mdadz~~el~~uts hedo vorošir.
düşündükten *sonra* karar ver.

-սուաջ (*arac*):

Örnek:

Մտածելուց *umaz* որոշի՛ր:
mdadz~~el~~uts arac vorošir.
düşündükten *önce* karar ver.

d) Գործիական (*gordziagan*) {bkz.:D/1/5-d} haldeki kelimelerden sonra ya da önce kullanılan edatların bazıları:

-հանդերձ (*handerdz*):

Örnek:

Հիվանդությամբ *havanerdz* հաղթեցի մահին:
Hivandutyamb handerdz hağtetsi mahin.
hastalığıma *rağmen* ölümü yendim.

D/8. Bağlaç
Շաղկապ
(*şağgab*).

Anlamca ilgili cümleleri veya cümlede bulunan kelimeleri birbirine bağlayan kelimelere bağlaç denir. Ermenicede iki çeşit bağlaç շաղկապ (*şağgab*) vardır; համադասական *hamadasagan* ve ստորադասական *sdoradasagan*.

a) Eş güçlükte olan cümleleri ya da cümlede eş güçlükte olan kelimeleri birbirine bağlayan kelimelere համադասական *hamadasagan* bağlaç denir. *hamadasagan* bağlaçların bazıları şunlardır:

-ւ yev ve
-ու u ve

Örnek:

Ծաղկեցին ծառերն *ni* (*u*) ծաղիկները:
dzağgetsin dzarern u (yev) dzağignerl.
Ağaçlar ve çiçekler yeşerdi.

-բայց bayts fakat
-սակայն sagayn fakat

Örnek:

Ես խոսում եմ, *բայց (սակայն)* նա չի լսում:
yes ğhosum em, bayts (sagayn) na çi lsum.
Ben konuşuyorum *fakat* o duymuyor.

-կամ gam ya da

Örnek:

Ես կամ Արմենը գալու էինք:
yes gam Arment galu eink.
Ben ya da Armen gelecektik.

-նաւ *naev* de, da

Örnek:

Նաւ եւ պիտի մասնակցեմ:
naev yes bidi masnagtsem.
Ben *de* katılacağım.

-էլ *el* de , da

Örnek:

Եւ էլ պիտի մասնակցեմ:
yes el bidi masnagtsem.
Ben *de* katılacağım.

-թե՛...թե՛ *te'..te'* hem...hem

Örnek:

Թե՛ Արմենը, թե՛ Արամը ներկա են:
te' Armeni, te' Arami nerga en.
Hem Armen, hem Aram burada.

-ն՛չ...ն՛չ *voç..voç* ne...ne

Örnek:

Ո՛չ Արմենը, ո՛չ Արամը ներկա չեն:
voç Armeni, voç Arami nerga çen.
Ne Armen, ne (de) Aram burada değil.

b) Anlamca ikinci derecede olan cümleleri esas cümleye bağlayan kelimelere ստորադասական *sdoradasagan* bağlaç denir. *sdoradasagan* bağlaçların bazıları şunlardır:

-որ *vor* ki

Örnek:

Ես ասացի, որ պետք է գնանք:
yes asatsi, vor bedk e gnank.
Ben dedim *ki*, gitmeliyiz.

-որովհետև vorovhedev çünkü

-քանի որ kani vor çünkü

Örnek:

Դրսում չմնացինք, որովհետև (քանի որ) ցուրտ էր:
drsum çmnatsink, vorovhedev (kani vor) tsurd er.
Ընթացքում չմնացինք, *çünkü* hava soğuk.

-չնայած çnaya dz halbuki

Örnek:

Չնայած հիվանդ էի, բայց եկել եմ:
çnaya dz hivand ei, bayts yegel em.
Ben geldim, *halbuki* hastaydım.

-եթե yete eğer

Örnek:

Եթե ես գամ, կգնանք:
yete yes gam, ggnank.
Gelirsem *eğer* gideriz.

-որպեսզի vorbeszi için

Örnek:

Ես եկա, որպեսզի խոսեմ:
yes yega, vorbeszi ğhosem.
Ben konuşmak *için* geldim.

D/9. Վերաբերական (*veraberagan*)

Сүмледе, konuşanın kendi düşüncelerini ifade etmek için kullandığı kelimelere *veraberagan* denir.

veraberagan kelimelerin bazıları şunlardır:

-անշուշտ *anşuşd* tabi ki
Örnek:

Անշուշտ, սխալվում եմ:
anşuşd, *sğhalvum ek.*
Tabi ki yanılıyorsunuz.

-անկասկած *angasgadz* şüphesiz
Örnek:

Անկասկած, համաձայն չեմ:
angasgadz, *hamadzayn çem.*
Şüphesiz razı değilim.

-իրոք *irok* gerçekten
-իսկապես *isgabes* gerçekten
Örnek:

Իրոք (*իսկապես*), ուզում եմ սովորել:
irok (*isgabes*), uzum em soverel.
Gerçekten öğrenmek istiyorum.

-իհարկե *iharge* elbette
Örnek:

Իհարկե, կհանդիպենք:
iharge, *ghandibenk.*
Elbette görüşürüz.

-այո՛ *ayo* evet
Örnek:

Այո՛, ճիշտ է:
ayo՛, *cişd e.*
Evet, doğrudur.

-ն՛ voç hayır

Örnek:

Ոչ, ճիշտ չէ:

*voç, **cişd** չե.*

Hayır, doğru değil.

-թերևս terevs belki de

Örnek:

Թերևս կարող եմ ձեզ օգնել:

*terevs **garoğ** em dzez oğnel.*

belki de size yardımda bulunabilirim.

-կարծեմ gardzem sanırım

Örnek:

Կարծեմ ինքնաթիռը թռչում է ժամը հինգին:

***gardzem** inknatir! **trçum** e jaml hingin.*

Sanırım uçak saat beşte kalkıyor.

-համարյա hamarya yaklaşık olarak

Örnek:

Համարյա ամեն ինչ հասկանում եմ:

*hamarya, amen inç **hasganum** em.*

Yaklaşık olarak her şeyi anlıyorum.

-ցավոք tsavok maalesef

Örnek:

Ցավոք, այսօր արևոտ չէ:

tsavok, aysor arevod չե.

Maalesef bugün hava güneşli değil.

-միայն miayn sadece

Örnek:

Միայն ես եմ հասկանում:

*miayn yes em **hasganum**.*

Sadece ben anlıyorum.

D/10. Ünlem
Չայնարկութիւն
(dzaynargutyun)

Konuşanların korku, şaşma, sevinç, acıma gibi duygularıyla arzularını belirten kelimelere ünlem denir. Ünlemlerin bazıları şunlardır:

ա՛խ	ա՛ղհ	ah
բա՛	ba՛	ya
ո՛ւֆ	u՛f	of
վա՛խ	va՛ղհ	vah
փի՛շտ	pi՛şd	pist
դե՛	de՛	deh

-Ermenicede hayvan seslerine de ünlem denir

մյա՛ւ	mya՛ւ	kedi sesi
հա՛ֆ-հա՛ֆ	ha՛f-ha՛f	köpek sesi

- Ünlemlerin son sesli harfinin üstüne ünlem (´) işareti konur.

E. Cümle
Նախաստորոգում
(nağhadasutyun)

Bir maksadlı tam olarak anlatmak için kurduğumuz söz dizisine cümle denir. Cümlelerde, çeşitli sayıda kelime bulunabilir.

A) Özne եմբախա (*yentaga*) ve yüklem ստորոգյալ (*sdorogyal*) cümlelerin temel unsurlarıdır.

- Cümlede hükmü üzerinde toplayan ve iş, hareket, oluş bildiren kelimeye yüklem ստորոգյալ (*sdorogyal*) denir. Yüklem cümlede, ի՞նչ է սնում (*i՛nç e anum*) ne yapıyor?, ի՞նչ են սնում (*i՛nç en anum*) ne yapıyorlar?, ի՞նչ է լինում

(*i^onç e linum*) ne oluyor?, ի^oնչ են լինում (*i^onç en linum*) ne oluyorlar? sorulardan birine cevap olur.

- Cümlede yüklem bildirdiği işi, hareketi yapan veya bir oluşu üzerine alan varlığı bildiren kelimeye özne ենթակա (*yentaga*) denir. Özne Cümlede n^oվ (*o^ov*) kim, ովքե^oր (*ovke^or*) kimler veya ի^oնչ (*i^onç*) ne ինչե^oր (*inçe^or*) neler, sorularından birine cevap olur.

Örnek:

Ծառը կտրվեց:

dzar/ godrvets.

Ağaç kırıldı.

ծառը ***dzar/*** ağaç: özne ենթակա (*yentaga*).

կտրվեց ***godrvets*** kırıldı: yüklem ստորոգյալ (*sdorogyal*).

B) Cümlede, yüklem veya öznenin anlamını tamamlayan kelimelere tümleç նախադասության երկրորդական անդամներ (*nağhadasutyun yegrordagan andamner*) denir. Cümlede, bir veya birden fazla tümleç bulunabilir. Cümlede, yüklemden ve öznenen ayrı bütün kelimeler tümleçtir.

Örnek:

Խնձորի ծառը երեկ կտրվեց:

ğhndzori dzar/ yereg godrvets.

Elma ağacı dün kırıldı.

Խնձորի ***ğhndzori*** elma: Öznenin anlamını tamamlayan kelime (tümleç).

երեկ ***yereg*** dün: Yüklem anlamını tamamlayan kelime (tümleç).

E/1. Cümle çeşitleri
Նախադասություն տեսակները
(*nağhadasyun desagneri*) .

1. Bildirdiklerine göre cümleler dört çeşit olabilirler:

a) Պատմողական *badmoğagan*: Bir şey bildiren, anlatan cümle.

Örnek:

Դպրոցը մի քիչ հեռու է:
dbrotsi mi kiç heru e.
Okul biraz uzakta.

b) Հարցական *hartsagan*: Soru anlamlı cümle {bak:D/4/4}.

Örnek:

Ինչու՞ է երեկ դպրոց չեիր եկել:
inçu^o yereg dbrots çeir yegel:
niye dün okula gelmemiştin?

c) Հրամայական *hramayagan*: Emir bildirirler {bkz.:D/5/1-ç-2}.

Örnek:

Հետս խոսի՛ր:
heds ğhosir.
Benimle konuş.

ç) Բացականչական *Batsagançagan*: Bu cümleler telâş, şaşma, korku gibi duyguları bildirirler {bkz.: D/10}.

Örnek:

Ո՛ւ՛՛ֆ, շատ շոգ է:
u^o f şad şog e.
Of çok sıcak.

2. Oluşumlarına göre cümleler üç çeşit olabilirler:

a) Basit, kısa cümleler Պարզ համառոտ նախադասություն (*barz hamarod nağhadasutyun*): Sadece öznenen ve yüklemden oluşan cümlelerdir.

Örnek:

Ծառը կտրվեց:

dzar godrvets.

Ağaç kırıldı.

b) Basit, geniş cümleler Պարզ ընդարձակ նախադասություն (*barz indardzag nağhadasutyun*): Öznenen, yüklemden ve tümleçten oluşan cümlelerdir.

Örnek:

Խնձորի ծառը երեկ կտրվեց:

ğhndzori dzar yereg godrvets.

Elma ağacı dün kırıldı.

c) Zor cümle Բարդ նախադասություն (*bard nağhadasutyun*): Birden fazla amaç taşıyan cümleler.

Örnek:

Խնձորի ծառը երեկ կտրվեց, որովհետև քամի էր:

ğhndzori dzar yereg godrvets, vorovhedev kami er.

Elma ağacı dün kırıldı, çünkü rüzgar vardı.

İkinci Bölüm: Türkçe-Ermenice konuşma kılavuzu

Rakamlar Թվեր (Tver)

Ermeni alfabesinin ilk 36 harfi, dokuz harften oluşan dört cetvele bölünür, birinci cetvel birler hanesini gösterir, ikinci cetvele onlar hanesini gösterir, üçüncüsü yüzler hanesini gösterir, dördüncüsü ise binler hanesini gösterir. Bu şekilde Ermeniler M.S. 551 senesinde, kendilerine özgün rakam sistemini oluşturdular.

1. Birinci cetvel:

bir	մեկ	meg	Ա
iki	երկու	yergu	Բ
üç	երեք	yerek	Գ
dört	չորս	çors	Դ
beş	հինգ	hing	Ե
altı	վեց	vets	Զ
yedi	յոթ	yot	Է
sekiz	ութ	ut	Ը
dokuz	ինը	inl	Թ

2. İkinci cetvel:

on	տասը	dası	Ժ
yirmi	քսան	ksan	Ի
otuz	երեսուն	yeresun	Լ
kırk	քառասուն	karasun	Խ
elli	հիսուն	hisun	Օ
altmış	վաթսուն	vatsun	Կ
yetmiş	յոթանասուն	yotanasun	Հ
seksen	ութսուն	utsun	Չ
doksan	իննսուն	innsun	Ղ

3. Üçüncü cetvel:

yüz	հարյուր	haryur	Ճ
iki yüz	երկու հարյուր	<u>y</u> ergu haryur	Մ
üç yüz	երեք հարյուր	<u>y</u> erek haryur	Յ
dört yüz	չորս հարյուր	çors haryur	Ն
beş yüz	հինգ հարյուր	hing haryur	Շ
altı yüz	վեց հարյուր	vets haryur	Ո
yedi yüz	յոթ հարյուր	yot haryur	Չ
sekiz yüz	ութ հարյուր	ut haryur	Պ
dokuz yüz	ինը հարյուր	ini haryur	Ջ

4. Dördüncü cetvel:

bin	հազար	hazar	Ռ
iki bin	երկու հազար	<u>y</u> ergu hazar	Ս
üç bin	երեք հազար	<u>y</u> erek hazar	Վ
dört bin	չորս հազար	çors hazar	Տ
beş bin	հինգ հազար	hing hazar	Բ
altı bin	վեց հազար	vets hazar	Յ
yedi bin	յոթ հազար	yot hazar	ՌԻ
sekiz bin	ութ հազար	ut hazar	Փ
dokuz bin	ինը հազար	ini hazar	Զ

Örnekler:

on bir տասնմեկ **dasnmeg** ԺԱ
 $11=10(\text{Ճ})+1(\text{Ա})=\text{ՃԱ}$

on beş տասնհինգ **dasnhing** ԺԵ
 $15=10(\text{Ճ})+5(\text{Ե})=\text{ՃԵ}$

on dokuz տասնինը **dasnini** ԺԹ
 $19=10(\text{Ճ})+9(\text{Թ})=\text{ՃԹ}$

yirmi iki puşanերկու ksanyergu ԻԲ
 $22=20(\text{Ի})+2(\text{Բ})=\text{ԻԲ}$

yirmi dört puşանչորս ksançors ԻԴ
 $24=20(\text{Ի})+4(\text{Դ})=\text{ԻԴ}$

yüz alti hարյուր վեց haryur vets ԾԶ
 $106=100(\text{Ծ})+6(\text{Ձ})=\text{ԾՁ}$

iki yüz երկու hարյուր yergu haryur
 on yedi տասնյոթ dasnyot ՄԺԷ
 $217=200(\text{Մ})+10(\text{Ժ})+7(\text{Է})=\text{ՄԺԷ}$

bin yüz hազար hարյուր hazar haryur ԹԾ
 $1100=1000(\text{Թ})+100(\text{Ծ})=\text{ԹԾ}$

yedi bin յոթ հազար yot hazar
 üç yüz երեք hարյուր yerek haryur
 seksen bir ութսունմեկ utsunmeg ՌԻՅՁԱ
 $7381=7000(\text{ՌԻ})+300(\text{Յ})+80(\text{Ձ})+1(\text{Ա})=\text{ՌԻՅՁԱ}$

birinci	առաջին	aracin
ikinci	երկրորդ	yergord
üçüncü	երրորդ	yerrord
dördüncü	չորրորդ	çorrord
beşinci	հինգերորդ	hingerord
altıncı	վեցերորդ	vetserord
yedinci	յոթերորդ	yoterord
sekizinci	ութերորդ	uterord
dokuzuncu	իններորդ	innerord
onuncu	տասներորդ	dasnerord

on sekizinci	տասնութերորդ	d asnuterord
yirminci	քսաներորդ	ksanerord
bininci	հազարերորդ	hazarerord
yüzüncü	հարյուրերորդ	haryurerord
otuz ikinci	երեսուներկուերորդ	<u>y</u> eresun <u>y</u> erguerord
üç yüz	երեք հարյուր	<u>y</u> erek haryur
kırk beşinci	քառասունհինգերորդ	karasunhingerord

dörte üç	երեք քառորդ	<u>y</u> erek karord	3/4
yarım	կես	g es	1/2
çeyrek	քառորդ	karord	1/4
üçte bir	մեկ երրորդ	meg <u>y</u> errord	1/3
beşte bir	մեկ հինգերորդ	meg hingerord	1/5
sekizde bir	մեկ ութերորդ	meg u terord	1/8
onda bir	մեկ տասներորդ	meg d asnerord	1/10
yedide üç	երեք յոթերորդ	<u>y</u> erek yoterord	3/7
binde bir	մեկ հազարերորդ	meg hazarerord	1/1000

Spor Sıarqանր (*marzank*)

futbol maçı
ֆուտբոլի մրցում
fu**d**boli mrtsum

futbol sahası
ֆուտբոլի դաշտ
fu**d**boli daşd

Hangi takımlar oynuyor?
Ո՞ր խմբերն են խաղում:
vo՞r ğhmben en ğhağum.

Şu, hünerli oyuncudur.
Այս մարզիկը լավ է խաղում:
ays marzig lav e ğhağum.

En çok sevdiğin spor hangisidir?
Ո՞ր մարզաձևն ես ամենից շատ սիրում:
voʳ marzadzevn es amenits şad sirum.

Tenisi (koşu, bilârd, voleybol, satranç, dama) seviyorum.
Թենիս (վազք, գնդամուղ, վոլեյբոլ, ճատրակ, շաշկի) եմ
սիրում:
tenis (vazk, gndamuğ, voleybol, **cadrag**, şaşgi) em sirum.

Ördek avı mevsimi ne zaman başlar?
Ե՞րբ է սկսում բադի որսի ժամանակը:
yeʳb e sgsum badi vorsi jamanagı.

Üç gün sonra.
Երեք օր հետո:
yerek or hedo.

Hayatımda hiç yüzmem.
Կյանքումս չեմ լողում:
gyankums çem loğum.

at yarışı	ձիարշավ	<u>dzi</u> arşav
balık avı	ձկնորսություն	<u>dz</u> gnorsutyun

Hava durumu եղանակ (yeğanag)

Bugün hava nasıl?
Ի՞նչ եղանակ է այսօր:
i՞nç yeğanag e aysor.

Hava iyidir.
Եղանակը լավ է:
yeğanag lav e.

Hava çok sıcak.
Շատ շոգ է:
şad şog e.

Hava bulutlu.
Ամպոտ է:
ambod e.

Yağmur yağıyor.
Անձրևում է:
andzrevum e.

Kar şiddetle yağıyor.
Չյունն ուժեղ է տեղում:
dzyunn ujeğ e değum.

Havuzun suyu donmuş.
Ավազանի ջուրը սառել է:
avazani curi sarel e.

Hava rüzgârlı.
Եղանակը քամոտ է:
yeğanag kamod e.

Zannedersem yağmur yağacak.
Կարծում եմ, անձրև է գալու:
gardzum em, andzrev e galu.

Yağmur durdu mu?
Անձրևը դադարե՞ց:
andzrevl dadare՞ts.

Hâla hafif yağıyor.
Թե՞քն անձրևում է:
tetev andzrevum e.

Fırtına geliyor.
Փոթորիկ է լինելու:
potorig e linelu.

Çok soğuk bir rüzgâr var.
Սառը քամի է:
sarl kami e.

Çok üşüyorum.
Շատ եմ մրսում:
şad em mrsum.

Rüzgâr güneyden esiyor.
Քամին հարավից է փչում:
kamin haravits e pçum.

Rüzgâr kuzey doğudan esiyor.
Քամին հյուսիս-արևելքից է փչում:
kamin hyusis-arevelkits e pçum.

Sokaklar çamurlu olmuş.
Փողոցները ցեխոտվել են:
poğotsnerl tseğhodvel en.

Güneş çıktı.
Արևը դուրս եկավ:
arev| durs yegav.

Hararet yükseliyor.
Ջերմաստիճանը բարձրանում է:
cermas**d**ican| bardzranum e.

Telefon Հեռախոս (herağhos)

En yakın telefon nerede?
Ամենամոտ հեռախոսը որտե՞ղ է:
amenamod herağhos| vorde՞ğ e.

Telefonunuzu kullanabilir miyim?
Կարո՞ղ եմ օգտվել ձեր հեռախոսից:
garo՞ğ em og**d**vel dzer herağhosits.

Elbet kullanabilirsin.
Անշու՛շտ, կարող ես օգտվել:
anşu՛ş**d**, garoğ es og**d**vel.

Alo Ալո alo

Kim konuşuyor?
Ո՞վ է խոսում:
o՞v e ğhosum.

Bendeniz selim.
Սելիմն եմ:
Selimn em.

Hat kesildi.

Կապն ընդհատվեց:

gabn Indhadvets.

Hat Meşguldur.

Գիծը զբաղված է:

gidzl zbağvadz e.

Affedersiniz, numara yanlış.

Ներողություն, համարը սխալ է:

neroğutyun, hamar! sğhal e.

Para Դրամ (*dram*)

bir dram = yüz luma

մեկ դրամ = հարյուր լումա

meg dram = haryur luma

Ermenistan`ın para çeşitleri şunlardır.

on dram

տասը դրամ

dasl dram

elli dram

հիսուն դրամ

hisun dram

yüz dram

հարյուր դրամ

haryur dram

iki yüz dram
երկու հարյուր դրամ
yergu haryur dram

beş yüz dram
հինգ հարյուր դրամ
hing haryur dram

bin dram
հազար դրամ
hazar dram

beş bin dram
հինգ հազար դրամ
hing hazar dram

on bin dram
տասը հազար դրամ
dasI hazar dram

yirmi bin dram
քսան հազար դրամ
ksan hazar dram

elli bin dram
հիսուն հազար դրամ
hisun hazar dram

Saat ժամանակ (*jamanag*)

Saat kaç?
Ժամը քանի՞սն է:
jami kani՞sn e.

Saat beş.

Ժամը հինգն է:

jaml hingn e.

Saat on buçuk.

Ժամը տասն անց կէս է:

jaml **dasn ants ges** e.

Saat üçü on geçiyor.

Ժամը երեք անց տասը րոպէ է:

jaml **yerek ants dasl robe** e.

Saat ikiyi çeyrek geçiyor.

Ժամը երկուսն անց տասնհինգ րոպէ է:

jaml **yergusn ants dasnhing robe** e.

Saat on ikiye çeyrek var.

Ժամը տասներկուսից տասնհինգ է պակաս:

jaml **dasnergusits dasnhing e bagas**.

Saat altıya on var.

Ժամը վեցից տաս է պակաս:

jaml **vetsits das e bagas**.

Saat dokuza yirmi var.

Ժամը իննից քսան է պակաս:

jaml **innits ksan e bagas**.

Selamlaşma Բարևել (*barevel*)

Merhaba.

Բարև:

barev.

Günaydın.

Բարի լույս:

bari luys.

İyi günler. Բարի օր: bari or.
İyi akşamlar. Բարի երեկո: bari yerego.

hayırlı geceler.
Բարի գիշեր:
bari gişer.

Hoş geldiniz.
Բարով եկաք:
barov yegak.

Hoş bulduk.
Բարով տեսանք:
barov **desank**.

Hoşça kalın.
Մնաք բարով:
mnak barov.

Selâmetle.
Առողջություն:
aroğcutyun.

Memnun oldum.
Ուրախ եմ:
urağh em.

Ne var ne yok?
Ի՞նչ կա, չկա:
i՞nç **ga, çga**.

İyilik.

Ամեն ինչ լավ է:

amen inç lav e.

Buyurunuz.

Համեցեք:

hametsek.

Afiyet olsun.

Անուշ լինի:

anuş lini.

Hamd olsun.

Փառք Աստծու:

park as**ddz**u.

Müsaade eder misiniz?

Կներե՞ք.

gnere՞k.

Zarar yok.

Հարց չկա:

harts çga.

Nasılsın?

Ինչպե՞ս ես:

inç**be**'s es.

Çok iyiyim.

Շատ լավ եմ:

şad lav em.

Ticaret Unlunmı (arevdur)

Günaydın.

Բարի լույս:

bari luys.

Burada idare âmiri kim?

Տնօրենն ո՞վ է:

ժnorenն ո՞վ է.

İngilizce konuşur mu?

Խոսու՞մ է անգլերեն:

ğhosu՞m e angleren.

Türkçe konuşan kimse yok mu burada?

Թուրքերեն խոսող մեկը կա՞ այստեղ:

turkeren ğhosoğ meğl ga՞ aysdeğ.

Kimle konuşmalı?

Ու՞մ հետ պետք է խոսեմ:

u՞m hed **bedk** e ğhosem.

Çeşitli aletler imal edip satarlız.

Չանազան գործիքներ ենք արտադրում և ծախում:

zanazan gor**dzikner** enk ard**adrum** yev **dzagħum**.

İşte bazı numuneler.

Ահա ձեզ մի քանի նմուշ:

aha dzez mi kani nmuş.

Bu mal ihraca hazırlanmış.

Այս ապրանքը պատրաստ է արտահանման:

ays **abrankı** **badrasd** e ardahanman.

Bu malları ne vakit teslim edebilirsiniz?
Ե՞րբ կարող եք ապրանքները հանձնել:
ye^orb g^oroğ ek a**br**anknerı handznel.

Altı gün zarfında.
Վեց օրից:
vets orits.

Fiyat listesi
զնեղի ցուցակ
generi tsutsag

Bugünden göndermeğe başlayabiliriz.
Այսօրվանից կարող ենք ուղարկել:
aysorvanits g^oroğ enk uğargel.

Bekliyorum.
Սպասում եմ:
sbasum em.

Yarın saat kaçta geleyim?
Վաղը ժամը քանիսի՞ն գամ:
vağl jaml kanisi^on gam.

Telefonla konuş.
Չանգի՛ր:
zangi^r.

İş artıyorum.
Աշխատանք եմ փնտրում:
aşğhadank em pndrum.

Öğretmen olarak (saatçi, demirci, kapıcı, gazeteci, kunduracı, boyacı) olarak.

Որպես դասատու (ժամագործ, երկաթագործ, դրնապան, լրագրող, ներկարար):

vorbes dasadu (jamagordz, yergatagordz, drnaban, lragroğ, nergarar).

İşe ne zaman başlayabilirim?

Ե՞րբ եմ անցնում աշխատանքի:

ye°rb em antsnum ašğhadanki.

Bankada Բանկում (*bangum*)

Merkez bankası

Կենտրոնական բանկ

gendronagan bang

Banka şubesi

բանկի մասնաճյուղ

bangi masnacyuğ

Banka saat kaçta açılır?

Բանկը ժամը քանիսի՞ն է բացվում:

bangi jamı kanisi°n e batsvum.

Bu çekin karşılığını almak istiyorum.

Այս անդորրագրի արժեքը ուզում եմ ստանալ:

ays andorragri arjekı uzum em sdanal.

Türk parası

թուրքական դրամ (լիրա)

turkagan dram (lira)

Ermeni parası
հայկական դրամ (դրամ)
haygagan dram (dram)

Rus parası
ռուսական դրամ (ռուբլի)
rusagan dram (rubli)

Yüz bin dramlık bir çek yazdırmak istiyorum.
Ուզում եմ հարյուր հազար դրամի անդորրագիր դուրս
գրել:
uzum em haryur hazar dramı andorragir durs greł.

Kaç dram ödemeliyim?
Ինչքա՞ն դրամ եմ վճարելու:
inçkaⁿ dram em vcarelu.

Buyur.
Ստացե՛ք:
sdatsək.

Elinize sağlık.
Չեղբերդ դալար:
dzerkerd dalar.

Teşekkür ederim.
Շնորհակալություն:
şnorhagalutyun.

Bir şey değil.
Ոչինչ:
voçinç.

Oyunlar İsanıer (*ğhağer*)

Satranç	ճատրակ	cadrag
İskambil	թղթախաղ	tğtağhag
İskambil kâğıdı	կարտ	gard

Sen dađıtacaksın.

Դու ես բաժանում:

du es bajanum.

Bu oyunu kazandınlz mı?

Այս խաղը հաղթե՞լ եք:

ays ğhağl hağte՞l ek.

Hayır kaybettik.

Ո՛չ, պարտվեցի՞նք:

voç, **bard**vetsink.

Sen iyi oynuyorsun.

Դու լավ ես խաղում:

du lav es ğhağum.

Bana bu oyunu öğret.

Ինձ այս խաղը սովորեցրո՞ւ:

indz ays ğhağl sovoretsrı.

Tavla oyunu

նարդի

nardi

Zar! at.

Չառը գցի՞ր:

zar! gtsi՛r.

Pul
նարդու քար
nardu kar

Şehirde Pazarıyı (kağakum)

Çarşıya nereden gidilir?
Ռ՞ր ճանապարհով կարող եմ շուկա գնալ:
յՕ՞ր canabarhov garoğ em şuga gnal.

Bu taraftan.
Այս կողմից:
ays goğmits.

Opera'ya kadar kaç durak var?
Մինչև Օպերայի շենք հասնելը քանի՞ կանգառ կա:
minçev Oberayi şenk hasneli kani՞ gangar ga.

Bu tarafta sinema var mı?
Այստեղ կինոթատրոն կա՞:
aysdeğ gnotadron ga՞.

Hayır efendim.
Ո՛չ, պարո՛ն:
յՕ՞ջ, baro՛n.

Evet, sağ tarafta iki yüz metre sonra.
Այո՛, կա փողոցի աջ կողմում՝ այստեղից երկու հարյուր
մետր հեռու:
ayo՛, ga poğotsi ac goğmum` aysdeğits yergu hayrur medr
heru.

Lütfen kahveyi gösterir misin?
Կարո՞ղ եք արճարանը ցույց տալ:
garo՞ğ ek srcaranı tsuyts **dal**.

Benimle buyurun da göstereyim.
Եկեք ինձ հետ՝ ցույց տամ:
yegek indz hed` tsuyts **dam**.

Otele yayan gidilir mi?
Քայլերով կարո՞ղ եմ հյուրանոց հասնել:
kaylelov garo՞ğ em hyuranots hasnel.

O kadar uzak değil.
Այդքան էլ հեռու չէ:
aydkan el heru çe.

Pek yakında.
Շատ մոտ է:
şad **mod** e.

Bu sokağın adı nedir?
Այս փողոցի անունն ի՞նչ է:
ays poğotsi anunn i՛nç e.

Elbise satan bir dükkana gitmek istiyorum.
Ուզում եմ հագուստեղենի խանութ գնալ:
uzum em hagus**değeni** ğhanut gnal.

Ayakkabı dükkânına gidelim.
Գնանք կոշիկի խանութ:
gnank goşigi ğhanut.

Müzeyi görmek isterim.
Ուզում եմ քանգարանը տեսնել:
uzum em tangaranı **desnel**.

Gümrük Muayenesi (maksaged)

Gümrük muayenesi için arabadan inelim mi?
Ստուգման համար մեքենայից դուրս գա՞նք:
sdugman hamar mekenayits durs gank.

Bagajları nerede muayene ediyorlar?
Որտե՞ր եմ ստուգում բեռնախցիկները:
vordeğ en sdugum bernağhtsigneri.

Benim bavulum budur.
Այս է իմ պայուսակը:
ays e im bayusagi.

Açayım mı?
Բացե՞մ:
batsem.

Bunlar şahsi eşyalarımıdır.
Մրանք իմ անձնական իրերն են:
srank im andznagan irern en.

Bunu açmaya lüzum var mı?
Կարի՞ք կա բացել սա:
garik ga batsel sa.

Kaç çift ayakkabı var?
Քանի՞ զույգ կոշիկ ունես:
kanio zuyg goşig unes.

On çift.

Տասը զույգ:

dasl zuyg.

Bunların gümrük vergisi ne kadar?

Մրանց հարկը ինչքա՞ն է:

srants hargl inçka՞n e.

Uçak ile yolculuk
Օդանավով ճանփորդություն
(odanavov campordutyun)

Armavia temsilciliği nerede bulunur?

Ռրտե՞ղ է գտնվում «Արմավիա» ընկերությունը:

yorde՞ց e g**d**num Armavia Ingerutyunl.

Dönüş biletimi teyit etmek istiyorum.

Ռւզում եմ վերադարձի տոմսս հաստատեմ:

uzum em veradard**dzi** **domss** has**dadem**.

Istanbul`a hangi gün uçak var?

Ռ՞ր օրը չվերթ կա դեպի Պոլիս:

yor՞r orl çvert **ga** debi **Bolis**.

Uçuş kaç saat sürer?

Ինչքա՞ն է տևելու թռիչքը:

inçka՞n e **d**evelu triçkl.

Istanbul`a bir bilet lâzım.

Ռւզում եմ մի տոմս գնել դեպի Պոլիս:

uzum em mi **doms** gnel debi **Bolis**.

Uçak saat kaçta kalkıyor?
Օդանավը ժամը քանիսի՞ն է թռչելու:
odanavi jamı kanisi^on e trçelu.

Hava alanına ne zaman gelmemiz lâzım?
Ժամը քանիսի՞ն պետք է լինենք օդակայանում:
jamı kanisi^on **bedk** e linenk odagayanum.

Hava alanı şehirden uzak mı?
Օդակայանը քաղաքից հեռու՞ է:
odagayanı kağakits heru^o e.

Vize Վիզա (viza)

Bir aylık vize
մեկ ամսվա վիզա
meg amsva viza

Vizenin fiyatı kaç?
Վիզան ի՞նչ արժի:
vizan i^onç arji.

Talebi doldur.
Թուղթը լրացրու՛:
tuğtlı ratsru^o.

Kaç fotoğraf lâzım?
Քանի՞ լուսանկար է պետք:
kani^o lusangar e **bedk**.

Pasaportum nerede?
Անձնագիրս ու՞ր է:
andznagirs u^or e.

Vizeyi ne zaman alabilirim?
Վիզան ե՞րբ կարող եմ վերցնել:
vizan ye'rb **g**arog̈ em vertsnel.

Ermenistan'da bir ay kalacağım.
Հայաստանում մեկ ամիս եմ մնալու:
hayas**d**anum meg̈ amis em mnalu.

Tanışma **Ծանոթանալ** (*dzanotanał*)

Ermenice bilir misin?
Հայերեն գիտե՞ս:
hayeren gi**d**e's.

Franstzca anlar mısın?
Հասկանո՞ւմ ես ֆրանսերեն:
has**g**anu'm es franseren.

Evet Ermenice bilirim.
Այո՛, հայերեն գիտեմ:
ayo', hayeren gi**d**em.

Hayır Ermenice bilmem.
Ո՛չ, հայերեն չգիտեմ:
vo'ç, hayeren çgi**d**em.

Az bilirim.
Քիչ գիտեմ:
kiç gi**d**em.

Ben ingilizce konuşurum.
Ես խոսում եմ անգլերեն:
yes ğh**o**som em angleren.

Biraz Almanca anlarım.

Մի քիչ հասկանում եմ գերմաներեն:
mi kiç hasganum em germaneren.

Türk müsün?

Թու՞րք ես:
tu^ork es.

Hayır Türk değilim. (evet türküm)

Ո՛չ, թուրք չեմ: (Այո՛, թուրք եմ)
v^oç turk çem. (ayo՛, turk em)

Sana bir soru soracağım.

Հարց ունեմ քեզ տալու:
harts unem kez dalu.

Bize gel de biraz konuşalım.

Արի՛ մեր տուն, որ մի քիչ զրուցենք:
arı mer dun, vor mi kiç zruçsenk.

Şimdi gelemem.

Հիմա չեմ կարող գալ:
hima çem garoğ gal.

Bir çeyrek saat sonra gelebilirim.

Տասնհինգ րոպեից կարող եմ գալ:
dasnhing robeits garoğ em gal.

Ne dedin?

Ի՞նչ ասացիր:
i^onç asatsir.

Bir şey demedim.

Բան չասացի:

ban çasatsi.

Lokanta ճաշարան (caşaran)

Ben acıktım, siz aç mısınız?

Ես սոված եմ, դուք սոված չեք:

yes sovadz em, duk sova^odz çek.

Ben de acıktım.

Ես էլ եմ սոված:

yes el em sovadz.

Karnım aç.

Սոված եմ:

sovadz em.

Ben tokum.

Ես կուշտ եմ:

yes guşd em.

Ben aç değilim.

Ես քաղցած չեմ:

yes kağtsadz çem.

Buralarda bir lokanta var mı?

Այստեղ ճաշարան կա՞:

aysdeğ caşaran ga^o.

İki kişilik bir masa isteriz.

Ուզում եմք երկու հոգանոց սեղան:

uzum enk vergu hoganots seğan.

Dört iskemle getir.
Չորս աթոռ բեր:
çors ator bér.

Ne yiyeceksiniz?
Ի՞նչ եք ուտելու:
iⁿç ek uđelu.

Garson
մասնուցող
madutsoğ

Yemek listesini ver.
Ճաշացուցակը տուր:
caşatsutsagi du^r.

Bir tabak pilav getir.
Մեկ ափսե փլավ բեր:
meg apse plav bér.

Haşlama et	խաշլամա	ğhaşlama
Şiş kebab	քարքաբ	kabab
Ekmek	հաց	hats

Bir şişe su	մեկ շիշ ջուր	meg şiş cur
Üç bardak su	երեք բաժակ ջուր	yerek bajag cur

Biraz maydanoz
մի քիչ մաղաղանո
mi kiç mağadanos

İki tabak salata
երկու ափսե սալաթ
yergu apse salat

Üç yumurtalı omlet
երեք հավկիթով (ձվով) ձվածեղ
yerek havgıtov (dzvov) dzvadzeğ

Patlıcan dolması
սմբուկով սոլմա
smbugov dolma

Peynirli makarna
պանիրով մակարոն
banirov magaron

Mercimek çorbası
նուսով ապուր
yosbov abur

Çorba soğuktur.
Ապուրը սառն է:
aburı sarı e.

İki tas yoğurt
երկու ափսե մածուն
yergu apse madzun

Bu çok tuzlu.
Սա շատ աղի է:
sa şad ağı e.

Bunu kaldır.
Մա վերցրու՛:
sa vertsru՛.

Hesap kaç?
Հաշիվն ինչքա՞ն է:
haşivn inçka՞n e.

Bende on bin dram var.
Մոտս տասը հազար դրամ կա:
mods dası hazar dram ga.

Ver de bozayım.
Տու՛ր, որ մանրեմ:
du՛r vor manrem.

Otelde Հյուրանոցում (*hyuranotsum*)

Bu köyde otel var mı?
Այս գյուղում հյուրանոց կա՞:
ays gyuğum hyuranots ga՞.

Otel yüz elli metre uzakta.
Հյուրանոցը հարյուր հիսուն մետր հեռու է:
hyuranotsı haryur hisun medr heru e.

Buyrunuz giriniz.
Նե՛րս համեցե՛ք:
ne՛rs hametsek.

Sizde boş bir oda var mı?
Ազատ սենյակ ունե՞ք:
azad senyag une՞k.

Kaç kişilik?
Քանի՞ հոգու համար:
kani՞ hogu hamar.

Üç kişilik.
Երեք հոգու համար:
yere**k** hogu hamar.

Hangi katta?
Ո՞ր հարկում է:
vo՞r hargum e.

Dördüncü katta.
Չորրորդ հարկում:
çorrod hargum.

Özel banyolu bir oda
բաղնիքով սենյակ
bağnikov senyag

Caddeye bakan bir oda
պողոտային նայող սենյակ
boğodayin nayoğ senyag

Odamın numarası kaç?
Ո՞րն է սենյակիս համարը:
vo՞rn e senyagis hamar.

Yemekli günlük ne kadar?
Որքա՞ն է սենյակի օրավարձը սնունդի հետ միասին:
vorka՞n e senyagi oravardz**i** snundi hed miasin.

Bu çok pahalı.
Շատ քանկ է:
şad tang e.

Tuvalet nerede?
Որտե՞ղ է գուգարանը:
vordē^օğ e zugaranı.

Şu köşede.
Այս անկյունում:
ays angyunum.

Lütfen odanın anahtarını ver.
Խնդրում եմ, սենյակիս բանալին տու՛ր:
ğhndrum em, senyagis banalin du՛r.

Asansörü göster.
Որտե՞ղ է վերելակը:
vordē^օğ e verelagi.

Sıcak su musluğu nerede?
Ո՞րն է տաք ջրի ծորակը:
vo՛rn e dak cri dzoragi.

Beni saat altıda uyandır.
Ինձ ժամը վեցին արթնացրու՛:
indz jaml vetsin artnatsru՛.

Hesabımız kaç?
Որքա՞ն է մեր հաշիվը:
vorka՞n e mer haşivı.

Şayet beni arayan olursa saat üçte döneceğim.
Եթե ինձ հարցնող լինի, ժամը երեքին վերադառնալու եմ:
yete indz hartsnoğ lini, jam! yerekin veradarnalu em.

Şemsiyemi odamda unuttum.
Անձրևանցու սնուցու իմ սենյակում:
andzrevanotss moratsa im senyagum.

Bir taksi çağır.
Տաքսի կանչիր:
ձaksi gançir.

Hava alanına götür.
Ինձ օդակայան տար:
indz odagayan da'r.

Ev işleri
Տան ամենօրյա աշխատանքներ
(dan amenorya ašğhadankner)

Hizmetçiyi çağır.
Տան աշխատողին (սպասավորին) կանչիր:
dan ašğhadogin (sbasavorin) gançir.

Odaları süpür ve tozları sil.
Սենյակները ավլիր և փոշիները մաքրիր:
senyagneri avli'r yev poşineri makri'r.

Masanın örtüsünü kaldır.
Սեղանի ծածկոցը (սփռոցը) հանիր:
seğani dzadzgotsl (sprotsl) hanir.

Kasaba git, iki kilo et getir.

Գնա՛ մսավաճառի մոտ և երկու կիլոգրամ միս բեր՝
gna՛ msava**cari mod yev yergu** gilogram mis be՛r.

Öğle yemeğini hazırla.

Ճաշը պատրաստի՛ր:
caşl **badrasdı**՛r.

Akşam yemeği için ne pişirdin?

Ճաշելու համար ի՞նչ ես պատրաստել:
caşelu hamar i՛nç es **badrasdel**.

Etlı kabak

դդումով և մսով ճաշ
ddumov yev msov caş

Kuzu eti

ոչխարի միս
voçğhari mis

Saat altıda yemek yiyeceğiz.

Ժամը վեցին ճաշելու ենք:
jami vetsin caşelu enk.

Kapıyı kilitle.

Դուռը փակի՛ր:
durı pagı՛r.

Şu pencereyi aç.

Այս պատուհանը բա՛ց:
ays **baduhanı** ba՛ts.

Bu gece bize misafirler gelecek.
Այսօր հյուրեր են գալիս մեզ մոտ:
aysor hyurer en galis mez mod.

Su şişesini buzdulabından getir.
Սառնարանից ջրի շիշը բեր:
sarnaranits cri şişî be'r.

Tabakları masaya diz.
Ափսեաները սեղանի վրա շարիր:
apseneri seğani vra şari'r.

Lambayı söndür.
Լույսը մարիր:
luysî mari'r.

Gülmeksizin çalış.
Առանց քծիծաղի աշխատիր:
arants km~~dz~~~~dz~~agî aşğhadî'r.

Ev aramak Sını **վնսրել** (*dun pndrel*)

Mobilyalı kiralık bir daire arıyorum.
Փնտրում են վարձով կահավորված բնակարան:
pndrum em vardzov gahavorva~~dz~~ bnagaran.

Ufak, ucuz bir ev görmek istiyorum.
Ուզում են էժան և փոքր տուն գտնել:
uzum em ejan yev pokr **dun g**dnel.

Kaç odası var?
Քանի՞ սենյակ է:
kani^o senyag e.

Bu odanın kirası kaç?
Այս սենյակի վարձը որքա՞ն է:
ays senyagi vardzi vorka՞n e.

Evin bahçesi var mı?
Տունն այգի ունի՞:
dunn aygi uni՞.

Ücreti peşin ödemeli miyim?
Վարձը նախօրո՞ք եմ տալու:
vardzi nağhoro՞k em dalu.

Bu bana uygun.
Սա ինձ համար լավ է:
sa indz hamar lav e.

Taksi Supuhi (*daksi*)

Nereye gitmek istiyorsunuz?
Ու՞ր եք ուզում գնալ:
u՞r ek uzum gnal.

Gomidas caddesi`ne.
Կոմիտասս պողոտա:
Gomidas boğoda.

Ne kadar?
Ինչքան՞վ կտանեք:
inçkano՞v gdanek.

Bizi Zoravar kilisesine götürür müsün?
Մեզ Չորավար եկեղեցի կտանե՞ս:
mez Zoravar yegeğetsi gdane՞s.

Burada dur.
Այստեղ կանգնիր:
aysdeğ gangnir.

İnmek istiyorum.
Ուզում եմ իջնել:
uzum em icnel.

Kaç istersin?
Ինչքա՞ն ես ուզում:
inçkaⁿ es uzum.

Beş yüz tram yeterli değil mi?
Հինգ հարյուր դրամը բավարար չէ՞:
hing haryur dramı bavarar çe^o.

Bizi bir buçuk saat kadar şehirde gezdir.
Մեզ քաղաքում մեկուկես ժամ մամ տուր:
mez kağakum meguges jam man dūr.

Burada bekle.
Այստեղ սպասիր:
aysdeğ sbasir.

Acele etme, yavaş yavaş sür.
Մի՛ շտապիր, դանդաղ քշիր:
mi' şdabir, dandağ kşir.

Biraz acele et.
Մի քիչ շտապիր:
mi kiç şdabir.

Yerinde bekle.
Տեղում սպասի՛ր:
değum sbası'r.

Araba Ավտոմեքենա (*avdomekena*)

Burada tamirhane var mı?
Այստեղ վերանորոգման տեղ կա՞:
ays**değ** veranorogman **değ ga**°.

On litre benzin istiyorum.
Ուզում եմ տասը լիտր բենզին:
uzum em **dasl lıdr** benzin.

Bir kilo yağ koy.
Մեկ կիլոգրամ յուղ տու՛ր:
meg **g**ilogram yuğ **du**'r.

Lâstiklere biraz hava bas.
Անիվներին օդ լցրո՛ւ:
anivnerin od **ltsru**'.

Lûtfen yağı kontrol et.
Խնդրում եմ յուղը ստուգե՛ք:
ğhndrum em yuğl **sduge**'k.

Frenleri sıkıştır.
Արգելակները նորոգի՛ր:
argel**agnerl** norogı'r.

Arabamı yıka.
Մեքենաս լվա՛:
mekenas lva'.

Bujileri temizle.

Կայծնոնները (սվեչա) նորոգի՛ր:

gay**dz**momerl (sveça) norogի՛r.

Bataryayı doldur.

Մարտկոցը (արունլյաթոր) լիցքավորի՛ր:

mar**dg**otsl (akumlyator) litskavori՛r.

Yağ pompasını tamir et.

Յուղի պոմպը նորոգի՛ր:

yuği **bomb**l norogի՛r.

Radyatörü lehimle.

Ռադիատորը զողի՛ր:

radi**ador**l zodi՛r.

Ne kadar sürer?

Ինչքա՞ն կսկի:

inçka՞n **gdev**i.

Bir kaç dakika.

Մի քանի րոպե:

mi kani **robe**.

Sizde ip var mı?

Չե՞զ նոս պարան կա՞:

dzez mod **baran ga**՞.

Yerevan'dan Van'a kaç kilometre var?

Երևանից Վան քանի՞ կիլոմետր է:

Yerevanits Van kani՞ **gilomedr** e.

Bu kasabanın adı nedir?

Այս գյուղաքաղաքի անունն ի՞նչ է:
ays gyuğakagaki anunn i՞nç e.

Arabamızı burada park edebilir miyiz?

Կարո՞ղ ենք մեքենան այստեղ կանգնեցնել:
garo՞ğ enk mekenan aysdeğ gangnetsnel.

Arabanız kara saplandı.

Չեք մեքենան խրվեց ձյան մեջ:
dzer mekenan ğhrvets dzyan mec.

Bize yardım edebilir misiniz?

Կարո՞ղ եք մեզ օգնել:
garo՞ğ ek mez oğnel.

Bu gece misafirmsin.

Այսօր մեր հյուրն ես:
aysor mer hyurn es.

Bu yol nereye gider?

Այս ճանապարհը ու՞ր է տանում:
ays canabarhl u՞r e danum.

Yollar iyi mi?

Ճանապարհները լա՞վ են:
canabarhnerl la՞v en.

Kabahat bende değil.

Ես մեղավոր չեմ:
yes meğavor çem.

İşaret verdim.
Լուսային ազդանշան տվեցի:
lusayin azdanşan **dvetsi**.

Korna çaldım.
Չայնային ազդանշան տվեցի:
dzaynayin azdanşan **dvetsi**.

Erkek elbiseleri
Տղամարդկանց շորեր
(dğamardgants şorer)

Yün palto
բրդից վերարկու
brdits verargu

Yakası açık gömlek
բաց օձիքով շապիկ
bats odzikov şabig

Kapalı yakalı gömlek
փակ օձիքով շապիկ
pag odzikov şabig

Erkek şapka kismi
տղամարդկանց գլխարկների բաժին
dğamardgants glğhargneri bajin

Yazlık hasır şapka
ամառային ծղոտե գլխարկ
amarayin **dzğode glğharg**

Bunun ölçüsü kaç?

Մա ո՞ր չափն է:

sa vo՞r չափն e.

Bu bana gitmiyor.

Մա ինձ չի լինի:

sa indz չի lini.

Bu ucuzdur.

Մա էժան է:

sa ejan e.

Bu çok pahalı.

Մա շատ քանկ է:

sa **şad** tang e.

Bundan iyisini isterim.

Մրանից ավելի լավն եմ ուզում:

sranits aveli lavn em uzum.

Bunun fiyatı ne kadar?

Ի՞նչ արժի սա:

i՞nç arji sa.

Bundan üç tane ver.

Մրանից երեք հատ տո՛ր:

sranits yerek had **du**r.

Bunları dikkatlice sar.

Մրանք զգույշ փաթաթի՛ր:

srank zguys patati՛r.

Bu adrese gönder.
Ուղարկի՞ր այս հասցեով:
uğargi'r ays hastseov.

Kahverengi kravat
սրճագույն փողկապ
srcaguyn poğ**gab**

İç gömlekleri
ներքնաշապիկներ
nerknaşab**igner**

Dört çift çorap
չորս զույգ զուլպա
çors zuyg gul**ba**

Koyu mavi renkli yün elbise
մուգ կապույտ գույնի բրդից հագուստ
mug **gabuyd** guyni brdits hagus**d**

Deri eldiven
կաշվե ձեռնոց
gaşve dzernots

Kısa pantolon
կարճ տաբաս
garc **dabad**

Parayı kime vereyim?
Փողը ու՞մ վճարեմ:
poğl u'm v**carem**.

Bana ver.
Ինձ ստո՛ր:
indz du՛r.

Bir dakika.
Մի րոպե:
mi robe.

Фотографի Լուսանկարիչ (*lusangariç*)

Fotoğrafçı kim?
Ո՞վ է լուսանկարիչը:
o՞v e lusangariçl.

Bir fotoğraf çekirmek isteriz.
Ուզում ենք լուսանկարվել:
uzum enk lusangarvel.

Bu filmi yıka ve fotoğraflarını çıkar.
Այս ժապավենը երևակի՛ր և լուսանկարները հանի՛ր:
ays jabavenl yerevagı՛r yev lusangarnerl hani՛r.

Öğleden sonra alabilir miyim?
Կարո՞ղ եմ կեսօրից հետո վերցնել:
garo՞ğ em gesorits hedo vertsnel.

Hayır, yarın öğleden evvel.
Ո՛չ, վաղը կեսօրից առաջ:
vo՛ç, vağl gesorits arac.

Bu fotoğrafı dört misli kadar büyüt.
Այս լուսանկարը չորս անգամ մեծացրո՛ւ:
ays lusangarl çors angam medzatsru՛.

Lütfen ücretini peşin veriniz.
Խնդրում եմ նախապես վճարել:
ğhndrum em nağhabes vcarel.

Geciktirme, Allah aşkına.
Աստծու սիրուն, չուշացնես:
Asddzu sirun, çuşatsnes.

Fotoğraf makinesi
Տեսախցիկ (Կամերա)
desağhtsig (gamera)

Kütüphane Գրադարան (*gradaran*)

Ermenice roman istiyorum.
Ուզում եմ հայերենով գրված պատմվածք:
uzum em hayerenov grvadz badmvadzk.

Sizde kırtasiye var mı?
Գրենական պիտույքներ ունե՞ք:
grenagan biduykner une°k.

Beş mektup kâğıdı ve zarf ver.
Հինգ հատ նամակի թուղթ և ծրար սո՛ւր:
hing had namagi tuğt yev dzrar du'.

Bu kâğıt çok incedir.
Այս թուղթը շատ բարակ է:
ays tuğt şad barag e.

Daha kalınlı ver.
Ավելի հաստը սո՛ւր:
aveli hasdı du'.

Türkçe-Fransızca sözlük
թուրքերեն-ֆրանսերեն բառարան
turkeren-franseren bararan.

Dil bilgisi
քերականության գիրք
keraganutyán girk.

Hikâyeler
պատմություններ
badmutyunner

Dolma kalem	գրիչ	griç
Kurşun kalem	մատիտ	madid

Bunu tamir edebilir misin?
Կարո՞ղ ես նորոգել:
garo՞ğ es norogel.

Yaklaşık olarak saat üçte hazırlarım.
Ժամը երեքի մոտ պատրաստ կլինի:
jam! yereki mod **badrasd** glini.

Bunu değiştir.
Սա փոխիր:
sa poğhír.

Bunun yerine şunu ver.
Մրա փոխարեն սա տո՛ւր:
sra poğharen sa **du**’r.

Postahane Փոստատուն (posdadun)

Lûtfen postaneyi gösterir misin?
Խնդրում եմ, ցույց կտա՞ք փոստատունը:
ġhndrum em, tsuyts gda°k posdadunl.

Buralarda posta şubesi var mı?
Այստեղ փոստատան սասնաճյուղ կա՞:
aysdeğ posdadan masnacyuğ ga°.

Bu taraftan, biraz uzakta.
Այստեղից մի քիչ հեռու է:
aysdeğits mi kiç heru e.

Postane pek yakındır.
Փոստատունը շատ մոտ է:
posdadunl şad mod e.

Bu paketi Iran'a göndereceğim.
Այս ծրարը Իրան պիտի ուղարկեմ:
ays dzrarl Iran bidi uğargem.

Hizmet ücreti iki yüz otuz dram.
Ծառայությունն արժի երկու հարյուր երեսուն դրամ:
dzarayutyunn arji yergu haryur yeresun dram.

Bu kart için pul veriniz.
Այս բացիկի համար դրոշմաթուղթ տվե՞ք:
ays batsigi hamar droşmatuğt dvek.

Posta ne vakit yola çıkar?
Երբ ե՞ն ուղարկում փոստը:
yerb e°n uğargum posdl.

Bir telgraf kâğıdı ver.
Հեռագրի թուղթ սո՛ւր:
heragri tuğt **du**’r.

Bu telgrafı Şam’a göndereceğim.
Հեռագիրն ուղարկելու եմ Դամասկոս:
heragrın uğargelu em Damasgos.

Kelimesi kaçā.
Ամեն մի բանն ի՞նչ արժի:
amen mi barn i՞nç arji.

Makbuz ister misin?
Ուզո՞ւմ եք գնացուցակը (կտրոնը):
uzu՞m ek gnatsutsagi (**gdron**!).

Evet isterim.
Այո՛, ուզում եմ:
ayo՛, uzum em.

Hayır istemem.
Ո՛չ, չեմ ուզում:
yo՛ç, çem uzum.

Teşekkür ederim.
Շնորհակալություն:
şnorhagalutyun.

Sohbet Չրույց (*zruyts*)

Dün neredeydin?
Ո՞ւր էիր երեկ:
u՞r eir yereg.

Sinemaya gittik.
Գնացի՞նք կինն նայելու:
gnatsink gino nayelu.

Geçen hafta nereye gittiniz?
Ո՞ր էիք գնացել անցյալ շաբաթ:
u՞r eik gnatsel antsyal şabat.

Erzurum`a gittik.
Գնացի՞նք Կարին (Էրզրում):
gnatsink Garin (Erzrum).

Nerede çalışıyorsun?
Որտե՞ր ես աշխատում:
vorde՞ğ es aşığhadum.

Maliye Bakanlığı`nda.
Ֆինանսների նախարարությունում:
finansneri nağhararutyunum.

Ben fabrikada çalışıyorum.
Ես աշխատում եմ գործարանում:
yes aşığhadun em gordzaranum.

Yapacak çok işlerim var .
Անելիք շատ ունեմ:
anelik şad unem.

Baban ne iş yapıyor?
Հայրիկդ ի՞նչ գործ է անում:
hayrigd i՞nç gordz e anum.

Babam çiftçidir.
Հայրիկս հողագործ է:
hayri^gs hoğagor**dz** e.

Denize yüzmeğe gidelim mi?
Գնա՞նք ծով լողալու:
gna^onk **dz**ov loğalu.

Arkadaşımı bekleyeceğim.
Ընկերոջս պիտի սպասեմ:
ingerocs **bid**i sbasem.

Burada ne kadar kalacaksınız?
Ինչքա՞ն եք մնալու այստեղ:
Inçkaⁿ ek mnalu ays**değ**

Burada iki hafta kalacağız.
Այստեղ երկու շաբաթ ենք մնալու:
ays**değ** vergu şabat enk mnalu.

Bütün kış mevsimini Bitlis’de geçireceğim.
Ամբողջ ձմեռը Բաղեշում (Բիթլիսում) եմ անցկացնելու:
Amboğc **dz**merı Bağışum (Bitlisum) em ant**sg**atsnelu.

Benimle gelir misin?
Ինձ հետ կգա՞ս:
ind**z** hed **g**ga’s.

Eminim ki beğeneceksin.
Վստահ եմ, որ հավանելու ես:
vs**d**ah em, vor havanelu es.

Bu akşam meşgulum.
Այս գիշեր զբաղված եմ:
ays gişer zbağva**dz** em.

Öbür gün gelirim.
Հաջորդ օրը կգամ:
hacord orl **ggam**.

Evelsi gün onunla görüştüm.
Նրա հետ նախորդ օրը խոսեցի:
nra **hed** nağhord orl **ğhosetsi**.

Sen benim hemşerimsin.
Դու հայրենակիցս ես:
du hayrena**gits** es.

Biz komşuyuz.
Մենք հարևաններ ենք:
menk hare**vanner** enk.

Akrabalara ve Arkadaşlara ziyaret
Հանդիպում ընկերների և ազգականների հետ
(handibum Ingerneri yev azgaganneri hed)

Kapıyı kim çalıyor?
Ո՞վ է դուռը ծեծում:
o°v e durl **dzedzum**.

Bendeniz Armen.
Ես Արմենն եմ:
yēs Armenn em.

Digran burada mı?
Տիգրանն այստե՞ղ է:
Digrann aysde՞ց է.

Hangi katta oturuyor?
Ո՞ր հարկում է սպրում:
Կ՞ո՞ր հարցում է abrum.

Üçüncü katta.
Երրորդ հարկում:
Կ՞երրորդ հարցում.

Evde değil.
Տանը չէ:
Ճան՞լ չե.

Buyrun oturun.
Այստեղ նստե՛ք:
aysdeց nsde՞k.

Paltonuzu çıkarınız.
Վերարկուներդ հանե՛ք:
verargunerդ hane՞k.

Kardeşin Vartan nasıldır?
Եղբայրդ՝ Վարդանը, ինչպե՞ս է:
yeցbayrd՝ Vardanı, inçbe՞s է.

Çok iyi, teşekkür ederim.
Շատ լավ է, շնորհակալություն:
şad lav է, şnorhagalutyun.

Uzun zamandır görmedim.

Վաղուց չեմ տեսել:

vağuts çem desel.

Onu tanır mısınız?

Ճանաչու՞մ եք նրան:

canaçum ek nran.

İki seneden beri ahbap olduk.

Երկու տարի առաջ ընկերացանք:

yergu dari arac Ingeratsank.

Çay mı, kahve mı alırsınız?

Թե՛յ կամ սուրճ կխմե՞ք:

tey gam surc gğhme^ok

Çayı açık severim.

Ես թե՛յը բաց գույնի եմ սիրում:

yes tey| bats guyni em sirum.

Biraz daha.

Մի քիչ նորից լցրե՛ք:

mi kiç norits ltsre^k.

Akşam yemeğini bizimle yer misin?

Մեզ հետ կընթրե՞ս:

mez hed gIntre^s.

Memnuniyetle.

Հաճույքով:

hacuykov.

Sigara içmem.
Ծխախոտ չեմ ծխում:
dzghaghod չեմ **dzghum**.

Tereyağı tabağını ver
Կարագի ավսեն տո՛ր:
garagi apsen du՛r.

Ermeni yemekleri
հայկական կերակուրներ
haygagan geragurner

Biraz şarap içer misiniz?
Մի քիչ գինի կխմե՞ք:
mi kiç gini **gghme**՞k.

Bugünkü gazeteleri okudunuz mu?
Այսօրվա թերթերը կարդացի՞ք:
aysorva terterl **gardatsi**՞k.

İyi haberler var.
Լավ լուրեր կան:
lav lurer **gan**.

Ayın kaçı?
Ամսվա n՞ր օրն է:
amsva **vo**՛r orn e.

On üç Mayıs.
Մայիսի տասներեքը:
mayisi **dasnyerek**l.

Bayan Tamar burada mı?
Տիկի՛ն Թամարն այստե՞ղ է:
digin Tamarn ays**de**՞ց e.

Hayır efendim.
Ո՛չ, պարն՛ն:
voç, **baro**՛n.

Öyle ise saat dört buçukta döneceğim.
Եթե՛ այդպե՛ս է, ժամը չորս անց կես կվերադառնամ:
yete ay**dbes** e, jaml çors **ants ges gveradarnam**.

Selâm söyle.
Կրարևես:
gbareves.

Bizi senede bir kere ziyaret ediniz.
Տարի՛ն մեկ անգամ այցելի՛ր մեզ:
darin meg angam aytseli՛r mez.

Arastra size geliyorum.
Երբեմն՛ գալիս եմ:
yerbemn galis em.

Geçen ay iki defa geldim.
Անցած ամիս երկու անգամ եկա:
antsadz amis **vergu** angam **yega**.

Sağlık Unnəqırujıunı (arogcutyun)

Nasılsın?
Ինչպե՞ս ես:
inçbe՞s es.

Hamd olsun iyiyim.
Փառք Աստծու, լավ եմ:
park As**ddz**u, lav em.

Rahatsızım.
Վաստ եմ զգում:
vad em zgum.

Hastayım.
Հիվանդ եմ:
hivand em.

Babanızın sıhhati nasıl?
Հորդ առողջությունն ինչպե՞ս է:
hord aroğcutyunn inç**be**°s e.

O kadar iyi değil.
Այնքան էլ լավ չէ:
aynkan el lav çe.

Karnı ağrıyor.
Փորը ցավում է:
porı **ts**avum e.

Başım ağrıyor.
Գլուխս է ցավում:
gluğ**hs** e **ts**avum.

Bir doktor çağır.
Բժիշկ կանչիր:
bjiş**g** gançir.

Hekim burada değil.
Բժիշկն այստեղ չէ:
bjiş**gn** ays**değ** çe.

En yakın hastane nerede?
Ամենամոտիկ հիվանդանոցը որտե՞ղ է:
amenamod**ig** hivandanots| vorde՞ց e.

Burada eczane var mı?
Այստեղ դեղատոմ կա՞:
ays**değ** değ**adun ga**՞.

Biraz bekle.
Մի քիչ սպասե՛ք:
mi kiç **sbasek**.

Neyiniz var?
Ինչի՞ց եք դժգոհում:
inçi՞ts ek djgohum.

Yemeğe iştahım yok.
Ուտելու ախորժակ չունեմ:
udelu ağhorjag çunem.

Geceleyin uyuyamıyorum.
Գիշերները չեմ կարողանում քնել:
gişerner| çem **garoğanum knel**.

Öksürüyorum.
Հազում եմ:
hazum em.

Midem ağrıyor.
Ստամոքսս ցավում է:
sdamokss tsavum e.

Elbiseni çıkar.
Հագուստներիդ հանի՛ր:
hagus**d**nerd hani՛r.

Buraya uzan.

Այստեղ պատկի՛ր:
aysdeğ **bar**gı'ır.

Önemli bir şeyin yok.

Լուրջ բան չկա:
lurc ban **çga**.

Bu ilâcı al.

Այս դեղը խմի՛ր:
ays deği **ğhm**ı'ır.

Şifa buluyorum.

Առողջանում եմ:
aroğcanum em.

Bir kaç gün zarfında iyileşeceksin.

Մի քանի օրից կառողջանաս:
mi kani orits **garoğ**canas.

Geçmiş olsun.

Անցած լինի:
antsa**dz** lini.

Kadın elbiseleri

Կանաչի շորեր (*ganatsi şorer*)

Siyah şapka isterim.

Մև գլխարկ եմ ուզում:
sev glğharg em uzum.

Daha açığınlı ver .

Ավելի բաց գույնի սուր:
aveli bats guyni **du**'ır.

Bu ceket küçüktür.
Այս վերարկուն փոքր է:
ays verargun pokr e.

Daha büyüğünü ver.
Ավելի մեծը տու՛ր:
aveli medzı du՛r.

Bu iki önlüğü alıyorum.
Այս երկու գոգնոցները գնում եմ:
ays vergu gognotsnerı gnum em.

Bu elbise bana uymuyor.
Այս հագուստն ինձ չի սազում:
ays hagusdn indz չի sazum.

Başka birini ister misiniz?
Ուրիշն ուզո՞ւմ եք:
urişn uzu՞m ek.

Değiştirmek için para alıyor musunuz?
Փոխելու համար փող վերցնո՞ւմ եք:
poğhelu hamar poğ vertsnu՞m ek.

Siyah gecelik
սև գիշերաւոց
sev gişeranots

İpek eşarp
մետաքսյա գլխաշոր
medaksya glğhaşor

Bir paket iğne
մի տուփ ասեղ
mi dup aseğ

Bir kutu toplu iğne
մի տուփ գնդասեղ
mi **dup** gndaseğ

Kürk yakalı palto
մորթե օձիքով վերարկու
morte **odzikov** verargu

Kısa kollu elbise
կարճաթև հագուստ
garcatev hagusd

Mavi etek
կապույտ փեշ (կիսաշրջագետս)
gabuyd peş (**gisaşrcazgesd**)

Topuz
ծամակալ (վարսակալ)
dzamagal (varsagal)

Tiyatro, sinema
Թատրոն, կինոթատրոն
(tadron, ginotadron)

Bu akşamı nerede geçireceğiz?
Այս գիշեր ի՞նչ ենք անելու:
ays gişer i^oñç enk anelu.

Haydi sinemaya gidelim.
Գնանք կինո:
gnank **gino**.

Ben tiyatroyu tercih ederim.
Ես նախընտրում եմ թատրոնը:
yes nağhındrum em **tadron**l.

Kim oynuyor?
Ռ՞վ է դերասանը:
օ՞վ e derasanl.

Kim şarkı söyleyecek?
Ռ՞վ է երգելու:
օ՞վ e yergelu.

Bu piyes kaç sahnedir?
Այս պիեսը քանի՞ սախց է:
ays biyesl kani՞ masits e.

Bilet gişesi
տոմսարկղ
domsargg

Bu akşamki program için dört bilet ver.
Այս գիշերվա հանդեսի համար չորս տոմս տո՛ւր:
ays gişerva handesi hamar çors **doms du`r**.

Baş rolü kim oynuyor?
Գլխավոր դերն ո՞վ է կատարում:
glğhavor dern օ՞վ e **gadarum**.

Perde ne zaman açılır?
Ե՞րբ է բացվում վարագույրը:
ye՞rb e batsvum varaguyrl.

Artistler fevkalâde iyi oynuyorlar.
Դերասանները շատ լավ են կատարում դերերը:
derasannerl şad lav en **gadarum** dererl.

Güzel sesi var.
Շատ գեղեցիկ ձայն ունի:
şad geğetsig dzayn uni.

Birinci mevkide biletin fiyatı ne kadar?
Առաջին շարքերի տոմսերն ի՞նչ արժեն:
aracin şarkeri **domsern** i՞nç arjen.

Saat kaçta başlayacak?
Ժամը քանիսի՞ն է սկսվում:
jami kanisi՞n e **sgsvum**

Çabuk giriniz, film başlıyor.
Աճապարեցե՛ք, կինոն սկսվում է:
acabaretsek **ginon** **sgsvum** e

Yavaş yavaş, daha epey vakit var.
Մի՛ շտապեք, դեռ ժամանակ կա:
mi՛ **şdabek**, **der** **jamanag** **ga**.

Dükkan İşanınıp (*ğhanut*)

Bu dükkana girelim.
Արի մտնենք այս խանութ:
ari **mdnenk** ays **ğhanut**.

Bir şey satın alacağım.
Մի բան եմ գնելու:
mi ban em **gnelu**.

Bir kilo şeker istiyorum.
Ուզում եմ մեկ կիլոգրամ շաքարավազ:
uzum em **meg** **gilogram** şakaravaz.

Sizde diş macunu var mı?
Ատամի մածուկ ունե՞ք:
adami **madzug** une՞k

Evet efendim, üç türlü var.
Այո՛, պարո՛ն, երեք տեսակ ունենք:
ayo՛, **baro՛n**, yerek **desag** unenk.

Kaç bu?
Ի՞նչ արժի:
i՞nç arji.

Beş yüz dram.
Հինգ հարյուր դրամ:
hing haryur dram.

Taze ekmek var mı?
Թարմ հաց ունե՞ք:
tarm hats une՞k.

Hayır, bizdeki ekmekler dünden kalmadır.
Ո՛չ, հացը երեկվանից է մնացել:
vo՛ç, hats! yeregvanits e mnatsel.

Ekmeklerimiz fırından yeni çıktı.
Հացերը փռից նոր են հանել:
hatsert! prits nor en hanel.

İki yüz gram peynir ver
Երկու հարյուր գրամ պանիր տո՛ւր:
yergu haryur gram **banir du՛r**.

Bende bin dram var.
Մոտս հազար դրամ կա:
mods hazar dram **ga**.

Veriniz de üzerini vereyim.
Տվե՛ք, որ մնացածը վերադարձնեմ:
dvek, vor mnatsa**dz**! veradardz**ne**m.

Bu yüzlüğü bozdurmak istiyorum.
Այս հարյուր դրամն ուզում եմ մանրել:
ays haryur dramn uzum em manrel.

Bende bozuk yok.
Մոտս մանր դրամ չկա:
mods manr dram çga.

Bozabilirim.
Կարող եմ մանրել:
garoğ em manrel.

Sizde ufak para var mı?
Չե՞զ մոտ մանր դրամ կա՞:
dzez mod manr dram ga^o.

Bu çok pahalıdır.
Այս շատ քանկ է:
ays şad tang e.

Bilâkis ucuzdur.
Ընդհակառակը, էժան է:
İndhagaragl, ejan e.

Bu dükkanda kimse yok.
Այս խանութում մարդ չկա:
ays ğhanutum mard çga.

Sakız ver.
Ծամոնն տո՛ւր:
dzamon du^r.

Hangi cinsten istersin?
Ո՞ր տեսակն ե՞ք ուզում:
vo^or desagn ek uzum.

Bir kibrit de ver.

Մի հասն էլ լուցկի:
mi had el lutsgi.

Bunu kaçta satıyorsun?

Սա ինչքանով ես վաճառում:
sa inçkano^ov es vacarum.

Bin beş yüz dram.

Հազար հինգ հարյուր դրամ:
hazar hing haryur dram.

Şundan üç tane ver.

Մրանից երեք հասն սոնիր:
sranits yerek had du^r.

Bundan yalnız bir tane isterim.

Մրանից միայն մի հասն եմ ուզում:
sranits miayn mi had em uzum.

Randevu

Պայմանավորվել (*baymanavorvel*)

Sizinle konuşmak istiyorum.

Ուզում եմ ձեզ հետ խոսել:
uzum em dzez hed ğhosel.

Konuşun.

Խոսե՛ք:
ğhose'k.

Sen çok güzelsin.

Շատ սիրուն ես:
şad sirun es.

Piyano çalar mısınız?
Նվագո՞ւմ եք դաշնամուր:
nvagu'm ek daşnamur

Müzeyi görmek isterim.
Ուզում եմ քանգարանը տեսնել:
uzum em tangaranı **desnel**.

Dans edelim mi?
Ուզո՞ւմ ես պարենք:
uzu'm es' **barenk**.

Plaja gidip biraz yüzelim.
Գնանք ծովափ լողալու:
gnank **dz**ovap loğalu.

Durmaksızın dosdoğru Sevan'a.
Վեր կենանք, գնանք Սևան:
ver **genank**, gnank Sevan.

Seni çok sevdim.
Քեզ շատ սիրեցի:
kezi ş**ad** siretsi.

Bütün kalbimle.
Ամբողջ սրտով:
amboğc s**rd**ov

Bende seni çok sevdim.
Ես էլ քեզ շատ սիրեցի:
yes el kez ş**ad** siretsi.

Sizi asla unutmayacağım.
Չեզ երբեք չեմ մոռանա:
dzez yerbek çem morana.

Elbisen çok yakışıyor.
Շորերդ սազական են քեզ:
şorerd saza**g**an en kez.

Şehrinizi çok severim.
Ձեր քաղաքը շատ են սիրում:
dzer kağakl şad em sirum.

Sizi ne zaman tekrar görebilirim?
Ձեզ ե՞րբ կարող են նորից տեսնել:
dzez ye^orb **g**aroğ em norit**s** **d**esnel.

Ne zaman istersen görüşürüz.
Երբ ուզում ես, կհանդիպենք:
yerb uzun es, **g**handi**b**enk.

Seni yarın görebilir miyim?
Վաղը կարո՞ղ են քեզ տեսնել:
vağl **g**aro^oğ em kez **d**esnel

Kardeşin iyi bir insandır.
Եղբայրդ լավ մարդ է:
yeğbayrd lav mard e.

Üçüncü Bölüm: Türkçe-Ermenice sözlük

A

acaba	ardyok	արդյոք
aci	gdz u	կծու
aç	sova dz	սոված
açmak	batsel	բացել
ad	anun	անուն
ada	gğzi	կղզի
adam	dğamard	տղամարդ
adım	kayl	քայլ
ağaç	dzar	ծառ
akıl	ğhelk	խելք
akrep	garic	կարիճ
alçak	tsadzr	ցածր
alın	cagad	ճակատ
alkış	dzap	ծափ
alt	nerkev	ներքև
altın	vosgi	նսկի
amaç	nbadag	նպատակ
anahtar	banali	բանալի
ancak	haziv	հազիվ
aptal	an ğhelk	անխելք
arı	meğü	մեղու
arkadaş	lnger	ընկեր
arka	yedev	ետև
armağan	nver	նվեր
arpa	gari	գարի
asker	zinvor	զինվոր
aslan	aryudz	արյուծ
at	dzi	ձի
ateş	grag	կրակ
av	vors	որս
ay	lusin	լուսին

ayak
ayakkabi
aydin
ayl
aylp
ayna
ayran

vodk
goşig
lusalvor
arc
amot
hayeli
tan

nurp
կոշիկ
լուսավոր
արջ
ամոթ
հայելի
թան

B

badem
bağimsiz
bahar
bakan
bakir
bal
balik
balta
bardak
basamak
baskı(eziyet)
başkan
batı
bay
bayan
bayrak
beden
bekçi
beklemek
belki
bencil
beraber
berber
beşik
beyaz
bıçak
bıyık

nuş
angagh
garun
nağharar
bğindz
meğr
dzug
gatsin
bajag
asdican
cnşum
nağhagah
arevmudk
baron
oriord
droşag
marmin
bahag
sbasel
gareli
yesaser
miasin
varsavir
ororots
cermag
danag
beğ

նուշ
անկախ
գարուն
նախարար
պղինձ
մեղր
ձուկ
կացին
բաժակ
աստիճան
ճնշում
նախազահ
արևմուտք
պարոն
օրիորդ
դրոշակ
մարմին
պահակ
սպասել
կարելի
եսասեր
միասին
վարսավիր
օրորոց
ճերմակ
դանակ
բեղ

biber	bğbeğ	պղպեղ
bilezik	abarancan	ապարանջան
bina	šenk	շենք
birim	miavor	միավոր
bitki	buys	բույս
boğa	tsul	ցուլ
borç	bardk	պարտք
boş	dadarg	դատարկ
boya	nerg	ներկ
bölge	şrcan	շրջան
bulanık	bğdor	պղտոր
buğday	tsoren	ցորեն
bulut	amb	ամպ
buz	saruyts	սառույց
büyük	medz	մեծ

C

cadde	boğoda	պողոտա
cam	abagi	ապակի
cami	mzgit	մզկիթ
casus	lrdes	լրտես
cehennem	djoğhk	դժոխք
cehiz	ojid	օժիտ
ceket	verargu	վերարկու
cennet	dragħd	դրախտ
cetvel	tsutsag	ցուցակ
cevap	badasğhan	պատասխան
ceviz	lnguyz	ընկույզ
ceylan	yeğniç	եղնիկ
cezve	srcep	սրճեփ
ciltz	nihar	նիհար
cüce	gacac	գաճաճ

Ç

çabuk	arag	արագ
çakal	ağves	աղվես
çakmak	gragahan	կրակահան

çalışkan
çamur
çan
çarşı
çatal
çay
çekirdek
çekirge
çekmece
çeşme
çevirmen
çıkış
çıplak
çiçek
çift
çirkin
çivi
çoban
çocuk
çok iyi
çöl
çöp
çukur
çuval

aşğhadaser
tseğh
zangag
şuga
badarakağ
tey
gud
marağh
darag
ağbyur
targmaniç
yelk
merg
dzağig
zuyk
dgeğ
gam
hoviv
vereğha
şad lav
anab**ad**
ağb
pos
barg

աշխատատեր
ցելս
զանգակ
շուկա
պատառաքաղ
թեյ
կուտ
մարախ
դարակ
աղբյուր
թարգմանիչ
ելք
մերկ
ծաղիկ
գույք
տգեղ
գամ
հովիվ
երեխա
շատ լավ
անապատ
աղբ
փոս
պարկ

D

dağ
daire
dal
dalga
dam
damla
dar
davet
değirmen
demet

ler
harg**ab**ajin
cyuğ
alík
danik
gatil
neğ
hraver
crağats
punc

լեռ
հարկաբաժին
ճյուղ
ալիք
տանիք
կաթիլ
նեղ
հրավեր
ջրաղաց
փունջ

demir	<u>y</u> ergat	երկաթ
deli	<u>ğ</u> hent	խենթ
delil	pas d	փաստ
deneme	pordz	փորձ
deniz	d zov	ծով
deprem	<u>y</u> er g raşarj	երկրաշարժ
dere	aru	առու
derin	<u>ğ</u> horung	խորունկ
deve	u ğ d	ուղտ
diken	puş	փուշ
din	g ron	կրոն
diş	ad a m	ատամ
dişi	eg	էգ
doğu	are v elk	արևելք
dolap	b aharan	պահարան
dolu	let s un	լեցուն
domates	lol i g	լոլիկ
domuz	<u>ğ</u> hoz	խոզ
dondurma	ba ğ ba ğag	պաղպաղակ
dost	bare g am	բարեկամ
dönüş	veradard z	վերադարձ
dua	a ğ otk	աղոթք
duman	d zu ğ h	ծուխ
durak	g angar	կանգառ
duvar	b ad	պատ
düğme	g ocag	կոճակ
düğün	harsan i k	հարսանիք
dükkan	<u>ğ</u> hanut	խանութ
dünya	aş <u>ğ</u> har h	աշխարհ
düşman	tş n ami	թշնամի

 E

eczane	de ğ adun	դեղատուն
efsane	ar a sbel	առասպել
ekmek	hat s	հաց
eksik	b agas	պակաս

ekşi	ttu	թթու
elbette	iharge	իհարկէ
elbise	şor	շոր
eldiven	<u>dzernots</u>	ձէռնոց
emek	cank	ջանք
emin	vsdaheli	վստահելի
engel	argelk	արգելք
erimek	halçel	հալչել
erken	<u>ganuğh</u> , şud	կանուխ, շուտ
esir	geri	գերի
eski	hin	հին
esmer	tuğh	թուխ
eşek	eş	էշ
et	mis	միս
etek	peş	փէշ
ev	dun	տուն
evcil	Indani	ընտանի
evli	amusnatsa dz	ամուսնացած

F

fabrika	gor dz aran	գործարան
fakir	ağkad	աղքատ
fanatik	molerand	մոլեռանդ
fare	mug	մուկ
fayda	ogud	օգուտ
fazla	aveli	ավելի
fiçl	dagar	տակառ
fırça	<u>ğhozanag</u>	խոզանակ
firin	pur	փուռ
firsat	arit	առիթ
firtlna	potorig	փոքորիկ
fikir	gardz ik	կարծիք
fiyat	gin	գին

G

galiba	hnaravor	հնարավոր
gazete	tert	թերթ

geçit
gelecek
gelenek
gelin
gelir
gemi
genç
geniş
gerçek
gıda
giriş
gizli
göç
gök
göl
gölge
görüş
göz
gözlük
güçlü
gül
gümüş
günah
güneş
güney
gürültü
güvercin
güvey
güzel

antsum
abaga
sovorutyun
hars
yegamud
nav
yeridasard
layn
iragan
snund
mudk
gağdni
gağt
yergink
lic
şuk
gardzik
açk
agnots
ujeğ
vard
ardzat
meğk
arey
harav
ağmug
ağavni
pesa
sirun

անցում
ապագա
սովորություն
հարս
եկամուտ
նավ
երիտասարդ
լայն
իրական
սնունդ
մուտք
գաղտնի
գաղթ
երկինք
լիճ
շուք
կարծիք
աչք
ակնոց
ուժեղ
վարդ
արծաթ
մեղք
արև
հարավ
աղմուկ
աղավնի
փեսա
սիրուն

H

haber
haç
hafif
hak
hakikat

lur
ğhaç
tetev
iravunk
iraganutyun

լուր
խաչ
թեթև
իրավունք
իրականություն

hall	gorg	գորգ
hamam	bağnik	բաղնիք
hamur	ğhmor	խմոր
hapisane	band	բանտ
hasar	vnas	վնաս
hassas	zgayun	զգայուն
hasta	hivand	հիվանդ
hastane	hivandanots	հիվանդանոց
hatıra	hişadag	հիշատակ
hava	od	օդ
havlu	srbiç	սրբիչ
hayvan	gendani	կենդանի
hazır	badrasd	պատրաստ
hazine	gandz	գանձ
hedef	tirağh	թիրախ
hediye	nver	նվեր
hesap	haşiv	հաշիվ
heykel	ardzan	արձան
hıristiyan	krisdonya	քրիստոնյա
hırsız	goğ	գող
hıyar	varung	վարունգ
hızlı	arag	արագ
hikâye	badmutyun	պատմություն
hindi	hndgahav	հնդկահավ
horoz	aklor	աքլոր
hür	azad	ազատ
hürmet	hargank	հարգանք
hürriyet	azadutyun	ազատություն

— I —

ılık	gağc, gol	գաղջ, գոլ
ırk	tseğ	ցեղ
ırmak	vdag	վտակ
ıslak	tats	թաց
ıssız	amayi	ամայի
ışık	luys	լույս

İ

içki	ğhmiçk	խմիչք
iğne	aseğ	ասեղ
ikiz	zuga dz in	զուգածին
ilâç	teğ	դեղ
ilk	aracin	առաջին
iman	hav ad k	հավատք
ince	bar ag	բարակ
incil	ave d aran	ավետարան
indirim	zeğç	զեղչ
intikam	vrej	վրեժ
ip	b aran	պարան
ipek	med ak s	մետաքս
iplik	der d zan	դերձան
isim	anun	անուն
iskemle	ator	աթոռ
ispat	pas del	փաստել
işçi	gor d zavor	գործավոր
işyeri	gor d zadeği	գործատեղի
iyi	bari, lav	բարի, լավ
izin	hraman	հրաման

K

kabak	ddum	դդում
kağıt	tuğt	թուղթ
kahraman	heros	հերոս
kahvaltı	nağ h acaş	նախաճաշ
kahve	sur c	սուրճ
kaldırım	mayt	մայթ
kale	amrot s , berd	ամրոց, բերդ
kalem	ma d id	մատիտ
kalın	has d	հաստ
kanun	orenk	օրենք
kapalı	pa g	փակ
kapıcı	dr n aban	դռնապան
kaplan	vagr	վագր

kar	<u>dzyun</u>	ճյուն
karanlık	mut	մութ
karınca	mrcyun	մրջյուն
kasap	msavac ar	մսավաճառ
kaşık	gdal	գդալ
kat	harg	հարկ
katır	cori	ջորի
kavga	griv	կռիվ
kavun	seğ <u>h</u>	սեխ
kaya	jayr	ժայռ
kaynak	ağbyur	աղբյուր
kazanç	şahuyt	շահույթ
keçi	ay <u>dz</u>	այծ
keci	gadu	կատու
kelebek	titer nig	թիթեռնիկ
kemer	gamar	կամար
kılıç	sur, tur	սուր, բուր
kıral	tagavor	թագավոր
kıraliçe	taguhi	թագուհի
kırmızı	garmir	կարմիր
kısa	garc	կարճ
kibrit	lut <u>sg</u> i	լուցկի
kilise	<u>yegeğetsi</u>	եկեղեցի
kira	vard <u>z</u>	վարձ
kiraz	geras	կեռաս
kirli	geğdod	կեղտոտ
kişi	<u>andz</u>	անձ
koca	amusin	ամուսին
koku	hod	հոտ
kolay	heş <u>d</u>	հեշտ
komşu	harevan	հարևան
koyu	mug	մուգ
koyun	voçğ <u>h</u> ar	ոչխար
kömür	adz uğh	ածուխ
köpek	şun	շուն
köprü	gamurc	կամուրջ

köpük	prpur	փրփուր
kör	guyr	կույր
köşe	angyun	անկյուն
köşk	dğyag	դղյակ
köy	gyuğ	գյուղ
kule	aşdarag	աշտարակ
kum	avaz	ավազ
kumaş	gdor	կտոր
kurbağa	gord	գորտ
kurt	gayl	գայլ
kuru	çor	չոր
kuru üzüm	çamiç	չամիչ
kuş	trçun	թռչուն
kutu	dup, argğ	տուփ, արկղ
kuyruk	boç	պոչ
kuyumcu	vosgeriç	նսկերիչ
kuzey	hyysis	հյուսիս
küçük	pokr	փոքր
kül	moğhir	մոխիր
küpe	oğ	օղ

L

lahmacun	lahmacu	լահմաջու
lâvabo	lvatsaran	լվացարան
leylek	aragil	արագիլ
lezzetli	hameğ	համեղ
limon	gidron	կիտրոն
lokanta	caşaran	ճաշարան

M

mahkeme	dadaran	դատարան
makale	hodvadz	հոդված
makas	mgrad	մկրատ
mantar	sung	սունկ
masa	seğan	սեղան
mavi	gabuyd	կապույտ

maymun
mektup
melek
memur
mendil
menekşe
mercimek
merdiven
merkez
mert
meslek
meyve
mezar
mızrak
millet
milletvekili
milli
misafir
mobilya
muhtar
mum
musluk
mutfak
mutlu
mücadele
müdür

gabig
namag
hreşdag
başdonya
andzernotsig
manuşag
vosb
as**dican**
gendron
gdric
arhesd
bduğ
gerezman
nizag
azg
verespoğhan
azgayin
hyur
gahuyk
gyuğ**abed**
mom
dzorag
ğhohanots
vercanig
baykar
dnoren

կապիկ
նամակ
հրեշտակ
պաշտոնյա
անձեռոցիկ
մանուշակ
ոսպ
աստիճան
կենտրոն
կտրիճ
արհեստ
պտուղ
գերեզման
նիզակ
ազգ
երեսփոխան
ազգային
հյուր
կահույք
գյուղապետ
մոմ
ծորակ
խոհանոց
երջանիկ
պայքար
տնօրեն

N

nabiz
nadir
namus
narin
nefret
nehir
nem
nesil

zarg**yerag**
hazvagyud
badiv
nurb
adelutyun
ged
ğhonav
serund

զարկերակ
հազվագյուտ
պատիվ
նուրբ
ատելություն
գետ
խոնավ
սերունդ

neşeli	zvalt	զվարթ
netice	ardyunk	արդյունք
nezle	harbuğh	հարբուխ
nihayet	vercables	վերջապետ
numara	tiv	թիվ
nur	luys	լույս

—O—

oda	senyag	սենյակ
odun	payd	փայտ
okul	dbrots	դպրոց
okumak	gardal	կարդալ
omlet	dzvadzeğ	ձվածեղ
omurga	voğnaşar	ողնաշար
omuz	us	ուս
onarmak	norogel	նորոգել
ordu	zork	զորք
orman	andar	անտառ
orta	micin	միջին
ortam	micavayr	միջավայր
oruç	bas, dzom	պաս, ծոմ
ot	ğhod	խոտ
ova	hovid	հովիտ
oy	kve	քվե
oymak	porel	փորել
oyun	ğhağ	խաղ
oyuncak	ğhağalik	խաղալիք
ozan	aşuğ	աշուղ

—Ö—

ödül	bargev	պարգև
öfke	zayruyt	զայրույթ
öğrenci	aşagerd	աշակերտ
öğretmen	dasadu	դասատու
öksüz	vorp	որք
ölçülü	çapavor	չափավոր

ölmek
ölüm
ömür
ön
önder
önemli
öpücük
ördek
örf
örmek
örnek
örtü
övgü
öyle
özgür
özlem

mernel
mah
gyank
arac
aracnord
garevor
hambuyr
bad
avanduyt
hyusel
orinag
dzadzgots
govk
aydbes
azad
garod

մեռնել
մահ
կյանք
առաջ
առաջնորդ
կարևոր
համբույր
բաղ
ավանդույթ
հյուսել
օրինակ
ծածկոց
գովք
այդպես
ազատ
կարոտ

P

pahalı
palto
pamuk
pantolon
papaz
para
parlak
parmak
pasta
patates
peçete
peki
pembe
pencere
perde
pilav
pirinç
pişmiş

tang
verargu
bambag
dabad
derhayr
dram
paylun
mad
dort, tğhva~~dz~~k
gardofil
antserotsig
şad lav
vardaguyn
baduhan
varaguayr
plav
brindz
yepadz

թանկ
վերարկու
բամբակ
տաբատ
տերիայր
դրամ
փայլուն
մատ
տորթ, թխվածք
կարտոֆիլ
անցեռոցիկ
շատ լավ
վարդագույն
պատուհան
վարագույր
փլավ
բրինձ
եփած

polis
portakal

vos**digan**
narinc

նստիկան
նարինջ

R

rahat
rakl
reçel
rehine
reklam
renk
rüşvet
rüzgâr

hangis**d**
oğ**i**
cem
badand
govaz**d**
guyn
gaşark
kami

հանգիստ
օղի
ջեմ
պատանդ
գովազդ
գույն
կաշառք
քամի

S

sabir
sabun
saç
sağ
sağir
sahte
sakal
sanat
sandalye
saman
sarıl
savaş
sayıl
sebze
sepet
serbest
serçe
sergi
ses
sevda
sevgili
sicak

hamberutyun
ocar
maz
ac
ğhul
geğ**dz**
moruk
arves**d**
ator
hard, darman
değ**in**
baderazm
tiv
bancareğ**en**
goğov
azad
cncğug
tsutsahandes
dzayn
ser
sireli
dak

համբերություն
օճառ
մազ
աջ
խուլ
կեղծ
մորուք
արվեստ
աթոռ
հարդ, դարման
դեղին
պատերազմ
թիվ
բանջարեղեն
կողով
ազատ
ճնճղուկ
ցուցահանդես
ձայն
սեր
սիրելի
տաք

sıcaklık
sır
silâh
sinek
sirke
sivrisinek
siyah
soba
soğuk
sokak
sol
son
soru
söz
sözlük
su
suç
süt

dakutyun
kağ**d**nik
zenk
canc
ka**tsağh**
mjeg
sev
va**r**aran
tsur**d**
poğ**ots**
dzağh
verc
hart**sum**
ğ**hosk**
ba**r**aran
cur
hant**s**ank
gat

տաքություն
զաղտնիք
զենք
ճանճ
քացախ
մժեղ
սև
վառարան
ցուրտ
փողոց
ձախ
վերջ
հարցում
խոսք
բառարան
ջուր
հանցանք
կաթ

şair
şaka
şapka
şarap
şarkı
şeftali
şehir
şemsiye
şimşek
şişman
soğan
şüphe

banas**değdz**
gadag
glğ**h**arg
gini
yerg
değ**dz**
kağak
hovan**ots**
gay**dz**ag
çağ
soğ**h**
gas**g**adz

—**Ş**—

բանաստեղծ
կատակ
զլխարկ
զինի
երգ
դեղձ
քաղաք
հովանոց
կայծակ
զեր
սոխ
կասկած

tabak
tabanca

ap**se**
ad**r**canag

—**T**—

ափսե
ատրճանակ

tahta
takım
tamir
Tanrı
tarak
tarih
taş
tatlı
tavşan
tavuk
tebeşir
tecrübe
tehlike
tekerlek
temiz
tepe
tepsi
ter
terazi
tereyağ
terlik
ters
terzi
topal
toprak
toz
tunç
tuz
tuzlu
tuzluk
tüccar

dağhdag
ğhumb
norogum
As**dva**dz****
sanr
tvagan
kar
anuş
na**bas**dag****
hav
gavic
pord**zarutyun**
vdang
aniv
makur
blur
sgudeğ
kr**dink**
gşerk
garag
hoğatap
hagarag
derdzag
gağ
hoğ
poşi
bronz
ağ
aği
ağaman
va**caragan**

տախտակ
խումբ
նորոգում
Աստված
սանր
թվական
քար
անուշ
նապաստակ
հավ
կավիճ
փորձառություն
վտանգ
անիվ
մաքուր
բլուր
սկուտեղ
քրտինք
կշեռք
կարագ
հողաքափ
հակառակ
դերձակ
կաղ
հող
փոշի
բրոնզ
աղ
աղի
աղաման
վաճառական

U

ucuz
uçak
ulus

ejan
otनाव
azg

էժան
օդանավ
ազգ

un
unutmak
uşak
uyanık
uygun
uzak
uzman
uzun

alyur
moranal
dzara
artun
harmar
heru
masnaged
yergar

այլուր
մոռանալ
ծառա
արթուն
հարմար
հեռու
մասնագետ
երկար

—Ü—

ülke
ümit
ün
ünlü
ütü
üvey
üye
üzgün
üzüm

bedutyun
huys
hrçag
hrçagavor
hartug
ğhort
andam
dğhur
ğhağoğ

պետություն
հույս
հոշակ
հոշակավոր
հարթուկ
խորթ
անդամ
տխուր
խաղող

—V—

vaftiz
vahşi
vaka
vatan
vatandaş
vergi
vicdan
vücut

gnnunk
vayri
debk
hayrenik
kağakatsi
durk
ğhiğc
marmin

կնունք
վայրի
դեպք
հայրենիք
քաղաքացի
տուրք
խիղճ
մարմին

—Y—

yabancı
yağ
yahudi
yaka
yakın
yalan
yangin

odaragan
yuğ
hrea
odzik
modig
sud
hrdeh

օտարական
յուղ
հրեա
օձիք
մոտիկ
սուտ
հրդեհ

yanık
yaprak
yara
yardım
yargıç
yarın
yarış
yasa
yasak
yastık
yaş
yatak
yazar
yazlık
yemek
yeni
yer
yerli
yeşil
yetim
yılan
yıldız
yoğurt
yol
yolcu
yön
yumurta
yuvarlak
yük
yüksek
yüzük

ayrad**dz**
derey
verk
ognutyun
dadavor
vağl
mr**t**sum
orenk
argelva**dz**
bard**z**
darik
angoğ**in**
groğ
amaranot**s**
geragur
nor
vayr, değ
değatsi
ganaç
vorb
odz
as**dğ**
ma**dz**un
canabarh
campord
goğm
hav**git**
glor
ber
bard**zr**
ma**dani**

այրած
տերև
վերք
օգնություն
դատավոր
վաղը
մրցում
օրենք
արգելված
բարձ
տարիք
անկողին
գրող
ամառանոց
կերակուր
նոր
վայր, տեղ
տեղացի
կանաչ
որք
օձ
աստղ
մածուն
ճանապարհ
ճանփորդ
կողմ
հավկիթ
կլոր
բեռ
բարձր
մատանի

Z

zafer
zaman
zarar
zavallı

hağtan**ag**
jama**na**g
vna**s**
ğheğc

հաղթանակ
ժամանակ
վնաս
խեղճ

zayıf	dg ar	տկար
zehir	tuyn	թույն
zeki	<u>ğ</u> helok	խելոք
zenci	sevamort	սևամորթ
zengin	harus d	հարուստ
zil	zang	զանգ
zincir	şğta	շղթա
ziyan	g orus d	կորուստ
zor	djvar	դժվար

Zamanla ilgili kelimeler
Ժամանակ ցույց տվող բառեր
(*jamanag tsuyts dvoğ barer*)

asır	dar	դար
sene	d ari	տարի
ay	amis	ամիս
hafta	şabat	շաբաթ
gün	or	օր
saat	jam	ժամ
dakika	robe	րոպե
saniye	vayrgyan	վայրկյան
pazar	g iragi	կիրակի
pazartesi	<u>y</u> erğuşabti	երկուշաբթի
salı	<u>y</u> erekşabti	երեքշաբթի
çarşamba	çorekşabti	չորեքշաբթի
perşembe	hingsabti	հինգշաբթի
cuma	urbat	ուրբաթ
cumartesi	şabat	շաբաթ
ocak	hunvar	հունվար
şubat	pe d rvar	փետրվար
mart	mard d	մարտ
nisan	a bril	ապրիլ
mayıs	mayis	մայիս
haziran	hunis	հունիս
temmuz	hulis	հուլիս

ağustos	ogos dos	oqnuսnnu
eylül	se bd ember	սեպտեմբեր
ekim	hog d ember	հոկտեմբեր
kasım	noyember	նոյեմբեր
aralık	de gd ember	դեկտեմբեր
ilkbahar	garun	գարուն
yaz	amar	ամառ
sonbahar	aşun	աշուն
kış	<u>dz</u> mer	ձմեռ
sabah	aravod	առավոտ
öğle	gesor	կեսօր
gece	gişer	գիշեր
gece yarısı	gesgişer	կեսգիշեր

Akrabalar Uqqականներ (azgaganner)

baba	hayrig	հայրիկ
oğul	<u>vord</u> i	որդի
oğlum	<u>vord</u> is	որդիս
amcazade	zarmig	զարմիկ
dayızade	zarmig	զարմիկ
kardeş	yeğbayr	եղբայր
kızkardeş	kuyr	քույր
ana	mayr	մայր
kız	ağcig	աղջիկ
dede	med <u>dz</u> hayr, bab	մեծ հայր, պապ
nine	med <u>dz</u> mayr, dad	մեծ մայր, տատ
torun	tornig	թոռնիկ
dayı	keri	քեռի
teyze	morakuyr	մորաքույր
koca	amusin	ամուսին
kari	gin	կին
amca	horyeğbayr	հորեղբայր
hala	horakuyr	հորաքույր
akraba	azgagan	ազգական

İnsan organları
Մարդու մարմնի մասեր
(*mardu marmni maser*)

kulak	aganc	ականջ
parmak	mad	մաստ
burun	kit	քիթ
karın	por	փոր
alın	cagad	ճակատ
vücut	marmin	մարմին
deri	maşg	մաշկ
yanak	ayd	այտ
bel	gonk	կոնք
adım	kayl	քայլ
kan	aryun	արյուն
beyin	uğeğ	ուղեղ
göz	açk, agn	աչք, ակն
gözyaşı	artsunk	արցունք
kol	tev, bazug	թև, բազուկ
çene	gzag , dunc	կզակ, դունջ
baş	gluğh	գլուխ
akciğer	tok	թոք
boyun	viz	վիզ
diz	dzug	ծունկ
ruh	hogi	հոգի
körbarsak	guyr ağık	կույր աղիք
diş	adam	ատամ
bıyık	beğ	բեղ
saç	maz, vars, dzam	մազ, վարս, ծամ
dudak	şrtunk	շրթունք
göğüs	gurdzk	կուրծք
tırnak	yeğung	եղունգ
arka	meck	մեջք
ter	krdink	քրտինք
damar	yerag	երակ
kemik	<u>vosgor</u>	ոսկոր

Mastarlar Անորոշ դերբայ (anoroş derbay)

-[ալ ալ] ile biten mastarlar.

hissetmek	zgal	զգալ
avlamak	vorsal	որսալ
yaklaşmak	modenal	մոտենալ
dinlenmek	hangsdanal	հանգստանալ
kalmak	mnal	մնալ
gecikmek	uşanal	ուշանալ
şaşırmak	zarmanal	զարմանալ
evlenmek	amusnanal	ամուսնանալ
acıkmak	sovadzanal	սովածանալ
korkmak	vağhenal	վախենալ
dönmek	veradarnal	վերադառնալ
gitmek	gnal	գնալ
darılmak	neğanal	նեղանալ
yüzmek	loğal	լողալ
çalmak	goğanal	գողանալ
yaşlanmak	dzeralnal	ծերանալ
inanmak	havadal	հավատալ
uyumak	knel	քնել
kaynamak	yerl	եռալ
anlamak	hasganal	հասկանալ
okumak	gardal	կարդալ
büyümek	medzanal	մեծանալ
unutmak	moranal	մոռանալ
vadetmek	ğhosdanal	խոստանալ

-[ել ել] ile biten mastarlar.

başlamak	sgsel	սկսել
çalışmak	aşğhadel	աշխատել
sevmek	sirel	սիրել
almak	arnel	առնել
göndermek	uğargel	ուղարկել

utanmak	amaçel	ամաչել
kullanmak	gord <u>z</u> adzel	գործածել
karşılama	dimavorel	դիմավորել
kaybetmek	g ortsnel	կորցնել
tutmak	br nel	բռնել
seçmek	lndrel	ընտրել
beklemek	s basel	սպասել
hatırlamak	hişel	հիշել
seyretmek	d idel	դիտել
oturmak	nsdel	նստել
taşımak	şalagel	շալակել
toplamak	havakel	հավաքել
kurtarmak	azadel	ազատել
erimek	halçel	հալչել
görmek	d esnel	տեսնել
bağlamak	g abel	կապել
koşmak	vazel	վազել
sormak	hartsnel	հարցնել
örtmek	dz adzgel	ծածկել
ödemek	vcarel	վճարել
düşmek	lngnel	ընկնել
susmak	l rel	լռել
duymak	lssel	լսել
içmek	ğhmel	խմել
alkışlamak	dz apaharel	ծափահարել
uçmak	tr çel	թռչել
pişirmek	y epel	եփել
yaşamak	a bre	ապրել
saymak	haşvel	հաշվել
düşünmek	m da dzel	մտածել
öpmek	hamburel	համբուրել
süpürmek	avlel	ավել
parlamak	paylel	փայլել
taramak	sanrel	սանրել
tuzlamak	ağel	աղել
çağırma	g añçel	կանչել

temizlemek	makrel	մաքրել
hazırlamak	badrasdel	պատրաստել
tartmak	gşrel	կշռել
bağışlamak	nerel	ներել
gülmek	dzidzağel	ծիծաղել
koklamak	hododel	հոտոտել

Meyve, sebze ve bitkiler
Մրգեր, բանջարեղեն և բույսեր
(*mrger, bancareğen yev buyser*)

biber	bğbğ	պղպեղ
unutmabeni	anmorug	անմոռուկ
karpuz	dzmerug	ձմերուկ
incir	tuz	թուզ
turşu	ttu	թթու
armut	dandz	տանձ
patlıcan	smbug	սմբուկ
meyva	bduğ	պտուղ
üzüm	ğhağoğ	խաղող
sarımsak	sğhdor	սխտոր
limon	gidron	կիտրոն
üşniye	crimur	ջրիմուռ
muz	banan	բանան
ayva	sergevil	սերկևիլ
nar	nur	նուռ
elma	ğhndzor	խնձոր
reyhan	rehan	ռեհան
marul	hazar	հազար
erik	salor	սալոր
nane	ananuğh	անանուխ
inciçiçeği	hov da şuşan	հովտաշուշան
lahana	gağanb	կաղամբ
ebegümeci	pipert	փիփերթ
ravent	ğhavar dz il	խավարծիլ
iğde	pşad	փշատ

çilek
ipekkökü
nohut
havuç
akdiken
zambak
İspanak
rezene
labada
ananas
nergis
dut
İhlamur

yelag
psğhumi armad
siser
sdebğin
hağarc
şuşan
sbanağh
samit
avelug
ananas
nargiz
tut
loreni

ելակ
փսխումի արմատ
սիսեռ
ստեպղին
հաղարջ
շուշան
սպանախ
սամիթ
ավելուկ
անանաս
նարզիկ
թութ
լորենի

Ermenice Öğrenim Kitabı

Հայերենի ուսումնական ձեռնարկ
Manual of the Armenian Language

Raffi Kortoşyan

Ermenice dilbilgisi ve tashih Hasmik Hovhannisyan
Son okuma Astğik Dağlyan
Kitap sayfalandırma-cilt Armen Gevorgyan

Baskı
Zartprint matbaası

Yerevan 2015

